

ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นในตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
ในเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3

ปริญญาณิพนธ์
ของ
ธัญญา คนอยู่

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา
พฤษภาคม 2547

CAUSAL FACTORS INFLUENCING THE SELF – CONFIDENCE OF
MATHAYOM SUKSA THREE STUDENTS IN THE BANGKOK
EDUCATIONAL SERVICE AREA III

A THESIS
BY
TANANYA KONYOO

Presented in partial fulfillment of requirements for the
Master of Education degree in Education Research and Statistics
at Srinakharinwirot University

May 2004

ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นในตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
ในเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3

ปริญญาณิพนธ์
ของ
ธัญญา คนอยู่

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา
พฤษภาคม 2547
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นในตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
ในเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3

บทคัดย่อ
ของ
ธัญญา คนอยู่

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา
พฤษภาคม 2547

ธนัญญา คนอยู่. (2547). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นในตนเอง ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3. ปรินัญญานิพนธ์
กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นิคม ตั้งกะพิภพ
รองศาสตราจารย์ ชูศรี วงศ์รัตน์.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาระดับและเปรียบเทียบระดับของความเชื่อมั่นในตนเอง
ของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง เพื่อสังเคราะห์รูปแบบ (Model) อธิบายความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ
ของตัวแปรต่างๆ ที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นในตนเองโดยใช้การวิเคราะห์เส้นทาง และทดสอบความ
สอดคล้องของลักษณะการอธิบายความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของรูปแบบที่สังเคราะห์กับผลการ
วิเคราะห์ข้อมูลเชิงประจักษ์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตพื้นที่การศึกษา
กรุงเทพมหานคร เขต 3 จากกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสุ่มแบบสองขั้นตอน จำนวน 550 คน

ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วย แบบวัดความเชื่อมั่นในตนเอง แบบสอบถามบุคลิกภาพ
ในการแสดงตัว แบบสอบถามสัมพันธภาพกับเพื่อน และแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู หลังจาก
ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติการประมาณ
ค่าเฉลี่ย และการวิเคราะห์เส้นทาง

ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1. นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความเชื่อมั่นในตนเองไม่แตกต่างกัน โดยในภาพรวม
คะแนนเฉลี่ยของความเชื่อมั่นในตนเองอยู่ระหว่าง 76.13 – 78.09 คะแนนเฉลี่ยของความเชื่อมั่นใน
ตนเองของนักเรียนชายอยู่ระหว่าง 76.87 – 79.37 และคะแนนเฉลี่ยของความเชื่อมั่นในตนเองของ
นักเรียนหญิงอยู่ระหว่าง 74.71 – 77.65 จัดว่าความเชื่อมั่นในตนเองอยู่ในระดับปานกลาง โดยการ
ประมาณค่าเฉลี่ยของการวิจัยนี้ ใช้ระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95

2. รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ อย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติที่ระดับ .05 มีลักษณะดังนี้

2.1 ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลเฉพาะทางตรงต่อความเชื่อมั่นในตนเอง คือ
การอบรมเลี้ยงดูแบบตามอารมณ์ และสัมพันธภาพกับเพื่อน

2.2 ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลเฉพาะทางอ้อมต่อความเชื่อมั่นในตนเอง คือ
การอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุผล การอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจมากเกินไป และสถานภาพทางเศรษฐกิจ
ของครอบครัว

2.3 ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีทั้งอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อความเชื่อมั่นในตนเอง
คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และบุคลิกภาพในการแสดงตัว

CAUSAL FACTORS INFLUENCING THE SELF – CONFIDENCE OF
MATHAYOM SUKSA THREE STUDENTS IN THE BANGKOK
EDUCATIONAL SERVICE AREA III

AN ABSTRACT
BY
TANANYA KONYOO

Presented in partial fulfillment of requirements for the
Master of Education degree in Education Research and Statistics
at Srinakharinwirot University

May 2004

Tananya Konyoo. (2004). Causal factors influencing the self – confidence of Mathayom Suksa three students in the Bangkok Educational Service Area III. Master thesis , M.Ed. (Educational Research and Statistics). Bangkok : Graduate School , Srinakharinwirot University. Advisor Committee : Assist. Prof. Dr. Nikom Tangkapipop , Assoc. Prof. Chusri Wongrattana.

The purposes of the research was comparative study level of self-confidence between male and female students. Furthermore this research were to construct the causal factors influencing the self-confidence by path analysis and test the hypothetical model consistent with the empirical data of students who study in Mathayom Suksa three in the Bangkok Educational Service Area III. The two stage random sampling was used to select 550 students.

The instrument used in data collection were self-confidence test, extroverted personalities questionnaire, relationship among friends questionnaire and child rearing practices questionnaire. Statistics for analysis the data were estimation of mean and path analysis.

The findings were as follows :

1. Neither male and female students had no difference on self-confidence. Furthermore they estimation of mean between 76.13 to 78.09, male estimation of mean between 76.87 to 79.37 and female estimation of mean between 74.71 to 77.65. Finally they had self-confidence in the middle level.

2. The causal relationships model which was significantly consistent with the empirical data at .05 level were as follows :

- 2.1 Self-confidence of students was directly effected by depend on emotion of parents rearing and relationship among friends.

- 2.2 Self-confidence of students was indirectly effected by taking resonable rearing, spoild child rearing and economic status of the families.

- 2.3 Self-confidence of students was both directly and indirectly effected by faire child rearing, achievement and extroverted personallities.

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นในตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
ในเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3

ของ

นางสาวธัญญา คนอยู่

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. นภาพร หะวานนท์)
วันที่ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2547

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นิคม ตั้งคะพิภพ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ชุศรี วงศ์รัตน์)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ระวีวรรณ พันธุ์พานิช)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(อาจารย์ ดร. งาม งาม นัยพัฒน์)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ได้ เพราะได้รับความเมตตากรุณาอย่างยิ่ง อีกทั้งได้รับกำลังใจ ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ตลอดจนแนวทางการแก้ไขและปรับปรุงงานวิจัยด้วยความเอาใจใส่มาโดยตลอด จากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นิคม ตั้งคะพิภพ และรองศาสตราจารย์ ชูศรี วงศ์รัตน์ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ และปริญญานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ยิ่งขึ้น เพราะได้ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไขที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง จากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ระวีวรรณ พันธุ์พานิช และ อาจารย์ ดร.องอาจ นัยพัฒน์ ซึ่งได้กรุณาเป็นกรรมการสอบปริญญานิพนธ์ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รับความกรุณาในการพิจารณาตรวจสอบ และแก้ไขข้อบกพร่องของเครื่องมือ จากผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุภรณ์ ลิ้มบริบูรณ์ อาจารย์ทวิศักดิ์ จงประดับเกียรติ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เรไร ไพรวรรณ ดร.เปรมสุรีย์ เชื่อมทอง อาจารย์สมหมาย มหาบรรพต และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ปราณี่ งามสูตร ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณผู้บริหาร คณะครูและนักเรียน โรงเรียนชินโรรสวิทยาลัย ที่ให้ความร่วมมืออย่างดียิ่งในการทดลองใช้เครื่องมือเพื่อการวิจัย และโรงเรียนวิมุตยารามพิทยากร โรงเรียนฤทธิณรงค์รอน โรงเรียนบางประกอกวิทยาคม โรงเรียนมัธยมวัดดุสิตาราม โรงเรียน นวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยาพุทธมณฑล โรงเรียนโพธิสารพิทยากร โรงเรียนมัธยมวัดหนองแขม ที่ให้ความร่วมมืออย่างดียิ่งในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัย

นอกจากนี้บุคคลที่ผู้วิจัยจะลืมไม่ได้ คือ บิดา มารดา ผู้บริหารและคณะครูโรงเรียนมัธยม สาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา และเพื่อนๆ พี่ๆ น้องๆ ทุกคน ที่เป็นกำลังใจและคอยช่วยเหลือผู้วิจัยมาโดยตลอด

ธัญญา คนอยู่

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
จุดประสงค์ของการวิจัย	3
ความสำคัญของการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุตามภาวะสัณนิษฐาน	5
สมมติฐานของการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นในตนเอง	9
ความหมายของความเชื่อมั่นในตนเอง	9
ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นในตนเอง	10
ลักษณะของบุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง	13
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดู	15
ความหมายของการอบรมเลี้ยงดู	15
แนวคิดเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู	15
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	19
ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	19
แนวคิดเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	20
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว	22
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพในการแสดงตัว	23
ความหมายของบุคลิกภาพในการแสดงตัว	23
แนวคิดเกี่ยวกับบุคลิกภาพในการแสดงตัว	25
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพกับเพื่อน	26
ความหมายของสัมพันธภาพระหว่างบุคคล	26
แนวคิดเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างบุคคล	27
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์เส้นทาง	30

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2(ต่อ) งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นในตนเอง	41
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยเชิงสาเหตุกับความเชื่อมั่นในตนเอง	41
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยเชิงสาเหตุ	42
3 วิธีดำเนินการวิจัย	44
การกำหนดประชากร และการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	44
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	49
การเก็บรวบรวมข้อมูล	57
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล	57
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	65
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	65
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	66
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	67
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	82
สังเขปจุดประสงค์ สมมติฐาน และวิธีดำเนินการวิจัย	82
สรุปผลการวิจัย	83
อภิปรายผล	84
ข้อเสนอแนะ	87
บรรณานุกรม	88
ภาคผนวก	95
ประวัติย่อผู้วิจัย	111

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนนักเรียนในเขตต่าง ๆ ในเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 โดยแบ่งตามเขตการปกครอง	45
2 จำนวนนักเรียนจำแนกตามโรงเรียน และเขต ในแต่ละกลุ่มเขตพื้นที่ การปกครองกรุงเทพมหานคร	46
3 จำนวนนักเรียนในแต่ละโรงเรียนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง	47
4 ค่าสถิติพื้นฐานของความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง และการประมาณค่าเฉลี่ยประชากร ด้วยระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95	67
5 ค่าสถิติพื้นฐานของปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียน และการประมาณค่าเฉลี่ยประชากร ด้วยระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95	68
6 การเปรียบเทียบระดับของความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชายและ นักเรียนหญิง	69
7 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในของปัจจัยเชิงสาเหตุ และค่าสหสัมพันธ์ ระหว่างปัจจัยเชิงสาเหตุกับความเชื่อมั่นในตนเอง	69
8 คำนำหนักความสำคัญของปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นในตนเอง ตามรูปแบบความสัมพันธ์แบบเติมรูป	71
9 ค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง และค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) ของรูปแบบ ความสัมพันธ์แบบเติมรูป	73
10 ค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง และค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) ของรูปแบบ ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุตามภาวะสัณนิษฐาน	75
11 ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องของรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุตามภาวะ สัณนิษฐานกับผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงประจักษ์	77
12 ค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง และค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) ของรูปแบบ ความสัมพันธ์ที่ปรับปรุงใหม่	78
13 ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องของรูปแบบความสัมพันธ์ที่ปรับปรุงใหม่ กับผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงประจักษ์	78
14 อิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมของปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผล ต่อความเชื่อมั่นในตนเองจากรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่ปรับปรุงใหม่	80

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุตามภาวะสัณนิษฐานของ "ความเชื่อมั่นในตนเอง"	5
2 ลักษณะความสัมพันธ์แท้จริง	33
3 ลักษณะความสัมพันธ์เทียม	33
4 ลักษณะความสัมพันธ์ที่เกิดจากอิทธิพลส่งผ่านตัวแปรคั่นกลาง	33
5 ลักษณะการไม่มีความสัมพันธ์	34
6 ลักษณะความสัมพันธ์ที่มีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อม	34
7 ลักษณะความสัมพันธ์เชิงเหตุและผลย้อนกลับ	34
8 รูปแบบตัวอย่างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ	35
9 รูปแบบตัวอย่างการคำนวณ	37
10 รูปแบบตัวอย่างการวิเคราะห์เส้นทาง	38
11 ลำดับขั้นการสร้างแบบสอบถาม	56
12 รูปแบบความสัมพันธ์แบบเต็มรูป	74
13 รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุตามภาวะสัณนิษฐาน	76
14 รูปแบบความสัมพันธ์ของปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นในตนเอง ที่ผ่านการตรวจสอบความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์	79
15 รูปแบบสรุปความสัมพันธ์ของปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นในตนเอง ที่ผ่านการตรวจสอบความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์	81

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัย
จาก
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ในการพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้าทั้งทางด้านเศรษฐกิจ และสังคมนั้น ควรจะเริ่มต้นด้วยที่การพัฒนาตัวบุคคล เนื่องจากคนเป็นทรัพยากรอันสูงค่าของสังคม และเป็นส่วนประกอบที่สำคัญของสังคม สังคมจะอยู่รอด เสื่อมสลายหรือเจริญรุ่งเรืองขึ้นอยู่กับคนในสังคม จะเห็นว่าคุณภาพของคนในสังคมนั้นเป็นสิ่งที่สำคัญยิ่ง การศึกษาจึงเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาคนให้มีคุณภาพและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุขทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตามยุคสมัย (กรมสามัญศึกษา. 2542 : 1) และในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปีนั้นต้องการให้ผู้เรียนมีความสมดุลระหว่างสาระทางด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการควบคู่ไปกับคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยม รวมถึงความรับผิดชอบ การมีวิจรรณญาณ และมีความเชื่อมั่นในตนเอง (กรมวิชาการ. 2545 : 3)

ปัจจุบันสังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ตลอดจนความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ดังนั้นความสามารถในการปรับตัวหรือการพัฒนาบุคลิกภาพให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไป จึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งของบุคคลที่จะนำไปสู่การพัฒนาตนเอง โดยเฉพาะบุคลิกภาพที่เป็นคุณลักษณะจำเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคม อย่างความเชื่อมั่นในตนเอง เพราะจะทำให้บุคคลสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณภาพ นอกจากนี้ความเชื่อมั่นในตนเองเป็นคุณลักษณะที่นำไปสู่คุณลักษณะอื่นๆ เช่น ความสามารถในการคิดอย่างมีเหตุผล ความสามารถในการตัดสินใจแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องเหมาะสม การยอมรับประสบการณ์และการเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ ที่เกิดขึ้น เป็นต้น จึงถือได้ว่าความเชื่อมั่นในตนเองเป็นคุณลักษณะพื้นฐานที่สำคัญของบุคคลที่จะอยู่ร่วมกันในสังคม และควรได้รับการส่งเสริมให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน เพราะผู้ที่มีความเชื่อมั่นในตนเองสามารถตัดสินใจได้โดยไม่ลังเล ทำให้มีลักษณะของความเป็นผู้นำเป็นที่น่าเชื่อถือไว้วางใจของผู้อื่น (กันยา สุวรรณแสง. 2536 : 20)

ความเชื่อมั่นในตนเองเป็นความสามารถของบุคคลในการที่จะทำสิ่งต่างๆ ให้สำเร็จในด้านการกล้าแสดงออก การพึ่งตนเอง การรู้จักนับถือตนเอง มีความคิดอ่านเป็นของตนเองไม่ตกเป็นทาสความคิดผู้อื่น มีความกล้าหาญ ไม่ท้อถอยเมื่อทำอะไรไม่สำเร็จ (สมิต อาชวนิจกุล. 2533 : 94) และมีบทพิสูจน์มาหลายครั้งแล้วว่า แม้ในสถานการณ์เดียวกันในผู้ที่มีความสามารถทัดเทียมกัน ผู้ที่มีความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่ามักจะสามารถแก้ปัญหา และบรรลุเป้าหมายแห่งความสำเร็จได้ดีกว่า ส่วนในตัวผู้ที่ขาดความเชื่อมั่นแม้จะมีความรู้ความสามารถอยู่กับตัว แต่กลับไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ด้วยขาดความกล้าหาญ ขาดความมั่นใจในการเผชิญปัญหาและอุปสรรคที่ท้าทาย (ปราชญา กล้าผจญ. 2537 : คำนำ) ความเชื่อมั่นในตนเองเป็นบุคลิกภาพทางสังคมอย่าง

หนึ่งที่ควรปลูกฝังและส่งเสริมพัฒนา ทั้งนี้เพราะการมีความเชื่อมั่นในตนเอง จะทำให้เด็กกล้าที่จะติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลอื่นก่อน กล้าแสดงความคิดเห็น และกล้าที่จะกระทำหรือไม่กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งด้วยตนเอง การติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่นจะช่วยให้เด็กมีเพื่อนเพิ่มขึ้น การกล้าแสดงความคิดเห็นจะช่วยให้เด็กรู้จักฝึกที่จะคิด และสามารถทดสอบความคิดของตนว่าถูกต้องหรือไม่ จากการสังเกตปฏิกิริยาของผู้อื่น หรือจากการฟังความคิดเห็นของผู้อื่นที่มีต่อความคิดเห็นของตน ทำให้เด็กมีความคิดกว้างขวางขึ้น การกล้าตัดสินใจที่จะกระทำหรือไม่กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง จะทำให้เด็กไม่ต้องคอยฟังความคิดเห็นของผู้อื่นหรือคอยถามความคิดเห็นของผู้อื่นอยู่ตลอดเวลา โดยเด็กจะรู้จักการนำผลของการตัดสินใจในครั้งแรกมาเป็นบทเรียนในการตัดสินใจครั้งต่อไป ดังนั้นเด็กที่กล้าตัดสินใจด้วยตนเองย่อมมีการตัดสินใจที่ถูกต้องและเป็นประโยชน์แก่ตนเอง และส่วนรวมมากขึ้น (ประดินันท์ อูปรมย์. 2537 : 243)

การพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองนั้น ควรเริ่มปลูกฝังตั้งแต่วัยเด็ก สถาบันแรกที่มีความสำคัญและบทบาทมากที่สุด คือสถาบันครอบครัว เพราะครอบครัวถือได้ว่าเป็นสถาบันแรกที่สร้างลักษณะนิสัยและบุคลิกให้แก่เด็ก โดยเฉพาะการอบรมเลี้ยงดูอย่างเหมาะสม บรรยากาศในการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ เด็กที่มาจากครอบครัวอบอุ่นด้วยความรักความอบอุ่นมีผลต่อบุคลิกของเขาเมื่อโตขึ้น คือจะช่วยเสริมสร้างความเชื่อมั่นในตนเอง (จรรยา สุวรรณทัต. 2531 : 80) นอกจากนี้สถาบันครอบครัวจะมีความสำคัญของการปลูกฝังและพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองแล้ว สถาบันการศึกษาเป็นสถาบันหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อเด็ก ครูอาจารย์จึงเป็นผู้มีบทบาทสำคัญ เนื่องจากเป็นผู้ให้การศึกษาแก่เด็กโดยที่เด็กส่วนใหญ่จะใช้เวลาส่วนมากอยู่ในโรงเรียน ครูจึงเป็นบุคคลที่ใกล้ชิดเด็กรองจากบิดามารดา และเป็นบุคคลที่ช่วยให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพโดยรอบด้านให้แก่เด็ก (พิสัณฑ์ คงรักษา. 2536 : 2)

วัยรุ่นเป็นช่วงคาบเกี่ยวระหว่างวัยเด็กกับวัยผู้ใหญ่ เป็นวัยที่มีการเจริญเติบโตทางร่างกายสูงสุดและมีการเปลี่ยนแปลงหลายสิ่งหลายอย่างเกิดขึ้น เช่น การเปลี่ยนแปลงทางด้านอารมณ์ การเข้าสังคม การเรียน การงาน การค้นหาอุดมคติในชีวิต การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเป็นไปอย่างรวดเร็ว ไม่แน่นอนและมีความละเอียดซับซ้อน (วินัดดา ปิยะศิลป์. 2540 : 125) โดยเฉพาะพัฒนาการทางบุคลิกภาพ ดังนั้นช่วงวัยรุ่นจึงเป็นอีกช่วงเวลาหนึ่งที่เหมาะในการพัฒนาและเสริมสร้างความเชื่อมั่นในตนเอง เนื่องจากวัยรุ่นเป็นวัยที่มีความต้องการที่จะรู้จักตนเอง ต้องการการยอมรับจากหมู่คณะและผู้ใหญ่ ตลอดจนการวางแผนในอนาคตเกี่ยวกับการศึกษาต่อ หรือการประกอบอาชีพ เพราะหากเลือกทางเดินที่ไม่เหมาะสมกับความสามารถ และความถนัด อาจจะทำให้ไม่ประสบผลสำเร็จเมื่อเป็นผู้ใหญ่ ดังนั้นผู้ปกครอง ครูอาจารย์ หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง ควรร่วมกันเสริมสร้างให้เด็กเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง โดยการปลูกฝังให้เด็กมีความมั่นคงทางจิตใจ รู้จักรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ไม่คอยพึ่งพาผู้อื่นอยู่ตลอดเวลา กล้าแสดงความคิดเห็น กล้าตัดสินใจที่จะกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้ด้วยตนเอง ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อเด็กในการเลือกตัดสินใจในการเรียนต่อ หรือการประกอบอาชีพได้เหมาะสมกับความถนัดและความสามารถของตนเอง

จากที่กล่าวมาจะเห็นว่า ความเชื่อมั่นในตนเองเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นในตนเอง โดยการวิเคราะห์เส้นทาง เพื่อจะได้ทราบว่าปัจจัยแต่ละตัวส่งผลต่อความเชื่อมั่นในตนเองมากน้อยเพียงใด ซึ่งจะเป็นแนวทางให้ผู้ปกครอง ครูอาจารย์ และผู้ที่เกี่ยวข้องได้นำไปใช้ในการเสริมสร้างความเชื่อมั่นในตนเองให้แก่เด็ก เพื่อที่จะเติบโตไปเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาสังคม และประเทศชาติต่อไป

จุดประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับและเปรียบเทียบระดับของความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง
2. เพื่อสังเคราะห์รูปแบบ (Model) อธิบายความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรต่างๆ ที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นในตนเอง
3. เพื่อทดสอบความสอดคล้องของลักษณะการอธิบายความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของรูปแบบที่สังเคราะห์กับผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงประจักษ์

ความสำคัญของการวิจัย

ผลของการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ได้รูปแบบโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรต่างๆ ที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นในตนเอง ตามสภาพจริงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 อันจะเชื่อมโยงไปสู่ความเข้าใจและการศึกษาความเป็นไปได้ในการนำไปประยุกต์ใช้ ตลอดจนตรวจสอบความเป็นสากลของโครงสร้างทั่วไปของทฤษฎี นอกจากนี้ยังสามารถนำข้อค้นพบจากการวิจัย ไปพิจารณาประยุกต์ ปรับแก้ตัวแปรปัจจัยเชิงสาเหตุ เพื่อส่งผลให้นักเรียนที่มีระดับความเชื่อมั่นในตนเองต่ำได้พัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองได้ต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546 สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 ซึ่งมีจำนวน 42 โรงเรียน จำนวน 365 ห้องเรียน และมีจำนวนนักเรียน 16,462 คน เป็นนักเรียนชาย 7,951 คน นักเรียนหญิง 8,511 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546 สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 3 จำนวน 550 คน เป็นนักเรียนชาย 265 คน และนักเรียนหญิง 285 คน ซึ่งได้มาด้วยวิธีการสุ่มแบบสองขั้นตอน (Two Stage Random Sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ได้แก่ ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นในตนเอง

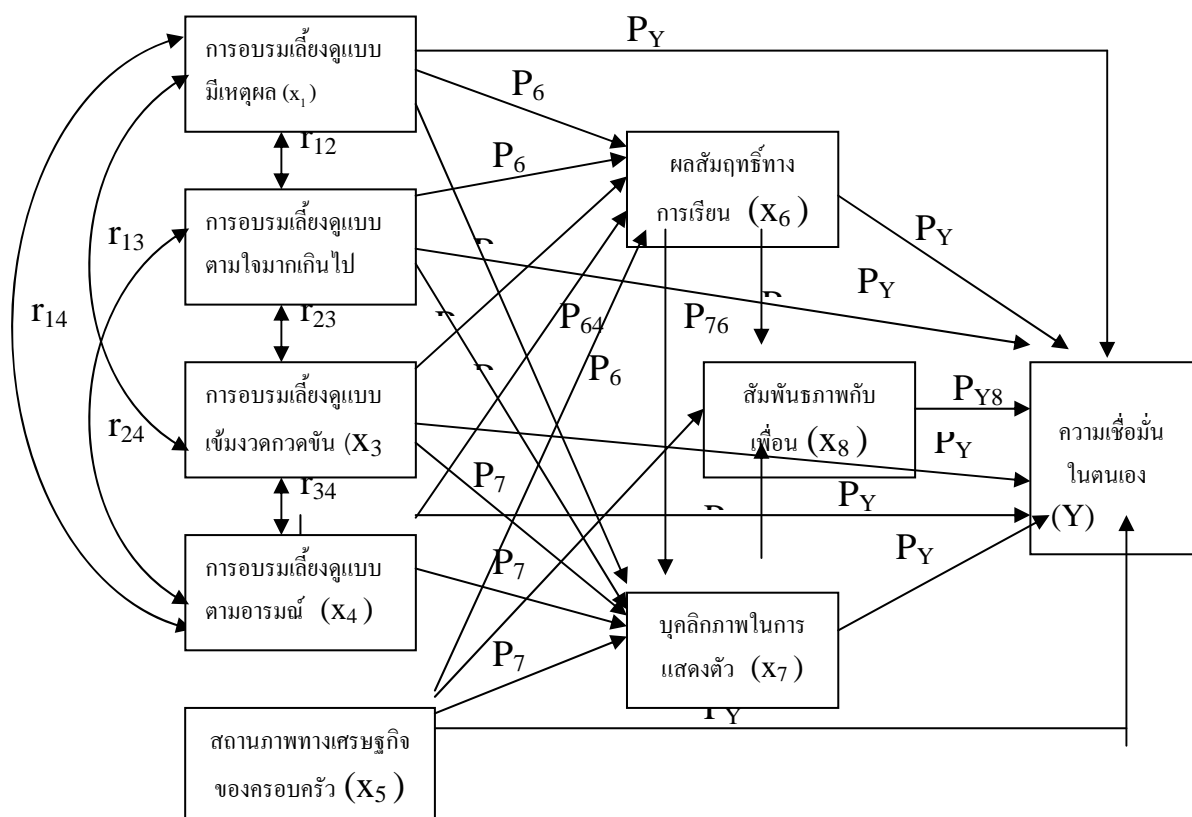
- 1) การอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุผล
- 2) การอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจมากเกินไป
- 3) การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน
- 4) การอบรมเลี้ยงดูแบบตามอารมณ์
- 5) สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว
- 6) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- 7) บุคลิกภาพในการแสดงตัว
- 8) สัมพันธภาพกับเพื่อน

ตัวแปรศึกษาร่วม (Moderator Variable) เป็นตัวแปรจำแนกกลุ่ม ได้แก่ เพศ จำแนกเป็นเพศชายและเพศหญิง

ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่ ความเชื่อมั่นในตนเอง

รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุตามภาวะสันนิษฐาน

ผลจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่าตัวแปรที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นในตนเอง ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุผล การอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจมากเกินไป การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน การอบรมเลี้ยงดูแบบตามอารมณ์ สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน บุคลิกภาพในการแสดงตัว และสัมพันธ์ภาพกับเพื่อนส่งผลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อความเชื่อมั่นในตนเอง ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุตามภาวะสันนิษฐานของ "ความเชื่อมั่นในตนเอง"

สมมติฐานของการวิจัย

เพื่อทดสอบนัยสำคัญทางสถิติค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และค่านำหนักความสำคัญระหว่างตัวแปรปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นในตนเองตามรูปแบบภาวะสัณนิษฐาน (Hypothetical Model) โดยพิจารณาทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ ดังนี้

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุผล มีอิทธิพลทางตรงต่อความเชื่อมั่นในตนเอง มีอิทธิพลทางอ้อมโดยผ่านทางผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน บุคลิกภาพในการแสดงตัว และมีความสัมพันธ์กับการอบรมเลี้ยงดูตามใจมากเกินไป การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน และการอบรมเลี้ยงดูแบบตามอารมณ์

2. การอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจมากเกินไป มีอิทธิพลทางตรงต่อความเชื่อมั่นในตนเอง มีอิทธิพลทางอ้อมโดยผ่านทางผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน บุคลิกภาพในการแสดงตัว และมีความสัมพันธ์กับการเลี้ยงดูแบบมีเหตุผล การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน และการอบรมเลี้ยงดูแบบตามอารมณ์

3. การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน มีอิทธิพลทางตรงต่อความเชื่อมั่นในตนเอง มีอิทธิพลทางอ้อมโดยผ่านทางผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน บุคลิกภาพในการแสดงตัว และมีความสัมพันธ์กับการเลี้ยงดูแบบมีเหตุผล การอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจมากเกินไป และการอบรมเลี้ยงดูแบบตามอารมณ์

4. การอบรมเลี้ยงดูแบบตามอารมณ์ มีอิทธิพลทางตรงต่อความเชื่อมั่นในตนเอง มีอิทธิพลทางอ้อมโดยผ่านทางผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน บุคลิกภาพในการแสดงตัว และมีความสัมพันธ์กับการเลี้ยงดูแบบมีเหตุผล การอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจมากเกินไป และการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน

5. สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว มีอิทธิพลทางตรงต่อความเชื่อมั่นในตนเอง มีอิทธิพลทางอ้อมโดยผ่านทางผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน บุคลิกภาพในการแสดงตัวและสัมพันธภาพกับเพื่อน

6. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีอิทธิพลทางตรงต่อความเชื่อมั่นในตนเอง มีอิทธิพลทางอ้อม โดยผ่านทางบุคลิกภาพในการแสดงตัว และสัมพันธภาพกับเพื่อน

7. บุคลิกภาพในการแสดงตัว มีอิทธิพลทางตรงต่อความเชื่อมั่นในตนเอง มีอิทธิพลทางอ้อม โดยผ่านทางสัมพันธภาพกับเพื่อน

8. สัมพันธภาพกับเพื่อน มีอิทธิพลทางตรงต่อความเชื่อมั่นในตนเอง

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **ความเชื่อมั่นในตนเอง** หมายถึง การแสดงออกของบุคคลที่มีความมั่นใจในการกระทำการใดๆ ให้สำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ พร้อมทั้งจะเผชิญกับปัญหาต่างๆ โดยไม่ท้อถอย สามารถที่จะตัดสินใจแก้ปัญหาต่างๆ และปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างเหมาะสม ซึ่งบุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง จะต้องเป็นคนที่มีความตั้งใจแน่วแน่ มีความเป็นตัวของตัวเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ กล้าแสดงความคิดเห็น กล้าตัดสินใจกระทำการต่างๆ ด้วยตนเอง ยอมรับในความสามารถของตนเอง ตลอดจนมีความรู้สึกนึกคิดที่ดีต่อตนเอง โดยลักษณะและระดับของความเชื่อมั่นในตนเองนั้นสามารถวัดได้ด้วยแบบวัดที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น

2. **การวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis)** หมายถึง การศึกษาความสัมพันธ์ในรูปแบบที่เป็นสาเหตุและผล เป็นการยืนยันว่าปัจจัยเชิงสาเหตุที่ได้จากแนวคิดเชิงทฤษฎีและผลการวิจัยตัวใดบ้างที่เป็นสาเหตุให้เกิดความแปรปรวนในตัวแปรตาม (Dependent Variable) และสาเหตุดังกล่าวนั้นเป็นสาเหตุที่เกิดจากปัจจัยตัวนั้นๆ โดยตรงหรือเป็นสาเหตุทางอ้อม (บุญชม ศรีสะอาด. 2541 : 181)

3. **ปัจจัยเชิงสาเหตุ** หมายถึง ตัวแปรหรือกลุ่มตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ในรูปแบบที่เป็นสาเหตุ โดยทางตรง หรือโดยทางอ้อม หรือทั้งโดยทางตรงและโดยทางอ้อมต่อความเชื่อมั่นในตนเอง

4. **การอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุผล** หมายถึง วิธีการอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่ยอมรับในความสำคัญ มีความเข้าใจในพัฒนาการ ยอมรับฟังความคิดเห็นหรือข้อโต้แย้ง ห้ามปรามเมื่อเห็นว่าทำในสิ่งที่ไม่สมควร ส่งเสริมในสิ่งที่เป็นประโยชน์ โอนอ่อนผ่อนตามถ้ามีเหตุผลเพียงพอ และผลการกระทำนั้นไม่เป็นที่เดือดร้อนแก่ตนเองหรือผู้อื่น ให้ความช่วยเหลือตามโอกาสอันควร ขณะเดียวกันก็อบรมสั่งสอนหรือสนับสนุนให้รู้จักช่วยเหลือตนเอง รู้จักตัดสินใจด้วยตนเอง และรู้จักที่จะประพฤติตนให้เป็นที่ชื่นชมและเป็นที่ยอมรับของผู้อื่นเพิกเฉยต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ให้คำชมเชยแก่พฤติกรรมที่พึงประสงค์เป็นครั้งคราว และไม่ลงโทษเด็กจนเกินกว่าเหตุ

5. **การอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจมากเกินไป** หมายถึงวิธีการอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่มุ่งสนองความต้องการหรือความปรารถนาของนักเรียนเพียงอย่างเดียว โดยไม่คำนึงถึงผลในด้านอื่นที่จะเกิดขึ้นนอกจากความพอใจและความสุขที่นักเรียนได้รับแสดงออกเท่านั้น ยอมลำบากไม่ว่าจะโดยจำเป็นหรือไม่จำเป็น และบางครั้งยอมเสียมารยาทกับผู้อื่นเพียงเพื่อให้บุตรและธิดาได้รับสิ่งที่ต้องการ

6. **การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน** หมายถึง วิธีการอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่ชอบบังคับให้ทำในสิ่งที่ตนเองคิดว่าเหมาะสม โดยไม่ค่อยสนใจว่านักเรียนจะพอใจหรือไม่ หรือจะมีความรู้สึกอย่างไร และมักมั่นใจว่าการกระทำของตนจะต้องดีและถูกต้อง เพราะเป็นการกระทำไปด้วยความรัก ความหวังดีหรือมีประสบการณ์มาก่อน เมื่อมีความคาดหวังอยากให้ลูกประกอบอาชีพอะไรในอนาคต ก็มักจะเตรียมหรือเคี่ยวเข็ญให้บุตรและธิดาสอนใจในอาชีพที่ตนมุ่งหวังไว้

ชอบให้บุตรและธิดาอยู่ในระเบียบวินัยและกฎเกณฑ์ที่ตนตั้งขึ้น ทั้งในด้านการทำงาน การแต่งกาย การเรียน ความประพฤติ หรือการแสดงความคิดเห็น

7. การอบรมเลี้ยงดูแบบตามอารมณ์ หมายถึง วิธีการอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่ไม่มีความสม่ำเสมอหรือไม่คงเส้นคงวา ในการแสดงพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูขึ้นอยู่กับอารมณ์พ่อแม่เป็นสำคัญ ถ้าพ่อแม่สบายใจมากก็รักลูกอยากเอาใจบุตรและธิดาก็อาจตามใจนักเรียนมากเกินไป ถ้าพ่อแม่หงุดหงิดไม่สบายใจก็อาจไม่สนใจว่านักเรียนเป็นอย่างไร ถ้าเมื่อใดอยากใช้เหตุผลก็อาจพูดคุยกับนักเรียนดี แต่บางทีกรณีที่ไม่ค่อยมีเวลาก็มักบังคับให้ทำตามคำสั่งโดยห้ามโต้แย้งหรือซักถาม

8. สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว หมายถึง รายได้รวมของผู้ปกครองที่ได้รับต่อเดือน โดยยังไม่หักค่าใช้จ่ายใดๆ ทั้งสิ้น

9. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คุณลักษณะและความสามารถของบุคคลอันเกิดจากการเรียนรู้ หรือจากประสบการณ์ต่างๆ ที่เกิดจากการเรียนการสอน ซึ่งพิจารณาจากระดับผลการเรียนเฉลี่ยสะสมทุกรายวิชา (Grade Point Average) โดยนับย้อนหลังทั้ง 5 ภาคเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546

10. บุคลิกภาพในการแสดงตัว หมายถึง ลักษณะของบุคคลที่ชอบการแสดงออก เป็นคนเปิดเผย ร่าเริง มองโลกในแง่ดี ชอบการออกสังคม ชอบการเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ เป็นบุคคลที่สร้างความเชื่อมั่นอยู่บนรากฐานของความจริง สามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ใหม่ๆ ได้เหมาะสม

11. สัมพันธภาพกับเพื่อน หมายถึง ความสัมพันธ์หรือความเกี่ยวข้องกันระหว่างนักเรียนกับเพื่อน เป็นพฤติกรรมแสดงออกของนักเรียนหรือเพื่อนในการมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน ด้วยความรักใคร่ ความสนิทสนมกลมเกลียว ความเข้าใจอันดีต่อกัน และให้ความช่วยเหลือสนับสนุนเพื่อนเท่าที่ทำได้

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นในตนเอง
 - 1.1 ความหมายของความเชื่อมั่นในตนเอง
 - 1.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นในตนเอง
 - 1.3 ลักษณะของบุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดู
 - 2.1 ความหมายของการอบรมเลี้ยงดู
 - 2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู
3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 3.1 ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 3.2 แนวคิดเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว
5. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพในการแสดงตัว
 - 5.1 ความหมายของบุคลิกภาพในการแสดงตัว
 - 5.2 แนวคิดเกี่ยวกับบุคลิกภาพในการแสดงตัว
6. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพกับเพื่อน
 - 6.1 ความหมายของสัมพันธภาพระหว่างบุคคล
 - 6.2 แนวคิดเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างบุคคล
7. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์เชิงเส้น
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นในตนเอง
 - 8.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยเชิงสาเหตุกับความเชื่อมั่นในตนเอง
 - 8.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยเชิงสาเหตุ

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นในตนเอง

1.1 ความหมายของความเชื่อมั่นในตนเอง

สมิท (Smith. 1961 : 185) ได้ให้ความหมายว่า ความเชื่อมั่นในตนเอง หมายถึง การพึงพอใจในตนเอง ความภาคภูมิใจในตนเองหรือการยอมรับตนเอง บุคคลใดมีความเชื่อมั่นในตนเองมากน้อยเพียงใดนั้น สามารถพิจารณาได้จากความขัดแย้งระหว่างตนตามเป็นจริง (Real Self)

กับตนตามอุดมคติ (Ideal Self) ถ้าความขัดแย้งเกิดขึ้นมาก จะเป็นเหตุทำให้ตนมีความรู้สึกไม่มีคุณค่า ไม่พึงพอใจ ซึ่งหมายถึงขาดความเชื่อมั่นในตนเอง

แบลร์ (Blair. 1968 : 138) ได้ให้ความหมายว่า ความเชื่อมั่นในตนเอง หมายถึง การที่บุคคลมีความมั่นใจ มีความเพียรพยายาม และกล้าหาญในการที่จะกระทำสิ่งใดให้ประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ โดยไม่หวาดหวั่นต่ออุปสรรค กล้าที่จะเผชิญกับสถานการณ์ใดๆ ด้วยความไม่กลัว

สมุท ศิริโช (2522 : 296 – 297) ได้ให้ความหมายว่า ความเชื่อมั่นในตนเองเป็นความรู้สึกสามัญและเป็นประโยชน์ที่ทำให้เกิดความเข้มแข็งแก่แผนการดำเนินงานสร้างชีวิต บุคคลใดที่แสดงความเชื่อมั่นในตนเองออกมาในสมรรถภาพแห่งการปฏิบัติงาน ย่อมชักจูงให้บุคคลอื่นมีความเชื่อมั่นตามได้ และความเชื่อมั่นในตนเองจะเป็นพลังในการต่อสู้กับปัญหาต่างๆ ได้ด้วยความมั่นใจ

สมิต อาชวานิจกุล (2533 : 94) ได้ให้ความหมายว่า ความเชื่อมั่นในตนเองเป็นความสามารถของบุคคลในการที่จะทำสิ่งต่างๆ ให้สำเร็จในด้านการกล้าแสดงออก การพึ่งตนเอง การรู้จักนับถือตนเอง มีความคิดอ่านเป็นของตนเองไม่ตกเป็นทาสความคิดผู้อื่น มีความกล้าหาญ ไม่ท้อถอยเมื่อทำอะไรไม่สำเร็จ

กรมวิชาการ (2537 : 1) ได้ให้ความหมายว่า ความเชื่อมั่นในตนเองเป็นคุณลักษณะที่สำคัญยิ่งที่จะช่วยให้คนเราสามารถทำสิ่งต่างๆ ประสบความสำเร็จ ช่วยให้คนเราเป็นตัวของตัวเอง กล้าคิดกล้าแสดงออก ปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ได้อย่างเหมาะสม ทำสิ่งต่างๆ ด้วยความมั่นใจ ยอมรับผลที่เกิดขึ้นด้วยความพอใจและภาคภูมิใจ สามารถเผชิญเหตุการณ์ต่างๆ และแก้ปัญหาด้วยความรู้สึกที่มั่นคง อันเป็นคุณลักษณะของผู้ที่มีสุขภาพจิตดี มีความสุขในการดำรงชีวิต

จากความหมายข้างต้นสรุปได้ว่า ความเชื่อมั่นในตนเอง หมายถึง การแสดงออกของบุคคลที่มีความมั่นใจในการกระทำการใดๆ ให้สำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ พร้อมทั้งจะเผชิญกับปัญหาต่างๆ โดยไม่ท้อถอย สามารถที่จะตัดสินใจแก้ปัญหาต่างๆ และปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างเหมาะสม ซึ่งบุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง จะต้องเป็นคนที่มีจิตใจมั่นคง ความเป็นตัวของตัวเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ กล้าแสดงความคิดเห็น กล้าตัดสินใจกระทำสิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง ยอมรับในความสามารถของตนเอง ตลอดจนมีความรู้สึกนึกคิดที่ดีต่อตนเอง

1.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นในตนเอง

ทฤษฎีพัฒนาการทางบุคลิกภาพของอิริคสัน เป็นทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นในตนเอง โดยอิริคสัน มีความเห็นว่า พัฒนาการทางบุคลิกภาพเกิดขึ้นได้เนื่องจากการที่คนมีการติดต่อสัมพันธ์กับสังคม และแต่ละขั้นจะมีช่วงวิกฤตสำหรับที่จะพัฒนาการเรื่องนั้นๆ โดยเฉพาะในชีวิตถ้าช่วงชีวิตใดพัฒนาการเป็นไปด้วยดีมีลักษณะทางบวกมากกว่าทางลบ พัฒนาการทางบุคลิกภาพก็จะเป็นไปในทางที่ดี ผู้ที่มีสุขภาพจิตดีย่อมสามารถเผชิญปัญหาหรือแก้ปัญหา และ

สามารถตัดสินใจได้ ในทางตรงข้ามถ้าช่วงชีวิตใดพัฒนาการเป็นไปในทางลบมากกว่าทางบวก ผู้นั้นจะมีพัฒนาการทางบุคลิกภาพไม่สมบูรณ์ ซึ่งจะนำไปสู่การเป็นผู้ที่มีปัญหาในการปรับตัว และอีริกสันชี้ให้เห็นถึงอิทธิพลที่แต่ละขั้นมีต่อกัน โดยที่พัฒนาการในขั้นหลังจะได้รับอิทธิพลจากขั้นก่อนนั้น และพัฒนาการของบุคคลมี 8 ขั้น ดังนี้ (สุปาณี สนธิรัตน์ ; และคณะ. 2537 : 45 – 47)

ขั้นที่ 1 ภัยแห่งความไว้วางใจ และความไม่ไว้วางใจผู้อื่น (*Trust versus mistrust*)

อยู่ในระหว่างปีแรกของชีวิต หรือ 0 – 2 ปี ทารกขึ้นอยู่กับารดูแลของผู้อื่น แม่ของเด็กจะเลี้ยงดู อุ้มชู แต่งตัว และแสดงการกระตุ้นใหม่ๆ ให้แก่ทารกอยู่เสมอ ทั้งพ่อและแม่จะกอดกาทารกไว้ พุดและเล่นกับลูก การปะทะสัมพันธ์ (interaction) ทางสังคมนี้เป็นเครื่องกำหนดทัศนคติของเขาในเวลาต่อมา ถ้าเด็กทารกได้รับการเลี้ยงดูด้วยความรัก และได้รับการตอบสนองความต้องการทางร่างกายอย่างเพียงพอ เด็กก็จะเรียนรู้ถึงความไว้วางใจในสิ่งแวดล้อมของเขา ถ้าเขาไม่ได้รับการเลี้ยงดูอย่างเหมาะสม หรือถ้าพ่อแม่ไม่มีความคงเส้นคงวา หรือไม่มีความมั่นคงในการเลี้ยงดูลูก ทารกก็จะกลายเป็นคนขาดกลัว ขี้ตกใจและขาดความเชื่อมั่นและไม่ไว้วางใจในตนเอง เช่นเดียวกับที่ไม่ไว้วางใจในตัวผู้อื่น

ขั้นที่ 2 ภัยแห่งความเป็นอิสระ และความสงสัยไม่แน่ใจ (*Autonomy versus doubt*)

อยู่ในระหว่างอายุ 2 – 3 ปี เด็กจะเรียนรู้เพื่อที่จะเดิน พุด และแสดงออกอย่างอิสระ เขาสามารถที่จะเรียนรู้ได้ในอัตราที่รวดเร็ว และทำการสำรวจโลกด้วยตนเอง ถ้าพ่อแม่ของเด็กไม่คงเส้นคงวาในวิธีการส่งเสริมระเบียบวินัย มีแนวโน้มในการปกป้องเด็กมากเกินไป (over protection) หรือแสดงความไม่เห็นด้วยเมื่อเด็กแสดงออกถึงความคิดริเริ่มของเขา เด็กจะมีพฤติกรรมที่ไม่มั่นคง เกิดความสงสัยไม่แน่ใจ ขาดความเชื่อมั่น มีความละอายแก่ใจตนเอง ในทางตรงข้ามถ้าพ่อแม่สนับสนุนความคิดริเริ่ม มีการแสดงออกที่คงเส้นคงวา มีความมั่นคง และปล่อยให้เด็กมีอิสระอย่างเพียงพอ เด็กก็จะมีความสามารถดีขึ้น ในการที่จะเลือกเข้าไปมีบทบาทในสถานการณ์ต่างๆ ที่ต้องการรู้จักควบคุมและปกครองตนเองได้

ขั้นที่ 3 ภัยแห่งความคิดริเริ่ม และความรู้สึกผิด (*Initiative versus guilt*)

อยู่ในระหว่างอายุ 4 – 5 ปี เริ่มพัฒนาทักษะในการเคลื่อนไหว เด็กจะเข้าสู่ความเจริญงอกงาม เพิ่มพูนประสบการณ์ต่างๆ รวมทั้งความสัมพันธ์กับเพื่อนๆ ที่โรงเรียน เพื่อนบ้านและญาติพี่น้อง ถ้าบิดามารดาให้การส่งเสริมในกิจกรรมต่างๆ คำถามต่างๆ และการเล่นในทางสร้างสรรค์ โดยทั่วไป เด็กก็จะพบทางออกด้วยตัวเขาเองได้ง่ายขึ้น ประสบการณ์ต่างๆ ที่เพิ่มพูนขึ้นนั้นเป็นสิ่งที่เด็กยอมรับและยิ่งพยายามเพิ่มพูนประสบการณ์ด้วยตนเอง แต่ถ้ากิจกรรมของเด็กและความอยากเห็นถูกพ่อแม่จำกัด หวงห้ามอยู่เสมอแล้ว เมื่อไรก็ตามที่เด็กจะพยายามเปลี่ยนแปลงไปด้วยตัวของเขาเอง เขาก็จะเกิดความรู้สึกผิด และเป็นการพัฒนาความรู้สึกผิดขึ้นในตัวเขา

ขั้นที่ 4 ภัยแห่งความขยันหมั่นเพียร และความรู้สึกมีปมด้อย (*Industry versus inferiority*)

อยู่ในระหว่างอายุ 6 – 11 ปี เด็กมีคุณสมบัติเพียงพอที่จะทำงานเกี่ยวกับที่เป็นการสร้างสรรคกิจกรรมต่างๆ ด้วยตนเอง บทบาทของเด็กชายจะสอนให้ใช้ความสามารถที่พบใหม่ใน

การทำงาน หรือการสร้างสิ่งต่างๆ และบทบาทของเด็กหญิงก็คือการทำอาหารและเย็บผ้า เด็กในวัยนี้ทั้ง 2 เพศ มีอิสระเสรีในการศึกษาได้เท่าๆ กัน โดยการอ่านและการเรียนรู้สิ่งอื่นๆ ที่เขาสนใจ ถ้าได้รับการสนับสนุนจากพ่อแม่และครู เด็กจะพัฒนาความรู้สึกขยันหมั่นเพียร มีความอยากรู้ อยากเห็น และพยายามเสาะหาการกระตุ้นทางสติปัญญา ถ้าพ่อแม่และครูบกรบวหนือขัดขวาง ความขยันหมั่นเพียรในความพยายามค้นคว้าหาในครั้งแรกของเด็กแล้ว เด็กจะพัฒนาความรู้สึกมีปมด้อยและจะไม่เต็มใจทำงานให้สำเร็จได้ในอนาคต

ขั้นที่ 5 *วัยแห่งการรู้จักตนเอง และความสับสนไม่เข้าใจตนเอง (Identity versus role confusion)*

อยู่ในวัยรุ่นอายุระหว่าง 12 – 18 ปี ในระยะนี้มีลักษณะทางเพศปรากฏชัด พวกเขาจะให้ความสนใจและเกี่ยวข้องกับเพื่อนต่างเพศมากขึ้น เด็กจะต้องทำการรวบรวมประสบการณ์ที่เคยได้รับมาก่อนทั้งหมดนั้น มารวมกันเพื่อพัฒนาความรู้สึกเข้าใจสภาพความเป็นจริงของตนเอง ซึ่งจะทำให้เขามีพฤติกรรมที่สอดคล้องกับความเป็นจริง และพฤติกรรมที่สังคมยอมรับ นอกจากนี้เขายังมีการกำหนดถึงสิ่งที่ชีวิตเขาต้องการ เขารู้ว่าเขาเชื่ออะไรและใครที่เขาเชื่อ ถ้าเขาไม่สามารถทำการรวบรวมประสบการณ์ต่างๆ ที่เคยได้รับมาในตอนต้น เขาก็จะไม่สามารถพัฒนาการรู้จักตนเอง และเกิดความสับสนในบทบาทที่เขาควรจะเป็นมากขึ้น

ขั้นที่ 6 *วัยแห่งความใกล้ชิดสนิทสนม และความรู้สึกอ้างว้างเปล่าเปลี่ยว (Intimacy versus isolation)*

เป็นวัยที่มีการนัดพบ การแต่งงาน และการเริ่มมีครอบครัว มีบุตรและเลี้ยงดูบุตรด้วยความรัก ความเอาใจใส่ เรื่องต่างๆ ทั้งหมดนี้รวมอยู่ในวัยฉกรรจ์หรือวัยผู้ใหญ่ตอนต้น ถ้าบุคคลมีความสำเร็จในความใกล้ชิดสนิทสนมแล้ว เขาก็สามารถสร้างความสัมพันธ์อันใกล้ชิดได้ เขาจึงมีส่วนที่จะเป็นเจ้าของตัวเองและมีส่วนที่จะเป็นเจ้าของคนอื่นด้วย ถ้าบุคคลไม่สามารถที่จะให้ความสัมพันธ์อันคุ้นเคยใกล้ชิดแก่ผู้อื่น หรือไม่ได้รับความสำเร็จอย่างสมบูรณ์ในการรู้จักตนเอง เขาก็จะพัฒนาความรู้สึกแยกตนเองออกจากผู้อื่น และรู้สึกโดดเดี่ยวเดียวดายในโลก

ขั้นที่ 7 *วัยแห่งความสนใจบำรุงคนอื่น และการใฝ่ใจหมกมุ่นแต่เรื่องของตนเอง (Generativity versus self-absorption)*

อยู่ในวัยกลางคน เป็นเวลาที่แต่ละคนสามารถจะทำให้ความขัดแย้งระหว่างตนเองกับโลกภายนอกหมดสิ้นไป มีความตั้งใจที่จะสนับสนุนผู้อื่นให้เลื่อนฐานะดีขึ้น อีริคสันให้ความหมายของความสนใจบำรุงคนอื่นว่าคือความสามารถของแต่ละบุคคลที่มองสิ่งภายนอกตัว และสามารถเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ถ้าบุคคลไม่สามารถมีความสัมพันธ์กับผู้อื่น อาจเพราะเขาไม่อาจตัดสินใจในความขัดแย้งต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับตัวเขามาก่อนได้ เขาก็มีแนวโน้มที่จะทำตนเป็นศูนย์กลาง คือสนใจแต่เรื่องตนเองและใฝ่หาความสุขเฉพาะตนมากกว่าที่จะทำประโยชน์ต่อผู้อื่น

ขั้นที่ 8 *วัยแห่งความมั่นคงสมบูรณ์ และความสิ้นหวังท้ออาลัย (Integrity versus despair)*

อยู่ในระยะของบุคคลที่เข้าสู่วัยชรา เป็นระยะที่สะท้อนให้เห็นความเป็นมาในอดีต ถ้าเขาประสบความสำเร็จในการทำงานที่ผ่านมา และคิดถึงชีวิตของตนด้วยความชื่นชมยินดี เขาก็จะมีชีวิตบั้นปลายที่เป็นสุข สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างราบรื่น แต่ถ้าบุคคลรู้สึกว่าชีวิตของเขามีแต่ความผิดหวัง และความล้มเหลว เขาก็จะเข้าสู่วัยชราด้วยความไม่มั่นใจ และพัฒนาความรู้สึกที่สิ้นหวังทอดอาลัยในชีวิตของตน

จากทฤษฎีพัฒนาการทางบุคลิกภาพของอีริกสันที่กล่าวมาในข้างต้นนี้ จะเห็นว่าพัฒนาการในขั้นที่ 5 วัยแห่งการรู้จักตนเอง และความสับสนไม่เข้าใจตนเอง เป็นขั้นที่จะส่งผลต่อพัฒนาการในเรื่องของความเชื่อมั่นในตนเองของเด็ก

1.3 ลักษณะของบุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง

ลักษณะของบุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเองมีหลายลักษณะ ผู้วิจัยจึงได้รวบรวมลักษณะของบุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเองตามที่มีผู้ได้ศึกษาไว้ ดังนี้

ไซมอนด์ส (ชมพูนุท สิริพรหมภักท. 2539 : 12 ; อ้างอิงจาก Symonds. 1964. *Teaching Yourself Personality Efficiency*. pp.85 – 86) มีความเห็นว่า ลักษณะของบุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเองว่าไม่ยอมจำนนต่อสิ่งใดโดยสิ้นเชิงทีเดียว และความเชื่อมั่นในตนเองจะเกิดขึ้นด้วยองค์ประกอบ 4 อย่าง คือ

1. ทราบในสิ่งที่ต้องการ
2. คิดในสิ่งที่เห็นว่าจะประสบความสำเร็จ
3. สามารถตัดสินใจได้
4. ลงมือกระทำกับสิ่งที่ได้ตัดสินใจแล้ว

ซูซีฟ อ่อนโคกสูง (2516 : 27) ได้สรุปลักษณะของบุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเองไว้ดังนี้

1. กล้าในการคิด การพูด และการกระทำ
2. ใจค่อมั่นคง ไม่เชื่อคนง่าย มีเหตุผล
3. รอบคอบ มีแผนงาน
4. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ชอบทำสิ่งแปลกๆ ใหม่ ๆ
5. กล้าเสี่ยง
6. ชอบแสดงตัว
7. ไม่วิตกกังวลเกินไป
8. เป็นผู้นำ
9. รักความยุติธรรม
10. ชอบช่วยเหลือหมู่คณะ
11. ชอบอิสระ ไม่โอ้อวด

12. ตั้งจุดมุ่งหมายไว้สูง และคิดว่าจะทำให้สำเร็จ

13. มีความเกรงใจและเห็นใจผู้อื่น

กาญจนนา สุวรรณธาร (2537 : 24) ได้สรุปลักษณะของบุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเองไว้ว่า จะเป็นผู้ที่กล้าคิด กล้าพูด กล้าทำ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ชอบอิสระ จิตใจมั่นคง กล้าเผชิญความจริง รวมทั้งมองโลกในแง่ดี มีความรับผิดชอบและปรับตัวเข้ากับสังคมได้ดี

ชมพูนุท สิริพรหมภักตร์ (2539 : 13 – 14) ได้สรุปลักษณะของบุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเองไว้ว่า มีลักษณะที่ยอมรับในความสามารถของตนเอง ไม่มีความวิตกกังวลในการรู้สึกนึกคิด และมีพฤติกรรมที่แสดงออกถูกต้องเหมาะสมในการตัดสินใจแก้ปัญหาด้วยเหตุผล มีความตระหนักถึงคุณค่าของตนเองและผู้อื่น ตลอดจนมีความพยายามมุ่งมั่นเพื่อบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

ประภัสสร สุขชื่น (2539 : 6) ได้สรุปลักษณะของบุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง ไว้ดังนี้

1. จิตใจมั่นคง มีจิตใจหนักแน่น ไม่หวั่นไหวต่อเหตุการณ์ต่างๆ สามารถควบคุมอารมณ์ให้อยู่ในสภาพปกติได้ดี

2. กล้าแสดงออก กล้าพูด กล้ากระทำ กล้าแสดงความคิดเห็นในทางที่ถูกที่ควร

3. เป็นผู้นำ สามารถจูงใจให้ผู้อื่นกระทำตาม หรือมีความคิดเห็นคล้ายตามได้ดำเนิน

กิจกรรมกลุ่มไปสู่เป้าหมาย สามารถนำกลุ่มเพื่อแก้ปัญหาต่างๆ รักษาขวัญและกำลังใจของสมาชิกในกลุ่มได้

4. กล้าตัดสินใจ กล้ากระทำในสิ่งต่างๆ ด้วยความคิดเห็นของตนเองโดยไม่ลังเลใจ

5. กล้าเผชิญความจริง กล้ายอมรับความจริงของตนเอง และสิ่งแวดล้อม มีความพอใจ

ในความสามารถของตนเอง ชอบการต่อสู้แข่งขันและมีความอดทน

อารยา สุวะมาตย์ (2540 : 37) ได้สรุปลักษณะของบุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง ไว้ดังนี้

1. ความมั่นคงทางจิตใจ มีจิตใจหนักแน่น ไม่ลังเล

2. ความกล้า กล้าพูด กล้าแสดงความคิดเห็น กล้ากระทำ กล้าเผชิญความจริง กล้าเป็น

ผู้นำ

3. การพึ่งตนเอง แก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง มีความเพียรพยายาม

4. ความเป็นตัวของตัวเอง มีความภูมิใจในตนเอง ตัดสินใจด้วยตนเองไม่คล้ายตามผู้อื่น

มีความคิดสร้างสรรค์

5. ความสามารถในการปรับตัว มีมนุษยสัมพันธ์ ช่วยเหลือผู้อื่น ให้ความร่วมมือกับ

หมู่คณะ ยอมรับสภาพใหม่ๆ มองโลกในแง่ดี มีความรับผิดชอบ

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ลักษณะของบุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง คือ เป็นคนที่มีจิตใจมั่นคง ความเป็นตัวของตัวเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ กล้าแสดงความคิดเห็น กล้าตัดสินใจกระทำสิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง ยอมรับในความสามารถของตนเอง ตลอดจนมีความรู้สึกนึกคิดที่ดีต่อตนเอง

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดู

2.1 ความหมายของการอบรมเลี้ยงดู

รอลลินส์ และโทมัส (Rollins & Thomas. 1975 : 38 – 60) ได้ให้ความหมายว่า การอบรมเลี้ยงดูบุตรของผู้ปกครอง หมายถึง พฤติกรรมที่เห็นชัดเจนที่ผู้ปกครองกระทำต่อบุตร เช่น การชมเชย การยินยอม การให้กำลังใจ การช่วยเหลือ การให้ความร่วมมือ การแสดงออกซึ่งความรักใคร่ที่ผู้ปกครองมีต่อบุตร

ดวงเดือน พันธุนาวิน และคนอื่นๆ (2528 : 21 – 22) ได้ให้ความหมายว่า การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง การที่ผู้เลี้ยงดูกับเด็กมีการติดต่อเกี่ยวข้องกันอันเป็นแนวทางให้ผู้เลี้ยงดูสามารถให้รางวัลหรือลงโทษการกระทำต่างๆ ของเด็กได้ นอกจากนี้เด็กยังมีโอกาสเฝ้าสังเกตลักษณะและการกระทำต่างๆ ของผู้เลี้ยงดูด้วย ทำให้เด็กเลียนแบบผู้เลี้ยงดู

งามตา วรินทร์านนท์ (2534 : 121) ได้ให้ความหมายว่า การอบรมเลี้ยงดูเป็นการกระทำในกระบวนการถ่ายทอดทางสังคมเพื่อขัดเกลาและหล่อหลอมให้สมาชิกใหม่ของสังคมมีลักษณะนิสัยและพฤติกรรมเป็นไปในแนวทางที่สังคมปรารถนา

มะลิ อุดมภาพ (2538 : 6) ได้ให้ความหมายว่า การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง วิธีการที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองได้ปฏิบัติต่อบุตรทั้งวาจา และกริยาท่าทางในลักษณะของการอบรมสั่งสอน ดูแลเอาใจใส่ ชี้แนะ ให้รางวัลและลงโทษ ในเรื่องการศึกษาเล่าเรียน การแต่งกาย การคบเพื่อน การทำงานบ้าน การรักษาเวลา การรักษาความสะอาด การใช้จ่ายเงิน การใช้เวลาวางสุขภาพและมารยาททั่วไป

เกตุวดี กัมพลาศิริ (2546 : 9) ได้ให้ความหมายว่า การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง การที่พ่อแม่ปฏิบัติต่อบุตรและธิดา ทั้งทางตรงและทางอ้อม กล่าวคือ เป็นการแสดงออกของพ่อแม่ทั้งทางวาจา ซึ่งอาจจะเป็นการพูดที่อ่อนโยน หรือการดุด่า ประชดประชัน และการกระทำ เช่น การตี การโอบกอด ทำให้บุตรและธิดา ได้รับรู้ทั้งความรู้สึกและการกระทำดังกล่าวว่า พ่อแม่มีความรู้สึกต่อตนอย่างไร

จากความหมายข้างต้นสรุปได้ว่า การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง วิธีการที่พ่อแม่หรือผู้ปกครองปฏิบัติต่อบุตร โดยการให้คำแนะนำสั่งสอน ให้ความช่วยเหลือ ให้ความรักความอบอุ่น ตอบสนองความต้องการทางกายและใจ เพื่อให้เด็กเจริญเติบโต และเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู

การอบรมเลี้ยงดูเด็กในสังคมแต่ละสังคมนั้นมีความสำคัญมาก เพราะการอบรมเลี้ยงดูจะก่อให้เกิดเจตคติ เกิดการเรียนรู้ เกิดการพัฒนาบุคลิกภาพ และสถาบันครอบครัวเป็นสถาบันที่มีบทบาทอย่างยิ่งในการอบรมเลี้ยงดู

ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่กับลูกนั้น เป็นสิ่งสำคัญที่จะปลูกฝังบุคลิกภาพที่เหมาะสมให้แก่เด็ก ถ้าสัมพันธภาพระหว่างพ่อแม่กับลูกไม่ดีพอ เนื่องจากการปฏิบัติตนของพ่อแม่ไม่ถูกต้อง

จะทำให้เด็กไม่อาจปฏิบัติหรือไม่เข้าใจว่าตนเองจะวางตนอย่างไรจึงจะเหมาะสม ถ้าเด็กมีชีวิตเริ่มต้นที่ดีก็ย่อมเป็นพื้นฐานที่มีคุณค่าอย่างยิ่งสำหรับการที่จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดี สามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

การอบรมเลี้ยงดูมีหลายรูปแบบ ได้มีนักจิตวิทยาแยกประเภทการอบรมเลี้ยงดูไว้แตกต่างกัน ดังนี้

ไซมอนด์ (Symond. 1970 : 221 – 228) ได้สรุปวิธีการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีผลต่อบุคลิกภาพของเด็กไว้หลายประการ ดังนี้

1. พ่อแม่ที่ปล่อยปละละเลยบุตร บุตรจะมีลักษณะเป็นคนก้าวร้าว เจ้าคิดเจ้าแค้น ชอบพูดปด ลักเล็กขโมยน้อย หนีโรงเรียน

7. พ่อแม่ที่ประคบประหงมบุตรเกินไป บุตรจะมีลักษณะเป็นคนไม่ให้ความร่วมมือฟังตนเองไม่ได้ ต้องฟังผู้อื่นเสมอ

3. พ่อแม่ที่มีอำนาจเหนือบุตร บุตรจะเป็นคนเจ้าระเบียบ สุภาพเรียบร้อย อยู่ในโอวาท สามารถปรับตัวเข้ากับผู้ใหญ่ได้ดี ว่านอนสอนง่าย สงบเสงี่ยม การตัดสินใจขึ้นอยู่กับผู้มีอำนาจขาดความคิดริเริ่ม

4. พ่อแม่ที่ยอมจำนนบุตร บุตรจะขาดความรับผิดชอบ ไม่อยู่ในโอวาท เห็นแก่ตัว ดื้อดึง และทำอะไรตามใจ

โรเจอร์ (Rogers. 1972 : 117) ได้แบ่งการอบรมเลี้ยงดูออกเป็น 3 แบบ ดังนี้

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย หมายถึง วิธีการที่พ่อแม่ใช้การอบรมเลี้ยงดูที่ทำให้ลูกรู้สึกว่าเขาเองได้รับการปฏิบัติด้วยความยุติธรรม พ่อแม่ไม่ตามใจจนเกินไปหรือเข้มงวดจนเกินไป ยอมรับนับถือความสามารถและความคิดของลูก ให้ความร่วมมือแก่ลูกตามโอกาสอันควร

2. การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูที่ลูกรู้สึกว่าพ่อแม่ก้าวร้าวเรื่องส่วนตัวของตน ยับยั้งการก้าวร้าวและทำให้รู้สึกผิดเมื่อลูกแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ลูกมีความรู้สึกว่าถูกบังคับให้ทำตามความต้องการของพ่อแม่ พ่อแม่ใช้คำพูดที่ลูกรู้สึกอาย

3. การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูที่ลูกรู้สึกว่าตนเองได้รับการตามใจ และไม่ได้รับความเอาใจใส่ให้คำแนะนำช่วยเหลือจากพ่อแม่เท่าที่ควร

วรารณณ์ รักวิชัย (2529 : 11 – 17) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กตามแบบสังคมไทย พบว่าในสังคมไทยมีการอบรมเลี้ยงดูแบ่งได้ 4 แบบ ดังนี้

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรักความอบอุ่นแบบประชาธิปไตย หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูที่บิดา มารดา ให้ความรัก เอาใจใส่ ใช้เหตุผลกับลูก ให้ลูกรู้สึกว่าตนได้รับการปฏิบัติด้านความยุติธรรม ให้สิทธิแก่ลูกในการแสดงความคิดเห็น ฝึกให้ลูกได้คิดด้วยตนเองและรับผิดชอบต่อตนเอง

2. การอบรมเลี้ยงดูแบบคาดหวังเอากับเด็ก หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูที่บิดา มารดา เรียกร้องจากลูก เคี้ยวเชษฐุให้ทำตามที่ตนเองหวังไว้ ลูกมีหน้าที่ทำตามทุกอย่าง แม้ว่าไม่ชอบก็ตาม

3. การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูที่บิดา มารดา ไม่เอาใจใส่ที่จะอบรมสั่งสอนลูก ปล่อยให้ลูกทำตามอำเภอใจ ไม่สนใจความเป็นอยู่ของลูก

4. การอบรมเลี้ยงดูแบบรักถนอมมากเกินไป หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูที่บิดา มารดา คอยปกป้องดูแลมากเกินไป ไม่ให้ลูกได้รับความลำบาก คอยช่วยเหลือทุกอย่าง จนลูกไม่รู้จักวิธีช่วยเหลือตนเอง ไม่รู้จักแก้ปัญหาด้วยตนเอง หรือเรียกว่าเป็นการถนอมไขว่ไว้ในหิน

มาริสสา รัฐบัญญัติ (2532 : 12 – 20) ได้แบ่งการอบรมเลี้ยงดูออกเป็น 4 แบบ ดังนี้

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย หมายถึง วิธีการอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่ยอมรับฟังความคิดเห็นและการแสดงออกของลูก สมาชิกทุกคนในครอบครัวมีโอกาสเสนอความคิดเห็น การตัดสินใจใดๆ เกิดขึ้นจากความคิดเห็นของสมาชิกในครอบครัว ใช้เหตุผลในการที่ส่งเสริมหรือห้ามกระทำการสิ่งต่างๆ ให้ลูกมีส่วนร่วมรับรู้กิจกรรมบางอย่าง และร่วมมือกับลูกตามโอกาสอันควร โดยเด็กที่ทางบ้านเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยจะพัฒนาบุคลิกภาพอย่างเต็มที่ เพราะได้ฟังคำแนะนำต่างๆ จากผู้ใหญ่และรู้จักตัดสินใจว่าจะอะไรควรทำ อะไรไม่ควรทำ ทำให้เด็กเป็นตัวของตัวเอง เกิดความเชื่อมั่นที่จำทำอะไรตามความคิด เพราะเด็กจะมีโอกาสใช้ความสามารถอย่างเต็มที่ หัดคิดริเริ่ม และตัดสินใจจากเรื่องเล็กไปสู่เรื่องใหญ่ มีนิสัยเป็นคนอดใฝ่ใฝ่ มีความอดทน อุตสาหะ เพียรพยายามที่จะทำได้มาซึ่งสิ่งที่ดีกว่าในอนาคต มีความสามารถในการทำนายหรือคาดการณ์ล่วงหน้า คือ เป็นผู้ที่สามารถโยงความสัมพันธ์เหตุและผลเข้าด้วยกัน และสามารถมองเห็นว่าสถานการณ์หรือพฤติกรรมหนึ่งๆ จะส่งผลอย่างไรบ้าง

2. การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน หมายถึง วิธีการอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่ไม่ให้อิสระแก่ลูก ควบคุมให้อยู่ในระเบียบวินัย มักจะลงโทษเมื่อทำผิดโดยเฉพาะไม่ทำตามกฎเกณฑ์หรือระเบียบวินัยที่ตั้งไว้ พ่อแม่มีอำนาจสิทธิขาดในครอบครัว เป็นผู้ตั้งจุดมุ่งหมายและกฎเกณฑ์ทุกอย่าง ลูกเป็นเพียงผู้ปฏิบัติตาม ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่กับลูกมีน้อยมาก ลูกจะรู้สึกหวาดกลัวความอบอุ่น ไม่มั่นคงปลอดภัย และการที่ต้องปฏิบัติตามคำสั่งอยู่ตลอดเวลาทำให้เด็กขาดความคิดริเริ่ม ไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น ไม่สามารถขบปัญหาที่เกิดขึ้นได้เพราะขาดโอกาสฝึกฝน ใช้วิจารณญาณและการตัดสินใจเรื่องต่างๆ ด้วยตนเอง มักไม่มีความรับผิดชอบเป็นคนเชื่อฟังง่าย และยอมพ่ายแพ้สิ่งต่างๆ ง่าย โดยเฉพาะในสถานการณ์ที่ตนพบว่ายากลำบาก มีปมด้อยง่าย และขาดพลังที่จะต่อสู้และเรียนรู้สิ่งที่ยาก

3. การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย หมายถึง วิธีการอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่ทอดทิ้งลูก ไม่ดูแลเอาใจใส่ มักปล่อยให้ลูกทำตามใจชอบ ไม่ค่อยช่วยเหลือแนะนำ มักตำหนิหรือลงโทษอย่างรุนแรง เมื่อลูกกระทำผิดพ่อแม่มักใช้อารมณ์กับลูกมากกว่าเหตุผล ลูกจะรู้สึกขาดความรักและมักมองโลกในแง่ร้าย ไม่ไว้ใจผู้อื่น พ่อแม่มักไม่ให้ความช่วยเหลือสนับสนุนไม่ว่าเรื่องใดๆ วิจารณ์ ตำหนิ ขอบนำไปเปรียบเทียบกับคนอื่น ทำให้เด็กขาดระเบียบวินัย ขาดแรงจูงใจ

ใฝ่สัมฤทธิ์ ไม่มีความขยันขันแข็ง ไม่มีความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ขาดความกระตือรือร้น รู้สึกไม่มั่นคง ทำอะไรขาดหลักการ พ่อแม่ขาดการฝึกให้เด็กรู้จักพึ่งตนเอง ไม่ช่วยเหลือแนะนำ ทำให้ลูกไม่มีแนวทางชีวิตสำหรับยึดถือ ไม่รู้จักคิดและไม่รู้จักคุณค่าของการกระทำสิ่งต่างๆ ครอบครัวที่อบรมเลี้ยงดูลูกในลักษณะนี้ มักเป็นครอบครัวที่พ่อแม่ขาดความรัก ความอบอุ่น ไม่สามารถให้ความรักกับลูกได้ด้วยคำพูด และกิริยาท่าทางที่แสดงถึงความรัก ความห่วงใย พ่อแม่ต่างแยกไปคนละทางตามความเห็นชอบของตน ไม่สนใจลูกเท่าที่ควร พ่อแม่เชื่อว่าเด็กจะดีก็ดีเอง จะชั่วก็ชั่วเอง ทำให้คิดว่าตนเองไม่ต้องรับผิดชอบในการอบรมสั่งสอนลูก ให้ประพฤติในสิ่งที่ควรประพฤติ เวลาเกิดปัญหาเฉพาะหน้าขึ้นกับลูกก็ไม่ช่วยให้ลูกรู้ว่าอะไรควรทำอะไรไม่ควรทำ เด็กที่เกิดมาในบรรยากาศเช่นนี้จะรู้สึกว่าขาดความรักความอบอุ่นจากพ่อแม่ มักมองโลกในแง่ร้าย ขาดระเบียบวินัยความซื่อสัตย์

4. การอบรมเลี้ยงดูแบบรักและตามใจ หมายถึง วิธีการอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่เอาอกเอาใจ ลูกตลอดเวลา ไม่ขัดใจลูกและยอมตามลูกทุกอย่างแม้ทำผิดก็ไม่ทำโทษ มักคอยช่วยเหลือปกป้อง ค้ำครองตลอดเวลาไม่ยอมให้ลูกตัดสินใจหรือลงมือทำอะไรด้วยตนเอง พ่อแม่จะเป็นผู้ทำให้ตลอด ทำให้เด็กไม่เป็นตัวของตัวเอง ไม่รู้จักคิด ไม่รู้จักตัดสินใจ จะทำอะไรเด็กก็ตั้งและขาดความรับผิดชอบ ขาดระเบียบวินัย ขาดความสามารถในการควบคุมสมาธิให้มั่นคง ไม่มีระเบียบ มักขี้เกียจและเฉื่อยชา มีความเชื่อมั่นในตนเองมากเกินไป ครอบครัวที่รักลูกมากเกินไปจะทำให้เด็กถูกทำลายพัฒนาการด้านต่างๆ ถูกทำลายทั้งพัฒนาการด้านความคิด อารมณ์ และสังคม ผลที่ตามมาคือทำให้เด็กขาดความเชื่อมั่นในตัวเอง ไม่กล้าทำสิ่งใด ไม่รู้จักตนเอง ไม่เข้าใจไม่เป็นตัวของตัวเองต้องพึ่งพาผู้อื่น

เกตุวดี กัมพลศิริ (2546 : 6 – 7) ได้แบ่งการอบรมเลี้ยงดูออกเป็น 4 แบบ ดังนี้

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุผลและสมเหตุสมผล หมายถึง การที่นักเรียนรายงานตนว่าพ่อแม่ยอมรับในความสำคัญ มีความเข้าใจในพัฒนาการ ยอมรับฟังความคิดเห็นหรือข้อโต้แย้ง ห้ามปรามเมื่อเห็นว่าทำในสิ่งที่ไม่สมควร ส่งเสริมในสิ่งที่เป็นประโยชน์ โอนอ่อนผ่อนตามถ้ามีเหตุผลเพียงพอ และผลการกระทำนั้นไม่เป็นที่เดือดร้อนแก่ตนเองหรือผู้อื่น ให้ความช่วยเหลือตามโอกาสอันควร ขณะเดียวกันก็อบรมสั่งสอนหรือสนับสนุนให้รู้จักช่วยเหลือตนเอง รู้จักตัดสินใจด้วยตนเอง และรู้จักที่จะประพฤติดนให้เป็นที่ยอมรับและเป็นที่ยอมรับของผู้อื่น เพิกเฉยต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ให้คำชมเชยแก่พฤติกรรมที่พึงประสงค์เป็นครั้งคราว และไม่ลงโทษเด็กจนเกินกว่าเหตุ

2. การอบรมเลี้ยงดูแบบโอ้อวดหรือตามใจมากเกินไป หมายถึง การที่นักเรียนรายงานตนว่า พ่อแม่มุ่งสอนความต้องการหรือความปรารถนาของนักเรียนเพียงอย่างเดียว โดยไม่คำนึงถึงผลในด้านอื่นที่จะเกิดขึ้นนอกจากความพอใจและความสุขที่นักเรียนได้รับแสดงออกเท่านั้น ยอมลำบากไม่ว่าจะโดยจำเป็นหรือไม่จำเป็น และบางครั้งยอมเสียมารยาทกับผู้อื่นเพียงเพื่อให้บุตรและบิดาได้รับสิ่งที่ต้องการ

3. การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันหรือถือความคิดพ่อแม่เป็นใหญ่ หมายถึง การที่นักเรียนรายงานตนว่า พ่อแม่ชอบบังคับให้ทำในสิ่งที่ตนเองคิดว่าเหมาะสม โดยไม่ค่อยสนใจว่านักเรียนจะพอใจหรือไม่ หรือจะมีความรู้สึกอย่างไร และมักมั่นใจว่าการกระทำของตนจะต้องดีและถูกต้อง เพราะเป็นการกระทำไปด้วยความรัก ความหวังดีหรือมีประสบการณ์มาก่อน เมื่อมีความคาดหวังอยากให้ลูกประกอบอาชีพอะไรในอนาคต ก็มักจะเตรียมหรือเคี่ยวเข็ญให้บุตรและธิดาสอนใจในอาชีพที่ตนมุ่งหวังไว้ ชอบให้บุตรและธิดาอยู่ในระเบียบวินัยและกฎเกณฑ์ที่ตนตั้งขึ้นทั้งในด้านการทำงาน การแต่งกาย การเรียน ความประพฤติ หรือการแสดงความคิดเห็น

4. การอบรมเลี้ยงดูแบบตามอารมณ์ หมายถึง การที่นักเรียนรายงานตนว่า พ่อแม่ไม่มีความสม่ำเสมอหรือไม่คงเส้นคงวา ในการแสดงพฤติกรรมกรรมการอบรมเลี้ยงดูขึ้นอยู่กับอารมณ์พ่อแม่เป็นสำคัญ ถ้าพ่อแม่สบายใจมากก็รักก็อยากเอาใจบุตรและธิดาก็อาจตามใจนักเรียนมากเกินไป ถ้าพ่อแม่หงุดหงิดไม่สบายใจก็อาจไม่สนใจว่านักเรียนเป็นอย่างไร ถ้าเมื่อใดอยากใช้เหตุผลก็อาจพูดคุยกับนักเรียนดี แต่บางทีกรณีที่ไม่ค่อยมีเวลาก็มักบังคับให้ทำตามคำสั่งโดยห้ามโต้แย้งหรือซักถาม

จากแนวคิดเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู จะเห็นได้ว่าการปฏิบัติตนของพ่อแม่ในการเลี้ยงดูบุตร ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของการเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน การเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย การเลี้ยงดูแบบให้ความรักความอบอุ่น แบบประชาธิปไตย หรือแบบทะนุถนอมมากเกินไป ล้วนส่งผลต่อบุคลิกภาพของเด็ก ดังนั้นลักษณะในการแสดงออกของเด็กส่วนหนึ่งจึงมาจากการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3.1 ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความเกี่ยวข้องกับตัวผู้เรียน ได้มีนักวิชาการได้ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ดังนี้

กู๊ด และคนอื่นๆ (Good and other. 1973 : 7) ได้ให้ความหมายว่า ผลสัมฤทธิ์ (Achievement) หมายถึง ความสำเร็จ ความคล่องแคล่ว ความชำนาญในการใช้ทักษะหรือประยุกต์ใช้ความรู้ต่างๆ ส่วนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Academic Achievement) หมายถึง ความรู้หรือทักษะอันเกิดจากการเรียนรู้ในวิชาการต่างๆ ที่ได้เรียนมาแล้ว ซึ่งได้จากผลการทดสอบของครูผู้สอน หรือผู้รับผิดชอบในการสอนหรือทั้งสองอย่างรวมกัน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สุริย์ ประกายจันทร์. 2532 : 14 ; อ้างอิงจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. ม.ป.ป.) ได้ให้ความหมายว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสำเร็จที่ได้จากการทำงานที่ต้องอาศัยความพยายามจำนวนหนึ่งอันเป็นผลมาจากการกระทำที่อาศัยความสามารถของร่างกายหรือสมอง นับว่าเป็นความสามารถเฉพาะตัวบุคคล ตัวบ่งชี้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อาจได้มาจากกระบวนการที่อาศัยหรือไม่อาศัยการทดสอบก็ได้

ไพศาล หวังพานิช (2526 : 89) ได้ให้ความหมายว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คุณลักษณะ และความสามารถของบุคคลอันเกิดจากการเรียนการสอน เป็นการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น จากการฝึกอบรมหรือจาก การสอน จึงเป็นการตรวจสอบความสามารถหรือความสัมฤทธิ์ผลของบุคคลว่าเรียนรู้แล้วเท่าไร มี ความสามารถชนิดใด

พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2529 : 29) ได้ให้ความหมายว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คุณลักษณะรวมทั้งความรู้ความสามารถของบุคคลอันเป็นผลจากการเรียนการสอน หรือคือมวล ประสบการณ์ทั้งปวงที่บุคคลได้รับจากการเรียนการสอน ทำให้บุคคลเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในด้าน ต่างๆ ของสมรรถภาพสมอง

จากความหมายข้างต้นสรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คุณลักษณะและ ความสามารถของบุคคลอันเกิดจากการเรียนการสอน หรือจากประสบการณ์ต่างๆ ที่เกิดจากการ เรียนการสอน ซึ่งพิจารณาจากระดับผลการเรียนเฉลี่ยสะสมทุกรายวิชา (Grade Point Average) ทั้ง 5 ภาคเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2546

3.2 แนวคิดเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นตัวบ่งชี้ความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการเรียนของนักเรียน นักการศึกษา และนักจิตวิทยาหลายท่านได้ทำการศึกษาค้นคว้าประกอบต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษาไปเสนอเป็นแนวทางในการปรับปรุงป้องกัน ปัญหาที่กระทบต่อการเรียน และพัฒนาศักยภาพของนักเรียนที่มีอยู่ให้ประสบผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนให้สูงที่สุดทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น

ริงเนสส์ (Ringness. 1968 : 131) กล่าวว่า เด็กที่ประสบความสำเร็จในการเรียนมีแนวโน้ม ที่จะมีความรู้สึกที่ดีเกี่ยวกับตนเอง ช่วยตัวเองได้เมื่อเผชิญกับภาวะความตึงเครียด และในที่สุด สามารถปรับตัวได้ และมีสุขภาพจิตดี ส่วนคนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำจะมีความวิตกกังวล ท้อถอย และมุ่งร้ายต่อผู้อื่น ซึ่งถ้ามีความวิตกกังวลมากๆ จะทำให้คนนั้นมีสุขภาพจิตไม่ดี

กองวิจัยการศึกษา กรมวิชาการ (2533 : 107 - 108) ได้เสนอองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับ การจัดหลักสูตรการศึกษากับการพัฒนาสติปัญญา จากการศึกษาวิเคราะห์ที่มาของแผนพัฒนา การศึกษาแห่งชาติ และแผนการศึกษาชาติ โดยมีหลักการ จุดมุ่งหมาย และโครงสร้างที่เน้น 3 ประการคือ

1. นักเรียนจะได้รับการพัฒนาด้านวิชาการ มุ่งให้ผู้เรียนค้นพบ และพัฒนาสติปัญญา ความสามารถ ความถนัด และความสนใจ ให้มีนิสัยใฝ่หาความรู้ ทักษะ รู้จักคิดเชิงวิเคราะห์ และมีความคิดสร้างสรรค์ ทำให้มีความรู้พื้นฐานที่อาจจะไปประกอบอาชีพ หรือศึกษาต่อได้ตาม อัตรภาพ

2. ด้านอาชีพ มุ่งให้ผู้เรียนมีทักษะพื้นฐานด้านอาชีพตามอัธยาศัย มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ และให้รู้จักพัฒนาอาชีพในท้องถิ่นของตน

3. ด้านการพัฒนาบุคลิกภาพ มุ่งให้ผู้เรียนมีบุคลิกภาพที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ เป็นพลเมืองที่ดี มีคุณค่าที่แท้จริงตามระบอบประชาธิปไตย โดยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
วรรณพงษ์ สิทธิโชค (2530 : 14 – 15) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1. องค์ประกอบเกี่ยวกับตัวนักเรียน ได้แก่
 - 1.1 การเจริญเติบโตของร่างกาย สุขภาพ ข้อบกพร่องทางกาย
 - 1.2 สติปัญญาของนักเรียน
 - 1.3 เจตคติต่อโรงเรียน ครู และวิชาที่เรียน
 - 1.4 วุฒิภาวะ แรงจูงใจ หรือมโนคติแห่งตน
 - 1.5 นิสัยในการเรียน หรือวิธีการเรียน
 - 1.6 คุณลักษณะของนักเรียน
 - 1.7 พฤติกรรมของนักเรียน การปรับตัว
 - 1.8 ความสามารถ ความรู้ ความคิดของนักเรียน
 - 1.9 เวลาที่นักเรียนใช้ในโรงเรียนและนอกโรงเรียน
2. องค์ประกอบเกี่ยวกับโรงเรียน
 - 2.1 ลักษณะของโรงเรียนและชุมชน
 - 2.2 หลักสูตร
 - 2.3 สภาพการณ์ภายในโรงเรียน
3. องค์ประกอบเกี่ยวกับครู
 - 3.1 คุณลักษณะของครู
 - 3.2 พฤติกรรมของครู
 - 3.3 คุณภาพการสอนของครู
4. สภาพแวดล้อม
 - 4.1 ความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว
 - 4.2 ความสัมพันธ์กับเพื่อนวัยเดียวกันทั้งในและนอกโรงเรียน
 - 4.3 วัฒนธรรมและสังคม
 - 4.4 สภาพสังคมในห้องเรียน

จากที่กล่าวมา จะเห็นว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่น

ในตนเอง เนื่องจากนักเรียนมีพัฒนาการในด้านต่างๆ และเกิดทักษะเฉพาะตัวที่ดี อันเนื่องมาจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นคุณลักษณะสำคัญที่ช่วยเสริมสร้างความเชื่อมั่นในตนเองให้แก่เด็ก

4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว

สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว หมายถึง รายได้รวมทั้งหมดของครอบครัวที่บุคคลในครอบครัวสามารถหาเป็นรายรับเข้ามาในครอบครัวได้ รายได้เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตในด้านการตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานของบุคคล เป็นตัวบ่งชี้ถึงสภาพทางเศรษฐกิจและสังคม รายได้ถือว่าเป็นแหล่งประโยชน์ของบุคคลที่เอื้ออำนวยให้พัฒนาความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดีต่อการดำเนินชีวิต ผู้ที่มีรายได้สูงย่อมสามารถส่งเสริมแบบแผนในการดำเนินชีวิตได้ดีกว่าผู้ที่มีรายได้ต่ำ เพราะผู้ที่มีรายได้สูงย่อมมีสิ่งอำนวยความสะดวกในการแสวงหาสิ่งที่เป็นประโยชน์ ส่วนผู้ที่มีรายได้ต่ำย่อมไม่ค่อยมีเวลาเอาใจใส่ต่อตนเองมากนัก เพราะจะมุ่งความสนใจไปในการหาเลี้ยงชีพเพื่อความอยู่รอดของตนมากกว่า

ลักษณะของการอบรมเลี้ยงดูเด็กในครอบครัวต่างๆ ย่อมมีลักษณะแตกต่างกันไปตามสถานภาพของครอบครัว ซึ่งหมายรวมถึงลักษณะรวมของพ่อและแม่ทั้งในด้านการศึกษา อาชีพ เจตคติ ค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณีในการอบรมเลี้ยงดู รวมไปถึงสภาพการณ์ในสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีผลกระทบต่อครอบครัวโดยตรง และส่งผลสะท้อนไปถึงเด็กในครอบครัว (ยุวดี เทียรชมประสิทธิ์. 2536 : 77)

สิปปนนท์ เกตุทัต (2533 : 168 - 175) กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงของไทยกำลังก้าวไปสู่ความเป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่ (Newly Industrialized Country. NIC) มีการส่งเสริมด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การศึกษาในระดับสูงขยายตัวเพิ่มขึ้น การลงทุนขนาดใหญ่เกิดขึ้นมากมาย ชาวต่างชาติเข้ามาท่องเที่ยวมากขึ้น การก่อสร้างอาคารบ้านพัก ทางด่วน ราคาที่ดินพุ่งลิ่ว เกิดเศรษฐกิจใหม่มากมาย

ความสำเร็จในการพัฒนาเชิงวัตถุเป็นกระแสผลักดันมิติอื่นๆ ของไทยให้หันเหไปจากแนวเดิม สังคมและวัฒนธรรมดั้งเดิมที่เคยสื่อให้เห็นถึงความผสมกลมกลืนกับสิ่งแวดล้อม ไม่รบกวนไม่ทำลายธรรมชาติ ยึดทางสายกลาง มีความเป็นอยู่อย่างเห็นอกเห็นใจกัน กลายเป็นสังคมที่เร่งรีบแข่งกับเวลา แกร่งแย่งชิงดี มิได้พิจารณาอย่างรอบคอบถึงการรับความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมาใช้ สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติถูกทำลายมากขึ้น คุณภาพชีวิตตลอดจนการกระจายรายได้ของประชาชน โดยเฉพาะประชาชนที่ด้อยโอกาสยังคงเป็นปัญหาเรื้อรังอยู่

จากที่กล่าวมาในข้างต้น จะเห็นว่าสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวนั้นเป็นปัจจัยที่สำคัญมากต่อการพัฒนาในด้านต่างๆ ซึ่งปัจจัยต่างๆ เหล่านี้ก็จะส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นในตนเองของเด็ก

5. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพในการแสดงตัว

5.1 ความหมายของบุคลิกภาพในการแสดงตัว

จุง (Jung. 1959 : 480 - 481) ได้ให้ความหมายว่า บุคคลที่มีบุคลิกภาพในการแสดงตัว หมายถึง บุคคลซึ่งยึดถือเอาความจริงภายนอกหรือสิ่งแวดล้อมเป็นหลัก แนวความคิดจะมีการเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพแวดล้อม โดยที่สิ่งแวดล้อมจะมีผลต่อการกำหนดค่านิยมของบุคคลประเภทนี้ ซึ่งสิ่งที่ใช้เป็นหลักในการคิด คือสิ่งที่เกิดจากการรับรู้โดยผ่านประสาทสัมผัสทั้งหลาย สิ่งที่เป็นเงื่อนไขที่ทำให้เกิดแรงจูงใจ คือวัตถุหรือสิ่งต่างๆ จากภายนอก ซึ่งจุงได้พยายามแยกแยะรายละเอียดของบุคลิกภาพแบบแสดงตัวไว้ ดังนี้

1. มีความเชื่ออยู่บนรากฐานแห่งความจริง ข้อมูลที่ได้นั้นต้องยุติธรรม
2. มีอุปนิสัยที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม
3. พร้อมทั้งจะเปลี่ยนแปลงไปได้ตามสถานการณ์ใหม่ๆ อยู่เสมอ
4. ไม่เป็นผู้พะวงถึงแต่ตัวเองมากนัก
5. การปรับปรุงมักเป็นไปในรูปการชดเชย
6. ถ้าเกิดวิปริตทางใจก็มักจะเป็นประเภท Hysteria

แอลพอร์ต (Allport. 1961 : 7 - 8) ได้ให้ความหมายว่า บุคคลที่มีบุคลิกภาพในการแสดงตัว หมายถึง บุคคลที่พุ่งความสนใจออกนอกตัวเอง สนใจบุคคลอื่นหรือสิ่งแวดล้อม ชอบแสดงออก ชอบสมาคมกับบุคคลอื่น เป็นคนเปิดเผยกล้าหาญ ชอบผจญภัยและกระทำการต่างๆ ตามสภาพความเป็นจริง ปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ใหม่ๆ ได้ ทำอะไรขึ้นอยู่กับโลกภายนอก

ออสซูเบล (Ausubel. 1968 : 47) ได้ให้ความหมายว่า บุคคลที่มีบุคลิกภาพในการแสดงตัว หมายถึง ลักษณะของบุคคลที่ชอบแสดงตัว ชอบเข้าสังคมและสังสรรค์ มีเพื่อนมาก ไม่ชอบอ่านหนังสือหรือศึกษาโดยลำพัง ชอบกิจกรรมที่ให้ความตื่นเต้น สนุกสนาน ชอบการเปลี่ยนแปลง ไม่จำเจ มองโลกในแง่ดี เป็นคนที่แสดงอารมณ์และความรู้สึกเปิดเผย

ไอแซนค์ (Eysenck. 1971 : 11) ได้ให้ความหมายว่า บุคคลที่มีบุคลิกภาพในการแสดงตัว หมายถึง บุคคลที่มีแนวโน้มในการที่จะกระทำการกิจกรรมต่างๆ ภายใต้แรงกระตุ้นทางสังคม (Social impulsive) ไม่ชอบกิจกรรมที่ต้องกระทำด้วยตนเองตามลำพัง

สิริชัย ประทีปฉาย (2533 : 33 - 79) ได้ให้ความหมายว่า บุคคลที่มีบุคลิกภาพในการแสดงตัว หมายถึง บุคคลที่มีความสนใจสิ่งแวดล้อม มีความสุขที่จะติดต่อเข้าสังคม ชอบการสมาคมอยู่ในหมู่เพื่อนมีการแสดงออกทางอารมณ์ปรากฏเห็นได้ชัดเจน เป็นผู้ผสมผสานที่ดี ชอบการกระทำการต่างๆ โดยไม่มีแผนล่วงหน้า ชอบทำกิจกรรมการเคลื่อนไหว ชอบการเปลี่ยนแปลง ปรับตัวได้เร็วทำให้เข้ากับสถานการณ์ใหม่ๆ ได้ดี เชื่อในสิ่งที่มีการพิสูจน์แล้ว ซึ่งบุคคลประเภทนี้จะมีลักษณะดังนี้

1. ถือเอาคนส่วนมากในสังคมเป็นศูนย์กลาง ไม่ถือตัวเป็นหลัก เป็นพวกที่ว่อย่างไรรู้ก็ตามกันไม่ทำอะไรที่เอาแต่ใจตัวเอง

2. ชอบการทำงานเป็นหมู่เป็นพวก เป็นนักประชาธิปไตย ไม่ขัดแย้งมติของที่ประชุม
3. คิดและทำตามหลักความเป็นจริง ตามข้อมูลต่างๆ ที่ได้มาจริงๆ ทำไปตามแบบแผน ที่เข้ากันไม่ชอบฝ่าฝืนระเบียบ
4. ไม่สนใจตัวเองมากนัก
5. เป็นคนทันสมัย สมัยเปลี่ยนไปอย่างไรก็เปลี่ยนไปตามด้วย พร้อมทั้งจะเปลี่ยนนิสัยให้ เป็นไปตามความเหมาะสม หรือตามสถานการณ์และสิ่งแวดล้อมใหม่ๆ ไม่ตั้งตนยึดมั่นในอุดมการณ์ เก๋าๆ เข้ากับสังคมที่เปลี่ยนไปได้ดี
6. มีอารมณ์ดี สนุกสนาน รื่นเริง คล่องแคล่ว ไม่เครียดกับการใช้ความคิด ไม่โกรธ ไม่เกลียด ไม่รักใคร่ง่ายๆ
7. ทำอะไรเอาจริงเอาจัง ทุ่มเทอย่างเต็มที่ ถ้างานที่ทำล้มเหลว ไม่สำเร็จก็ไม่เอะอะ โวยวายโทษตัวเองหรือใครๆ
8. ไม่ชอบคิดถึงอดีต ไม่มีว่แต่ครุ่นคิดถึงเรื่องราวที่ล่วงไปแล้ว
9. ชอบการหยอกล้อ

สุชา จันทน์เอม (2539 : 96) กล่าวว่า บุคคลที่มีบุคลิกภาพในการแสดงตัว มีลักษณะเด่น คือ เป็นคนเปิดเผย ร่าเริง ของการออกสังคม ไม่ชอบเก็บตัว เป็นบุคคลที่สร้างความเชื่อมั่น อยู่บนรากฐานของความเป็นจริง มีอุปนิสัยที่เปลี่ยนแปลงไปตามความเหมาะสมของสิ่งแวดล้อมและ พร้อมทั้งจะเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ใหม่ๆ ที่เหมาะสม

ดารุณี บุญวิก (2543 : 20) ได้ให้ความหมายว่า บุคลิกภาพในการแสดงตัว หมายถึง คุณลักษณะของบุคคลที่ชอบเข้าสังคม ชอบการทำกิจกรรม ชอบแสดงตัว มองโลกในแง่ดี และ ชอบการเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ ซึ่งจะทำให้บุคคลที่มีบุคลิกภาพในการแสดงตัวมีลักษณะในการคิดและ ทำตามหลักความเป็นจริงตามข้อมูลที่ได้มา และมีความเชื่ออยู่บนรากฐานของความเป็นจริง มีความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์และสิ่งแวดล้อมใหม่ๆ ได้ดี

อุษา ธนาบุญฤทธิ์ (2544 : 16) ได้ให้ความหมายว่า บุคลิกภาพในการแสดงตัว หมายถึง คุณลักษณะของบุคคลที่ชอบการแสดงออก ชอบเข้าสังคม ชอบการทำกิจกรรม ชอบพูด ชอบ แสดงความคิดเห็น ชอบการเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ สามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ใหม่ๆ ได้ เป็น คนเปิดเผย อารมณ์ดี สนุกสนาน และมีมนุษยสัมพันธ์ดี

จากความหมายข้างต้นสรุปได้ว่า บุคลิกภาพในการแสดงตัว หมายถึง ลักษณะของบุคคล ที่ชอบการแสดงออก เป็นคนเปิดเผย ร่าเริง มองโลกในแง่ดี ชอบการออกสังคม ชอบการ เปลี่ยนแปลงใหม่ๆ เป็นบุคคลที่สร้างความเชื่อมั่นอยู่บนรากฐานของความจริง สามารถปรับตัว ให้เข้ากับสถานการณ์ใหม่ๆ ได้อย่างเหมาะสม

5.2 แนวคิดเกี่ยวกับบุคลิกภาพในการแสดงตัว

จุง (Jung. 1959 : 89 – 91) กล่าวว่า โดยทั่วไปบุคลิกภาพของคนเรามีอยู่ 2 ลักษณะ คือ หันเข้าหาตัวเอง ซึ่งเป็นพวกที่เก็บตัว และอีกลักษณะหนึ่งคือ หันออกจากตัวเอง หรือพวกแสดงตัว ลักษณะของพวกแสดงตัวจะเป็นบุคคลที่สนใจโลกภายนอกและความเป็นจริงทางสังคม เป็นสำคัญ เป็นพวกปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ใหม่ๆ ได้ ไม่ค่อยยิววิจารณ์ตนเอง ทำอะไรขึ้นอยู่กับโลกภายนอก และความเป็นจริงทางสังคมเป็นสำคัญ เป็นพวกปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ใหม่ๆ ได้ ไม่ค่อยยิววิจารณ์ตนเอง ทำอะไรขึ้นอยู่กับโลกภายนอก คือฝึกหัดปฏิบัติจริงเป็นหลัก

บุคลิกภาพในการแสดงตัวจะเริ่มพัฒนามาตั้งแต่วัยเด็ก จนกระทั่งโตด้วยการอบรมดูแลสั่งสอน ปลูกฝังค่านิยมอันดีงามให้เด็กได้รับประสบการณ์ทั้งทางตรงและทางอ้อม นอกจากนี้ ธรรมชาติและพฤติกรรมของเด็กในวัยต่างๆ ที่ได้แสดงตัวมานั้น ทำให้บุคลิกภาพในการแสดงตัวของแต่ละคนแตกต่างกัน จากประสบการณ์ต่างๆ ที่เด็กได้รับในชีวิตประจำวันทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน ซึ่งมีปัจจัยต่างๆ ที่มาสนับสนุนต่อการพัฒนาบุคลิกภาพในการแสดงตัว ดังนี้ (ปิยพร ดวงทอง. 2539 : 17 – 18)

1. การประสบความสำเร็จ

จากการศึกษาพบว่า ความสำเร็จและความคาดหวังในความรู้สึกของบุคคลแต่ละคน ส่งผลต่อบุคลิกภาพในการแสดงตัวโดยตรง ดังนั้นความสำเร็จในด้านต่างๆ ของเด็ก เช่น ด้านวิชาการ ซึ่งประเมินได้จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จึงมีความสัมพันธ์กับบุคลิกภาพในการแสดงตัว

2. การได้รับการยอมรับ

บุคลิกภาพในการแสดงตัวเป็นแรงจูงใจที่สำคัญที่นำไปสู่การยอมรับนับถือ ความเชื่อมั่น และการชมเชย การได้รับการยอมรับเป็นการมองเห็นว่า บุคคลนั้นกระทำตนให้มีคุณค่า มีประโยชน์ต่อตนเอง ต่อผู้อื่นและสังคม การที่บุคคลมีความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง มองเห็นค่าของตนเอง รู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า ยอมรับนับถือตนเอง ซึ่งความรู้สึกนี้ก็จะแผ่ไปยังผู้อื่นเห็นคุณค่าในตัวผู้อื่นและยอมรับนับถือผู้อื่นด้วย ซึ่งลักษณะเช่นนี้จะส่งผลต่อบุคลิกภาพในการแสดงตัวของแต่ละบุคคล

3. การมีอำนาจหรืออิทธิพล

การมีอำนาจหรืออิทธิพล ไม่ว่าจะเป็นอำนาจในตำแหน่งหน้าที่การงาน อำนาจในด้านความรู้ความชำนาญ หรืออำนาจในการที่เป็นผู้นำหรือมีความสามารถพิเศษนั้น เป็นสิ่งสำคัญที่สามารถเพิ่มความรู้สึกว่าตนเองมีค่าและในที่สุดบุคลิกภาพในการแสดงตัวก็จะเพิ่มขึ้นมาได้ จะเห็นว่าการมีอำนาจหรืออิทธิพลเป็นการโน้มน้าวบุคคลทั้งทางความรู้สึกและพฤติกรรมให้คล้อยตามหรือปฏิบัติตาม เป็นการสร้างศรัทธาบาารมีให้ผู้อื่นได้เคารพยกย่อง เน้นความสำคัญ และคิดว่าจะเป็นผู้นำหรือเป็นที่พึ่งของเขาได้ ซึ่งเป็นการเพิ่มบุคลิกภาพในการแสดงตัวได้เป็นอย่างดี

4. การอบรมเลี้ยงดู

การอบรมเลี้ยงดูถือว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งต่อพัฒนาการของเด็ก เพราะถือว่าเป็นการเริ่มต้นพัฒนาการในด้านต่างๆ ของเด็ก ดังนั้นเด็กจะเจริญเติบโตไปในทิศทางใดก็ย่อมขึ้นอยู่กับ การอบรมเลี้ยงดูที่เด็กได้รับ

จากที่กล่าวมา จะเห็นว่าบุคลิกภาพในการแสดงตัวจะเริ่มพัฒนามาตั้งแต่วัยเด็กจนกระทั่งโต อันเนื่องมาจากหลายๆ ปัจจัยที่เด็กได้รับทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยเสริมสร้างให้บุคคลเกิดความเชื่อมั่นในตนเองได้

6. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพกับเพื่อน

6.1 ความหมายของสัมพันธภาพระหว่างบุคคล

ฟิลิปป์ และคณะ (ฟิลิทธิ ปทุมบาล. 2532 : 16 ; อ้างอิงจาก Philip and The Merrian. 1966 : 125) ได้ให้ความหมายว่า สัมพันธภาพระหว่างบุคคล หมายถึง ความสัมพันธ์หรือการเกี่ยวข้องกันของบุคคลรวมทั้งความสัมพันธ์ทางสังคม อันจะนำมาซึ่งการพัฒนารูปแบบของการมีส่วนร่วมต่อความคาดหวัง ความสัมพันธ์ทางอารมณ์และการปรับตัวทางสังคม

ซิคเกอร์ริง (Chickering. 1969 : 94) ได้ให้ความหมายว่า สัมพันธภาพระหว่างบุคคล หมายถึง การที่บุคคลมีความอดทนที่จะอยู่ร่วมกับบุคคลอื่น และการเปลี่ยนแปลงจากการพึ่งพาตนเองไปสู่การพึ่งพาซึ่งกันและกัน ซึ่งความอดทนที่จะอยู่ร่วมกับบุคคลอื่น ได้แก่ การสามารถยอมรับความแตกต่างของบุคคลอื่นได้ และการมีใจกว้าง ส่วนการเปลี่ยนแปลงจากการพึ่งตนเองไปสู่การพึ่งพาซึ่งกันและกัน ได้แก่ การไว้วางใจกัน การให้ความช่วยเหลือสนับสนุน การให้และการรับ

ศรีทับทิม พานิชพันธ์ (2527 : 115 – 116) ได้ให้ความหมายว่า สัมพันธภาพระหว่างบุคคล หมายถึง ความที่เกี่ยวข้องความผูกพันรักใคร่ ความสนิทสนมกลมเกลียว ความคุ้นเคย ใกล้ชิดกันฉันท์มิตร สัมพันธภาพเกิดจากการติดต่อระหว่างบุคคลสองคน ซึ่งมีความในใจบางสิ่งบางอย่างร่วมกัน มีการสนทนาติดต่อใกล้ชิด สัมพันธภาพเป็นไปในทางที่ดี แต่ในทางตรงข้ามกัน ถ้าการแสดงออกเป็นไปในทางที่เป็นศัตรู และผู้ตอบสนองมีความรู้สึกเป็นศัตรู ย่อมก่อให้เกิดสัมพันธภาพที่ไม่ดี

ชัยพร วิชชาวุธ (2530 : 69) ได้ให้ความหมายว่า สัมพันธภาพระหว่างบุคคลเป็นพฤติกรรม ปฏิสัมพันธ์โต้ตอบระหว่างบุคคล มนุษย์อยู่เป็นสังคม การกระทำของมนุษย์แต่ละคนจึงสัมพันธ์กับการกระทำของคนอื่นๆ ในสังคม เกิดขึ้นทันทีเมื่อการกระทำของคนหนึ่งมีผลกระทบต่อผลกรรมที่คนอื่นหนึ่งจะได้รับ

จากความหมายข้างต้นสรุปได้ว่า สัมพันธภาพระหว่างบุคคล หมายถึง ความสัมพันธ์หรือความเกี่ยวข้องกันของบุคคล เป็นพฤติกรรมการแสดงออกของบุคคลในการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคล

อื่นด้วยความรักใคร่ ความสนิทสนมกลมเกลียว ความเข้าใจอันดีต่อกัน และให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนผู้อื่นเท่าที่ทำได้

6.2 แนวคิดเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างบุคคล

ความสามารถที่จะช่วยให้ผู้อื่นยอมรับเป็นเพื่อนนั้น ขึ้นอยู่กับความสามารถและทักษะทางสังคมของบุคคล โดยเฉพาะอย่างยิ่งความสามารถในการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ซึ่งโคลแมนและแฮมเมน (ชมนุช บุญสิทธิ์. 2541 : 15 – 17 ; อ้างอิงจาก Coleman and Hammen. 1974. *Contemporary Psychology Effective Behavior*. n.d.) ได้กล่าวถึงหลักฐานในการสร้างสัมพันธภาพซึ่งประกอบด้วย ปัจจัยที่สำคัญ ได้แก่

1. การมีวัตถุประสงค์ร่วมกัน

สัมพันธภาพใดก็ตามจะยั่งยืนก็ต่อเมื่อสัมพันธภาพนั้นสนองความต้องการของบุคคลทั้งสองฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นเพื่อความรัก การเป็นที่ยอมรับของสังคม ความรู้สึกมีคุณค่า มีศักดิ์ศรี เป็นต้น ถ้าไม่สนองความต้องการแม้ในฝ่ายฝ่ายหนึ่งสัมพันธภาพไม่อาจคงอยู่ได้ ดังนั้น การมีวัตถุประสงค์และความต้องการร่วมกันจึงเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญอย่างยิ่งในการสร้างสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น

2. การเคารพในสิทธิและความเป็นตัวของตัวเองของบุคคล

สัมพันธภาพที่ใกล้ชิดอาจแตกร้างลงได้ถ้าฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งล่วงล้ำสิทธิและไม่ยอมให้อีกฝ่ายหนึ่งเป็นตัวของตัวเอง คนที่เคยสนิทกันอาจเลิกคบกันได้การปฏิบัติต่อกันแบบประชาธิปไตยด้วยความเคารพในสิทธิและเสรีภาพของกันและกันจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่ง แต่ไม่ได้หมายความว่าเราจะต้องยอมรับและเห็นด้วยกับความคิดหรือความเชื่อของเขา

3. โครงสร้างและแบบแผนของสัมพันธภาพ

สัมพันธภาพทางสังคมโดยทั่วไปมักมีโครงสร้าง และลักษณะการติดต่อสื่อสารเฉพาะอย่างที่เป็นที่ตกลงสอดคล้องต้องกัน เช่น สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน สัมพันธภาพระหว่างเพื่อนกับเพื่อน บิดามารดากับบุตร เป็นต้น โครงสร้างและแบบแผนการติดต่อสื่อสารจะขึ้นอยู่กับผู้อื่นที่อยู่ในสัมพันธภาพนั้นๆ เป็นรายๆ ไปเป็นส่วนใหญ่ โครงสร้างและแบบแผนการติดต่อสื่อสารที่พัฒนาขึ้นอยู่ในขอบเขตที่สร้างความพึงพอใจให้ทั้งสองฝ่าย สัมพันธภาพจะยาวนานหรือไม่นั้นขึ้นอยู่กับความพึงพอใจทั้งสองฝ่ายได้รับ

4. องค์ประกอบของการติดต่อสื่อสาร

องค์ประกอบในการติดต่อสื่อสาร ซึ่งอาจก่อให้เกิดปัญหาในด้านสัมพันธภาพระหว่างบุคคลได้แก่

4.1 การมีภูมิหลังและประสบการณ์แตกต่างกัน เช่น ผู้มีระดับการศึกษา และฐานะทางเศรษฐกิจเดียวกันมักมีภาษาที่สื่อสารความหมายระดับเดียวกัน

4.2 การเลือกรับรู้โดยให้ความสนใจเฉพาะข้อความบางตอน ทำให้ไม่ได้ข้อเท็จจริงทั้งหมด ซึ่งทำให้การตีความผิดพลาดได้

4.3 อารมณ์และความรู้สึกในขณะที่มีการรับรู้ปัจจัยในสิ่งแวดล้อม ไม่ว่าจะเป็นเหตุการณ์ หรือบุคคลที่ก่อให้เกิดอารมณ์ต่างๆ เช่น ความมั่นใจ ความกลัวหรือความโกรธ เป็นต้น อาจทำให้เกิดความรู้และการตีความหมายที่ผิดพลาดได้

4.4 ความไม่ไวในการรับรู้ ส่วนใหญ่อารมณ์ที่ซ่อนเร้นอยู่ภายในข้อความต่างๆ มีความหมายสำคัญยิ่งกว่าข้อความที่สื่อสารออกมา ความไม่สามารถรับรู้ถึงอารมณ์ที่ซ่อนเร้นอยู่อาจทำให้รับรู้ตีความหมายพลาดได้

5. การรู้จักตนเองและสิ่งแวดล้อมอย่างกระจ่าง

5.1 การรับรู้ตนตามความเป็นจริงซึ่งจะนำไปสู่การยอมรับตนเอง

5.2 การรับรู้ผู้อื่นได้ตรงความเป็นจริงย่อมนำไปสู่การยอมรับในตัวจริงของผู้อื่น

5.3 การรับรู้ผู้อื่นได้ตรงความเป็นจริง ซึ่งสัมพันธ์ภาพจะยืดยาวได้ถ้าสนองความต้องการและก่อให้เกิดความพึงพอใจร่วมกันทั้งสองฝ่าย ดังนั้นจึงต้องพยายามขจัดปัญหาในการติดต่อสื่อสารที่เกิดขึ้น

6. การหวังใยในสวัสดิการของผู้อื่น

อาจแสดงออกโดยการพูดหรือกระทำ อาจพูดปลอบใจ แสดงความหวังใยหรือให้ความช่วยเหลือเมื่อผู้อื่นประสบความยุ่งยากลำบากใจ หรือแสดงความซาบซึ้ง แสดงความขอบคุณ ในคุณงามความดีที่ผู้อื่นได้แสดงต่อตน แสดงความชื่นชมในความดีที่ผู้อื่นมียอมเป็นการเสริมแรงคุณลักษณะเช่นนั้น และช่วยเสริมสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น

7. การซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น

การเป็นตัวของตัวเองจะซื่อสัตย์ต่อความคิดเห็น และความเชื่อมั่นของตนเองนั้นเป็นสิ่งสำคัญ บุคคลไม่ควรหลีกเลี่ยงที่จะพูดความจริงเพียงเพราะไม่กล้าเผชิญความขัดแย้งและควรมีความเชื่อมั่น ด้วยว่าผู้อื่นก็ยอมจะกล้าเผชิญความขัดแย้งและควรมีความเชื่อด้วยว่าผู้อื่นก็ยอมกล้าเผชิญความจริงและหาทางแก้ไขปัญหาได้ในทางสร้างสรรค์ อย่างไรก็ตามความเป็นจริงที่พูดต้องแสดงให้เห็นความเคารพในความเป็นตัวของตัวเองของผู้อื่น คำนึงถึงความต้องการและความรู้สึกของผู้อื่น พร้อมทั้งแสดงความหวังใยเป็นมิตรอย่างจริงใจด้วยความหวังดี จึงเป็นความจริงที่นุ่มนวลไม่ก้าวร้าว ถ้าเพื่อนถามว่าชอบทรงผมแบบใหม่ของเขาไหม ถ้าเราไม่ชอบเห็นว่าไม่สวย การตอบว่าไม่คุ้นหน้าทรงเก่าถ้าจะรับหน้ามากกว่า คงจะสร้างสรรค์ว่าการตอบว่า ดูไม่ได้เลยหรือน่าเกลียด เป็นต้น

วิจิตร อวาทกุล (2526 : 148 – 152) กล่าวว่า วิธีปฏิบัติต่อเพื่อน เพื่อให้เพื่อนๆ มีความรู้สึกรักใคร่เห็นอกเห็นใจและเชื่อถือศรัทธา ควรปฏิบัติดังนี้

1. เปิดฉากทักทายติดต่อกันก่อน เป็นการเริ่มสร้างความเป็นมิตร และความผูกพันเป็นการให้ความสำคัญแก่เพื่อนก่อน ทำให้คนอื่นได้เห็นว่าคุณมีความสำคัญ

2. มีความจริงใจต่อเพื่อน ทุกคนชอบความจริงใจต่อกัน ความสุจริตใจต่อบุคคล ทำให้เป็นที่รักใคร่นับถือ ถ้าไม่จริงใจต่อกัน การคบหาสมาคมจะเป็นไปได้ยากและมีอุปสรรค
3. ควรหลีกเลี่ยงการนินทาเพื่อน เพราะจะทำให้สูญเสียความเป็นเพื่อนไป เสื่อมความนิยมเลื่อมใส มีแต่ความระแวง เป็นการกระทำที่สังคมรังเกียจจึงควรที่จะหลีกเลี่ยง
4. อย่าขัดท้อความผิดให้เพื่อน ในการทำงานร่วมกันความบกพร่องผิดพลาดย่อมเกิดขึ้นได้เสมอ ซึ่งอาจมีสาเหตุมาจากหลายอย่าง อาจมาจากเพื่อน ตัวเรา เหตุการณ์ จึงควรแสดงความมีน้ำใจต่อกัน มิตรภาพความสัมพันธ์อันดีจึงเกิดขึ้นและแน่นแฟ้นยิ่งขึ้น
5. ยกย่องชมเชยเพื่อนในสิ่งที่สมควรเมื่อเพื่อนทำดี ให้กำลังใจ และสนับสนุนด้วยความจริงใจไม่เสแสร้ง หรือหาประโยชน์
6. ให้ความร่วมมือในกิจกรรมของเพื่อนด้วยความเต็มใจเสมอ เป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีตามหลักสังคหวัตถุ คือ "อัตถจริยา" ทำตนให้เป็นประโยชน์ในการทำงานต่างๆ แม้จะได้แบ่งภาระหน้าที่ความรับผิดชอบกันไปแล้วก็ตาม ถ้าเราได้ช่วยเหลืองานของเพื่อนที่ทำซ้ำ ทำไม่ได้ในบางเรื่อง บางสถานการณ์ บางเวลา ก็จะเป็นการเกื้อกูลสร้างความร่วมมือต่อกัน
7. ให้เพื่อนได้ทราบในเรื่องที่ต้องรับผิดชอบ หรือเรื่องที่เกี่ยวข้องโดยปรารถนาดี เป็นห่วงเป็นใยในความเป็นอยู่และอนาคตของเพื่อน ช่วยเหลือและชี้แจงให้เกิดความเข้าใจเป็นการแสดงถึงความปรารถนาดีต่อเพื่อน
8. ฟังความคิดเห็นของเพื่อนๆ บ้าง ให้เกียรติกัน โดยฟังเพื่อนแสดงความคิดเห็น แม้จะขัดกันหรือจะความคิดไม่ตรงกัน การไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นกัน ทำให้รู้สึกว่าเขาไม่มีความหมายต่อเพื่อนต่อกลุ่ม ไม่ได้รับการยกย่องเป็นการทำลายมิตรภาพระหว่างเพื่อน ผู้นำหรือเพื่อนที่ชอบใช้อำนาจ ไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น ไม่ชอบให้ใครออกความคิดเห็น ชอบพูดให้คนอื่นฟังแต่ไม่ชอบฟังคนอื่นพูด จะทำให้ไม่กลมเกลียวกันในหมู่เพื่อน
9. หลีกเลี่ยงการทำตัวเหนือเพื่อน แม้จะมีความเหนือกว่าอยู่แล้วก็ตาม การคุยโวโอ้อวดทำให้ไม่มีใครอยากคบด้วย เข้ากับใครไม่ได้ ควรยึดคติบน้อมถ่อมตนเอาไว้ เพื่อที่จะรักษาสัมพันธภาพกับเพื่อนได้ยั่งยืน
10. ทำตนให้เสมอต้นเสมอปลายการประพฤติดต่อกันฉันท์มิตรที่เคยปฏิบัติกันมาแม้จะมีฐานะเปลี่ยนแปลงไปก็ตาม แต่ความเป็นเพื่อน ความเป็นกันเองก็ไม่เปลี่ยนแปลงไปด้วย
11. ใจกว้างและเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อเพื่อน จึงจะรักษาสัมพันธภาพที่ดีกันไว้ได้การให้ปันสิ่งของแก่เพื่อน การแสดงน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ไม่เอาเปรียบ ไม่คอยจะเอาของผู้อื่นมาแต่ฝ่ายเดียว
12. พบปะสังสรรค์กับเพื่อนบ้างตามสมควร เป็นการรักษาความเป็นเพื่อนที่ดีต่อกัน มิตรภาพที่ขาดการติดต่อกัน ความห่างเหิน ทำให้ความไม่เข้าใจกันและกันเกิดขึ้นได้ จึงควรพบปะมิตรสหายบ้างตามความเหมาะสม
13. ให้ความเห็นอกเห็นใจช่วยเหลือเพื่อนในยามทุกข์ร้อนเท่าที่ทำได้ รู้จักเพื่อน เข้าใจเพื่อน เห็นใจเพื่อน ย่อมจะให้ความช่วยเหลือเท่าที่จะทำได้ หรือแสดงความเห็นใจในยามทุกข์ร้อน

จากที่กล่าวมา จะเห็นว่าการปฏิบัติตนเองเพื่อนั้น นับว่าเป็นสิ่งที่มีความสำคัญมากการแสดงความรักใคร่ห่วงใย เห็นอกเห็นใจ ช่วยเหลือกันและกัน เป็นการสร้างสัมพันธภาพที่ดีต่อเพื่อน เป็นสิ่งที่ควรปลูกฝังหรือสร้างลักษณะนิสัยอันดีนี้ให้เกิดขึ้นกับเด็ก อีกทั้งยังเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยเสริมสร้างความมั่นใจในตนเองให้กับเด็กอีกด้วย

7. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์เส้นทาง

7.1 ความหมายของการวิเคราะห์เส้นทาง

การวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) หรือการวิเคราะห์เชิงเส้น เป็นเทคนิคที่ใช้ในการอธิบายความสัมพันธ์ของตัวแปรหลายตัวในเชิงสาเหตุหรือเป็นเหตุเป็นผลกัน ได้มีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของการวิเคราะห์เส้นทาง ไว้ดังนี้

ไรท์ (Wright. 1934 :193) ได้ให้ความหมายว่า การวิเคราะห์เส้นทางเป็นวิธีการผสมผสานข้อมูลเชิงปริมาณซึ่งสามารถวัดได้จากค่าสหสัมพันธ์ กับข้อมูลเชิงคุณภาพซึ่งได้จากความรู้ตามทฤษฎีเชิงสาเหตุและผลเพื่อการอธิบายในเชิงสถิติ

เพดฮาเซอร์ (Pedhazur. 1982 : 580) ได้ให้ความหมายว่า การวิเคราะห์เส้นทางเป็นวิธีการศึกษาผลทางตรงและผลทางอ้อมของตัวแปรต่างๆ ที่ตั้งสมมติฐานไว้ว่าเป็นสาเหตุของผลนั้น แต่วิธีการนี้มิใช่วิธีการในการค้นหาสาเหตุ หากเป็นวิธีการหนึ่งของการสร้างรูปแบบเชิงสาเหตุและผลโดยที่นักวิจัยอาศัยพื้นฐานความรู้และข้อกำหนดตามทฤษฎีที่มีอยู่ในการดำเนินการ

ปุระชัย เปี่ยมสมบูรณ์ (2527 : 42) ได้ให้ความหมายว่า การวิเคราะห์เส้นทางเป็นการวิเคราะห์ที่อาศัยการวิเคราะห์ถดถอยเป็นหลักในการคำนวณ และยังให้ความสนใจต่อความสัมพันธ์และการเรียงลำดับภายในกลุ่มตัวแปรอิสระอีกด้วย

นงลักษณ์ วิรัชชัย (2533 : 40) ได้ให้ความหมายว่า การวิเคราะห์เส้นทางเป็นวิธีประยุกต์การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและผลระหว่างตัวแปรปริมาณตามพื้นฐานความรู้ทางทฤษฎีให้ทราบว่า ตัวแปรที่เป็นเหตุมีอิทธิพลต่อตัวแปรที่เป็นผลอย่างไร และเพื่อวิเคราะห์ตรวจสอบทฤษฎีว่า รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและผลจากปรากฏการณ์จริงสอดคล้องหรือขัดแย้งกับความสัมพันธ์ตามทฤษฎี นอกจากนี้ยังได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุว่าเพื่อให้ทราบถึงสาเหตุแต่ละตัวมีอิทธิพลเท่าไร และมีทิศทางแบบใดต่อตัวแปรตาม เพื่อจะได้พยากรณ์และควบคุมปรากฏการณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (นงลักษณ์ วิรัชชัย. 2537 : 173)

จินตนา ธนบุญชัย (2536 : 3) ได้ให้ความหมายว่า เทคนิคการวิเคราะห์เส้นทางเป็นวิธีการวิเคราะห์ทางสถิติอย่างหนึ่งที่อาศัยการประยุกต์วิธีวิเคราะห์การถดถอยมาอธิบายความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระหลายๆ ตัวที่มีต่อตัวแปรตามทั้งที่เป็นความสัมพันธ์ทางตรงและทางอ้อม ตลอดจนสามารถอธิบายทิศทางและปริมาณความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆ โดยมีลูกศรชี้ให้เห็นรูปแบบของความสัมพันธ์ได้ การอธิบายความสัมพันธ์นี้อาศัยพื้นฐานความรู้ใน

ปรากฏการณ์และพื้นฐานความรู้ทางทฤษฎีที่อธิบายเชิงเหตุและผลเป็นสำคัญ วิธีวิเคราะห์นี้จึงสามารถนำไปใช้ในการตรวจสอบหรือคัดเลือก หรือสร้างทฤษฎีด้วย

จากความหมายข้างต้นสรุปได้ว่า การวิเคราะห์เส้นทาง เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงประจักษ์ที่อาศัยการวิเคราะห์ที่ถดถอยมาอธิบายความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระที่มีผลต่อตัวแปรตาม ทั้งที่เป็นความสัมพันธ์ทางตรงและความสัมพันธ์ทางอ้อม เป็นการตรวจสอบและอธิบายลักษณะรูปแบบความสัมพันธ์เชิงเหตุและผลของตัวแปร ว่ามีความสอดคล้องตามทฤษฎีหรือไม่ อันจะนำไปสู่การสรุปเป็นองค์ความรู้ หรือการกำหนดรูปแบบตามภาวะสัจนิษฐานเพื่อการตรวจสอบและสร้างทฤษฎีใหม่ต่อไป

ลักษณะการวิเคราะห์เส้นทาง

วิเชียร เกตุสิงห์ (2522 : 223) กล่าวว่า การวิเคราะห์เส้นทางมีจุดมุ่งหมายใหญ่อยู่

2 ประการ คือ

1. เพื่ออธิบายให้เราเข้าใจปรากฏการณ์และองค์ประกอบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรหลัก
2. เพื่อเป็นจุดมุ่งหมายเชิงทฤษฎีที่สำคัญและสามารถใช้ทดสอบความแน่นอนของรูปแบบที่เราคาดไว้กับรูปแบบที่เป็นจริง

นงราม เศรษฐพานิช (2526 : 211) กล่าวว่ารูปแบบเส้นทางสามารถแบ่งได้ 2 แบบ ดังนี้

1. แบบที่ความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆ มีผลไปในทิศทางเดียวกัน ไม่มีผลย้อนกลับ (Recursive Model)
 2. แบบที่มีผลย้อนกลับ (Non – Recursive Model)
- บุญชม ศรีสะอาด (2538 : 182) สรุปลักษณะของการวิเคราะห์เส้นทาง ไว้ดังนี้
1. ไม่ใช้วิธีการค้นหาสาเหตุ แต่เป็นเทคนิคที่ใช้อธิบายความเป็นสาเหตุในเชิงปริมาณ
 2. เป็นเทคนิคในการตรวจสอบทฤษฎี หรือรูปแบบเชิงสาเหตุตามภาวะสัจนิษฐาน
 3. ก่อนวิเคราะห์สาเหตุจะต้องมีโครงสร้าง หรือรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระแต่ละตัวกับตัวแปรตาม ในรูปแบบของสาเหตุและผล ซึ่งสร้างจากความรู้ ทฤษฎี ผลการวิจัย และแบบแผนของความสัมพันธ์ที่สัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ
 4. ผลจากการวิเคราะห์เส้นทาง เป็นการยืนยันหรือสนับสนุนว่า โครงสร้างหรือรูปแบบความสัมพันธ์ในรูปสาเหตุและผลระหว่างตัวแปรเหล่านั้น (ตามข้อ 3) มีความเป็นไปได้หรือไม่จากข้อมูลที่สังเกตหรือวัดมาครั้งนั้น

สำราญ มีแจ้ง (2544 : 65) กล่าวว่า การวิเคราะห์เส้นทางมีลักษณะใหญ่ๆ 3 ประการด้วยกัน คือ

1. เป็นเทคนิคทางสถิติที่อาศัยการประยุกต์การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

2. เป็นการศึกษาขนาดและทิศทางของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเหตุที่มีต่อตัวแปรผล ทั้งทางตรงและทางอ้อม

3. ความสัมพันธ์เชิงเหตุและผลนี้ สามารถนำมาเขียนอธิบายได้ด้วยรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุตามภาวะสันนิษฐาน

ข้อตกลงเบื้องต้นของการวิเคราะห์เส้นทาง (Pedhazur. 1997 : 771)

1. ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ ในรูปแบบตามภาวะสันนิษฐาน เป็นความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง

2. ตัวแปรส่วนที่เหลือ (Residual Variable) ไม่มีความสัมพันธ์กันเอง และไม่มี ความสัมพันธ์กับตัวแปรอิสระที่ปรากฏอยู่ในรูปแบบตามภาวะสันนิษฐานที่ทดสอบ

3. ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ ในรูปแบบตามภาวะสันนิษฐานที่ทดสอบ มีความสัมพันธ์ในลักษณะส่งผลต่อกันทางเดียว

4. ระดับการวัดตัวแปรต่างๆ อยู่ในมาตราอันตรภาค (Interval Scale)

5. การวัดตัวแปรไม่มีความคลาดเคลื่อนของการวัด (Measurement Error)

หลักการวิเคราะห์เส้นทาง

การวิเคราะห์เส้นทางนี้สามารถอธิบายความสัมพันธ์ในรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร (r) ว่าเป็นผลรวมของพารามิเตอร์ตามทฤษฎีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสองตัวในรูปแบบเส้นทางมีค่าเท่ากับผลบวกของอิทธิพลทางตรง (Direct Effect : DE) อิทธิพลทางอ้อม (Indirect Effect : IE) ความสัมพันธ์เทียม (Spurious Relationship : SR) และอิทธิพลร่วม (Joint Effect : JE) ที่ไม่สามารถแยกได้ว่าเป็นอิทธิพลแบบใด ดังสมการต่อไปนี้ (นงลักษณ์ วิรัชชัย. 2537 : 180)

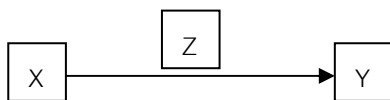
$$r = DE + IE + SR + JE$$

แต่ทั้งนี้การวิเคราะห์เส้นทางจะประมาณค่าจากอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมเท่านั้น จึงเขียนสมการใหม่ได้ดังนี้

$$r = DE + IE$$

จากทฤษฎีดังกล่าวข้างต้นทำให้เกิดลักษณะของความสัมพัทธ์ระหว่างตัวแปรในรูปแบบของความสัมพัทธ์ ดังนี้ (สำราญ มีแจ้ง. 2544 : 66 – 68)

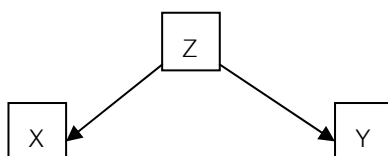
1. ความสัมพันธ์แท้จริง (True Correlation) เป็นความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 2 ตัว โดยที่ตัวแปรทั้งสองไม่มีตัวแปรอื่นมาเกี่ยวข้อง ดังภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 ลักษณะความสัมพันธ์แท้จริง

จากภาพประกอบ 2 แสดงว่าตัวแปร X มีอิทธิพลหรือมีความสัมพันธ์อย่างแท้จริงต่อตัวแปร Y เนื่องจากไม่มีตัวแปรใดมาเกี่ยวข้องต่ออิทธิพลของความสัมพันธ์นั้นเลย

2. ความสัมพันธ์เทียม (Spurious Relationship) เป็นความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 2 ตัว โดยที่ตัวแปรทั้งสองตัวนั้นไม่มีความสัมพันธ์กันเลย แต่ได้รับอิทธิพลจากตัวแปรอื่นที่เป็นตัวเดียวกัน ดังภาพประกอบ 3

ภาพประกอบ 3 ลักษณะความสัมพันธ์เทียม

จากภาพประกอบ 3 แสดงว่าตัวแปร X ไม่มีอิทธิพลหรือมีความสัมพันธ์ต่อตัวแปร Y แต่ทั้งตัวแปร X และตัวแปร Y ต่างก็ได้รับอิทธิพลจากตัวแปร Z ดังนั้น เราจึงเรียกความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร X กับตัวแปร Y ว่าความสัมพันธ์เทียม

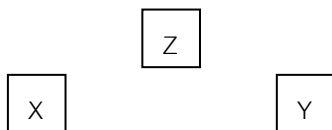
3. ความสัมพันธ์ที่เกิดจากอิทธิพลส่งผ่านตัวแปรคั่นกลาง (Intervening Variable) เป็นความสัมพันธ์ของตัวแปร 2 ตัว โดยมีตัวแปรอื่นมาเป็นตัวเชื่อมความสัมพันธ์ ดังภาพประกอบ 4

ภาพประกอบ 4 ลักษณะความสัมพันธ์ที่เกิดจากอิทธิพลส่งผ่านตัวแปรคั่นกลาง

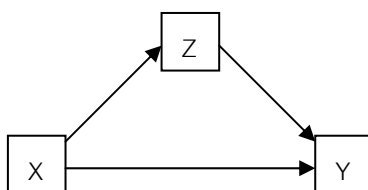
จากภาพประกอบ 4 แสดงว่าตัวแปร X มีอิทธิพลต่อตัวแปร Y โดยผ่านไปที่ตัวแปร Z ก่อน เราเรียกความสัมพันธ์ในลักษณะนี้ว่าความสัมพันธ์ส่งผ่านตัวแปรคั่นกลาง

4. การไม่มีความสัมพันธ์ (No Correlation) หมายถึง การที่ตัวแปร 2 ตัวไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกัน เมื่อหาค่าความสัมพันธ์จะมีค่าเป็นศูนย์หรือเข้าใกล้ศูนย์ ดังภาพประกอบ 5

ภาพประกอบ 5 ลักษณะการไม่มีความสัมพันธ์

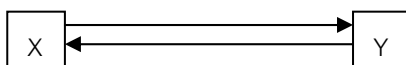
5. ความสัมพันธ์มีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อม (Direct Effect and Indirect Effect) คือความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเหตุที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อตัวแปรผล นอกจากนี้ตัวแปรเหตุยังมีอิทธิพลทางอ้อมต่อตัวแปรผลโดยส่งผ่านตัวแปรอื่น ดังภาพประกอบ 6

ภาพประกอบ 6 ลักษณะความสัมพันธ์ที่มีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อม

จากภาพประกอบ 6 แสดงว่า ตัวแปร X มีอิทธิพลทางตรงต่อตัวแปร Y และมีอิทธิพลทางอ้อมต่อตัวแปร Y โดยส่งผ่านตัวแปร Z

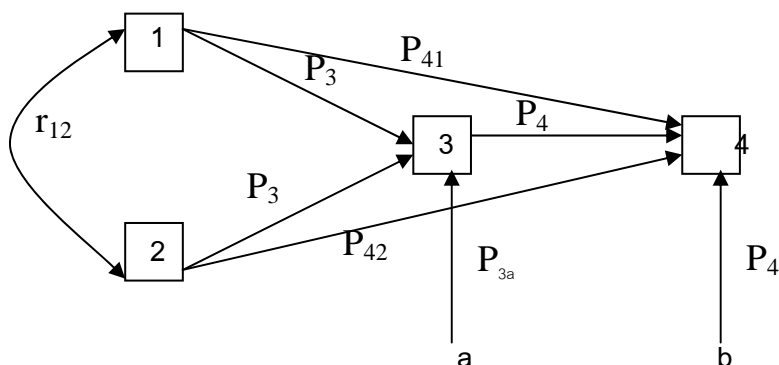
6. ความสัมพันธ์เชิงเหตุและผลย้อนกลับ (Reciprocal Causal Relationship) คือ ความสัมพันธ์ของตัวแปร 2 ตัวที่ต่างก็มีอิทธิพลซึ่งกันและกัน ดังภาพประกอบ 7

ภาพประกอบ 7 ลักษณะความสัมพันธ์เชิงเหตุและผลย้อนกลับ

จากภาพประกอบ 7 แสดงว่า ตัวแปร X มีอิทธิพลทางตรงต่อตัวแปร Y และตัวแปร Y ก็มีอิทธิพลทางตรงต่อตัวแปร X

รูปแบบแสดงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ (Pedhazur. 1997 : 770)

ภาพประกอบ 8 รูปแบบตัวอย่างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ

ลักษณะของตัวแปรตามรูปแบบตัวอย่าง ภาพประกอบ 8 มีดังนี้

1. ตัวแปรภายนอก (Exogenous Variables) หรือตัวแปรแหล่งของสาเหตุ ซึ่งตัวอย่างจากภาพประกอบคือ ตัวแปร 1 และตัวแปร 2
2. ตัวแปรภายใน (Endogenous Variables) ซึ่งตัวอย่างจากภาพประกอบคือ ตัวแปร 3 และตัวแปร 4
3. ส่วนที่เหลือ (Residual) ซึ่งคือ a และ b

ลักษณะของความสัมพันธ์จากรูปแบบของภาพประกอบ 8 นั้นสามารถนำไปอธิบายลักษณะความสัมพันธ์ของตัวแปรได้ดังนี้

1. อิทธิพลทางตรง หมายถึง การเปลี่ยนแปลงของตัวแปรหนึ่งส่งผลกระทบต่อตัวแปรอีกตัวหนึ่งโดยตรง ซึ่งจากภาพประกอบ จะเห็นว่าตัวแปร 1 มีอิทธิพลทางตรงต่อตัวแปร 3 และตัวแปร 4 ตัวแปร 2 มีอิทธิพลทางตรงต่อตัวแปร 3 และตัวแปร 4 ตัวแปร 3 มีอิทธิพลทางตรงต่อตัวแปร 4
2. อิทธิพลทางอ้อม หมายถึง การเปลี่ยนแปลงของตัวแปรหนึ่ง ส่งผลถึงตัวแปรอีกตัวหนึ่ง โดยผ่านทางตัวแปรเชื่อม ซึ่งจากภาพประกอบจะเห็นว่า ตัวแปร 1 มีอิทธิพลทางอ้อมต่อตัวแปร 4 โดยผ่านตัวแปร 3 และตัวแปร 2 มีอิทธิพลทางอ้อมต่อตัวแปร 4 โดยผ่านตัวแปร 3

กระบวนการวิเคราะห์เส้นทาง

1. ทำการศึกษาทฤษฎี แนวคิด และผลการวิจัยที่พบว่าตัวแปรอิสระส่งผลต่อตัวแปรตาม และส่งผลต่อตัวแปรอิสระตัวอื่น

2. ทำการสร้างรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุตามภาวะสันนิษฐาน โดยรูปแบบเส้นทาง (Path Diagram or Theoretical Path Model) เป็นสิ่งที่มีประโยชน์ต่อการแสดงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ และผลระหว่างตัวแปร โดยจะสร้างรูปแบบเส้นทาง จากทฤษฎี แนวคิด หรือผลการวิจัยต่างๆ ซึ่งมีเหตุผลน่าเชื่อถือที่ว่า ตัวแปรอิสระนั้นเป็นสาเหตุต่อตัวแปรตาม โดยนักวิจัยจะต้องการถ่ายโยงกรอบความคิดทางทฤษฎีออกมาเป็นกรอบความคิด และนำมาสร้างรูปแบบเส้นทาง แสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรทั้งหมดเข้าด้วยกัน โดยรูปแบบเส้นทางนี้มีได้ 2 แบบ คือ

1) รูปแบบเส้นทางที่ความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆ มีผลไปในทิศทางเดียวกัน ไม่มีผลย้อนกลับ (recursive model) หรือตัวแปรตัวหนึ่งเป็นสาเหตุของอีกตัวแปรหนึ่งได้ตัวแปรหลังจะเป็นสาเหตุของตัวแปรไม่ได้

2) รูปแบบเส้นทางที่ความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆ มีผลย้อนกลับ (non – recursive model) นั่นคือ ตัวแปรแต่ละตัวอาจเป็นสาเหตุของกันและกันได้ สำหรับงานวิจัยในครั้งนี้นักวิจัยได้ศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปรที่มีผลในทิศทางเดียวกันหรือแบบ Recursive Model

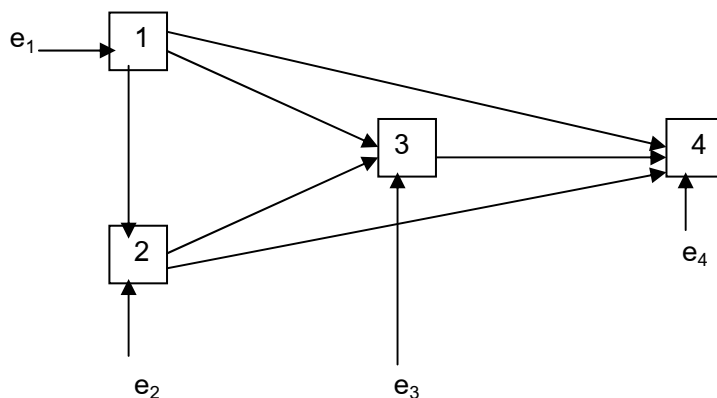
3. ทำการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง

4. ทำการปรับรูปแบบเส้นทาง (Parsimonious Model) โดยการพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง ถ้ามีค่าต่ำมากจะทำการตัดออกและทำการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง จากรูปแบบเส้นทางที่ปรับอีกครั้ง และทำการปรับรูปแบบเส้นทางจนกว่าจะได้รูปแบบที่เป็นจริงเพียงรูปแบบเดียว (Overidentified Model)

5. ทำการคำนวณหาค่าผลรวม (Total Effect) และค่าความสัมพันธ์ที่ส่งผลทางตรง และค่าความสัมพันธ์ที่ส่งผลทางอ้อม เพื่อสรุปผลที่ส่งต่อตัวแปรตามทั้งด้านอิทธิพลทางตรง และอิทธิพลทางอ้อม

รูปแบบการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง (Pedhazur. 1997 : 772 – 776)

ถ้ามีรูปแบบตัวอย่าง ดังนี้

ภาพประกอบ 9 รูปแบบตัวอย่างการคำนวณ

จากรูปแบบตัวอย่างสามารถสร้างสมการ ได้ดังนี้

$$Z_1 = e_1$$

$$Z_2 = P_{21}Z_1 + e_2$$

$$Z_3 = P_{31}Z_1 + P_{32}Z_2 + e_3$$

$$Z_4 = P_{41}Z_1 + P_{42}Z_2 + P_{43}Z_3 + e_4$$

โดยตัวแปร 1 คือตัวแปรภายนอก (Exogeneous Variable) ที่ไม่ได้รับอิทธิพลจากตัวแปรใด คงมีแต่ตัวแปรส่วนที่เหลือ (Residual Variable : e) เท่านั้นที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรตัวที่ 1 จึงเขียนสมการได้ดังนี้

$$Z_1 = e_1$$

ตัวแปร 2 ได้รับอิทธิพลจากตัวแปร 1 และตัวแปรส่วนที่เหลือจึงเขียนสมการได้ดังนี้

$$Z_2 = P_{21}Z_1 + e_2$$

ตัวแปร 3 ได้รับอิทธิพลจากตัวแปร 1 อิทธิพลจากตัวแปรที่ 2 และอิทธิพลจากตัวแปรส่วนที่เหลือ จึงเขียนสมการได้ดังนี้

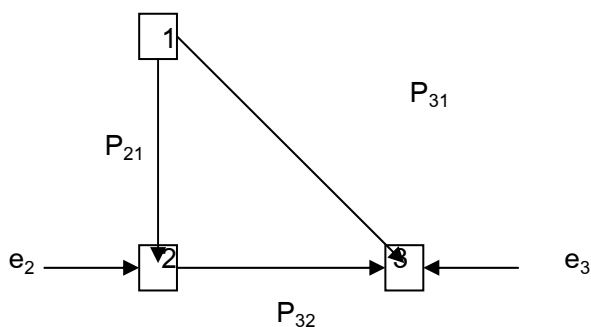
$$Z_3 = P_{31}Z_1 + P_{32}Z_2 + e_3$$

ตัวแปร 4 ได้รับอิทธิพลจากตัวแปร 1 อิทธิพลจากตัวแปรที่ 2 อิทธิพลจากตัวแปรที่ 3 และอิทธิพลจากตัวแปรส่วนที่เหลือ จึงเขียนสมการได้ดังนี้

$$Z_4 = P_{41}Z_1 + P_{42}Z_2 + P_{43}Z_3 + e_4$$

วิธีการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง (Pedhazur. 1997 : 772 – 797)

โดยถ้ามีรูปแบบตัวอย่างดังนี้

ภาพประกอบ 10 รูปแบบตัวอย่างการวิเคราะห์เส้นทาง

รูปแบบการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง (Path Coefficient)

ขั้นที่ 1 คำนวณค่า P_{yx} ดังสมการนี้

$$P_{21} = \beta_{21} = r_{21}$$

$$P_{31} = \beta_{31.2} = \frac{r_{31} - r_{32}r_{12}}{1 - r_{12}^2}$$

$$P_{32} = \beta_{32.1} = \frac{r_{32} - r_{31}r_{12}}{1 - r_{12}^2}$$

การทดสอบนัยสำคัญของค่าสัมประสิทธิ์การวิเคราะห์เส้นทาง ทดสอบโดยใช้ t - test

ขั้นที่ 2 หาค่าตัวแปรส่วนที่เหลือ (e) โดยใช้สูตรดังนี้

$$e = \sqrt{1 - R_{j,12\dots i}^2} \quad \text{สำหรับตัวแปรที่ได้รับผลจากตัวแปรอื่นมากกว่า 2 ตัวแปร}$$

และ

$$e = \sqrt{1 - r_{ji}^2} \quad \text{สำหรับตัวแปรที่ได้รับผลจากตัวแปรอื่น 2 ตัวแปร}$$

ขั้นที่ 3 การทดสอบรูปแบบการวิเคราะห์เส้นทาง เพื่อสร้างรูปแบบที่สอดคล้องกับความเป็นจริง (Just – Identified Model) โดยการเปรียบเทียบค่า r_{xy} ที่ได้จากค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง และค่า r_{xy} ที่ได้จากสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Pedhazur. 1997 : 783 – 793)

ขั้นที่ 4 คำนวณค่าอิทธิพลรวม (Total Effect) (Pedhazur. 1997 : 795 – 797)

$$T_{yx} = \{I - D_{yy}\}^{-1} D_{yx}$$

โดย T_{yx} แทน ค่าผลรวมของอิทธิพล
 I แทน ค่า Identity matrix
 D_{yy} แทน เมทริกซ์ของผลทางอ้อมของตัวแปรภายในที่มีต่อตัวแปรภายในด้วยกัน
 D_{yx} แทน เมทริกซ์ของผลทางตรงของตัวแปรภายนอกที่มีต่อตัวแปรภายใน

ขั้นที่ 5 คำนวณค่าอิทธิพลทางอ้อม (Pedhazur. 1997 : 795 – 797)

$$I_{yx} = T_{yx} - D_{yx}$$

โดย I_{yx} แทน ค่าผลรวมของอิทธิพลทางอ้อมที่ตัวแปร y มีต่อตัวแปร x
 T_{yx} แทน ค่าผลรวมของอิทธิพล
 D_{yx} แทน เมทริกซ์ของผลทางตรงของตัวแปรภายนอกที่มีต่อตัวแปรภายใน

ข้อดีและข้อจำกัดของการวิเคราะห์เส้นทาง (จินตนา ธนวิบูลย์ชัย. 2536 : 47 – 48)

ข้อดี

1. เทคนิคนี้เป็นเทคนิคทางสถิติที่มีประสิทธิภาพในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยเฉพาะการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์วิเคราะห์ข้อมูลที่ซับซ้อนจะทำให้ยิ่งง่าย สะดวก และประหยัดเวลาและทุน
2. เทคนิคนี้เป็นวิธีการที่นำเอาทฤษฎีเข้ามาร่วมในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยตรงแทนการวิเคราะห์ข้อมูลแยกกันกับทฤษฎี เพราะเทคนิคนี้บังคับให้ต้องสร้างรูปแบบแสดงความเชื่อมโยงระหว่างตัวแปร โดยอาศัยทฤษฎีเป็นพื้นฐานอย่างชัดเจน จนทำให้การอธิบายปรากฏการณ์นั้นๆ เป็นไปได้อย่างมีเหตุมีผล จึงเป็นการตรวจสอบและสร้างทฤษฎีอีกด้วย
3. เทคนิคนี้บังคับให้นักวิจัยต้องระบุลำดับตำแหน่งก่อนหลังของตัวแปรและความเชื่อมโยงของตัวแปรทั้งหลายให้ชัดเจน ไม่เฉพาะความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระแต่ละตัวกับตัวแปรตามเท่านั้น แต่ยังรวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระที่มีต่อกันและกันด้วย ทำให้เกิดความมั่นใจในปรากฏการณ์ทางสังคมที่กำลังศึกษาอยู่นั้น ข้อมูลที่ได้จึงมีคุณค่ามากกว่าการศึกษาเพียงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม โดยไม่ได้มีการพิจารณาความชัดเจนที่เกิดขึ้นระหว่างตัวแปร
4. เทคนิคนี้ทำให้สามารถหาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรได้ทั้งโดยทางตรงและโดยทางอ้อม ผลรวมที่เกิดขึ้นจากขนาดความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรนี้ผู้วิจัยสามารถจะนำมาใช้เปรียบเทียบความสำคัญของตัวแปรระหว่างคู่ต่างๆ ได้ต่อไป
5. เทคนิคนี้ยังสามารถแยกความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรคู่หนึ่งๆ ออกเป็น 2 ลักษณะ คือ ความสัมพันธ์แบบธรรมดา และความสัมพันธ์แบบซับซ้อน สำหรับความสัมพันธ์แบบซับซ้อนยังสามารถแยกออกเป็นความสัมพันธ์ทางอ้อม ความสัมพันธ์รีวิเคราะห์ และความสัมพันธ์ปลอมด้วย การแยกความสัมพันธ์ออกเป็นส่วนย่อยต่างๆ เช่นนี้ไม่อาจทำได้ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลแบบอื่นๆ ทำให้สามารถวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรได้ละเอียดและลึกซึ้งกว่าเทคนิคแบบอื่น
6. เทคนิคนี้เป็นการทดสอบสมมติฐานในลักษณะต่อเนื่องและสัมพันธ์กัน แทนการแยกทดสอบแต่ละสมมติฐานออกจากกัน

ข้อจำกัด

1. การวิเคราะห์เส้นทางไม่ใช่สิ่งที่พิสูจน์ว่าสิ่งใดเป็นเหตุและสิ่งใดเป็นผลอย่างแท้จริง ความสัมพันธ์เชิงเหตุและผลที่แสดงในแบบจำลองเป็นเพียงสิ่งที่ผู้วิเคราะห์คิดขึ้นมาเท่านั้น รูปแบบเส้นทางจะถูกต้องเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้วิเคราะห์ว่าสามารถศึกษาได้กว้างขวางและลึกซึ้งเพียงใด มีความชัดเจน ความเข้าใจ ความรอบรู้ในปรากฏการณ์และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเพียงใด มีความสามารถอธิบายความสัมพันธ์เชิงเหตุและผล โดยอาศัยความรู้ในปรากฏการณ์และทฤษฎีที่น่าเชื่อถือเพียงใด

2. การแปลความหมายของผลการวิเคราะห์จะต้องมีทฤษฎีสนับสนุนเสมอ หากไม่มีทฤษฎีสนับสนุนก็จะไม่สามารถแปลความหมายได้ คำว่าทฤษฎีในที่นี้ครอบคลุมถึงแนวคิด ผลงานวิจัย ผลจากการสังเกตและจากประสบการณ์ต่างๆ ด้วย

3. จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์ที่มีผลต่อค่าสหสัมพันธ์ที่เกิดขึ้น ถ้าน้อยเกินไปจะทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนสูง

4. มักพบว่าทฤษฎีในทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์ไม่ค่อยมีความมั่นคง ซึ่งก็จะมีศักยภาพในการยืนยันทฤษฎีแตกต่างกันไป บางทฤษฎีอาจสามารถทนต่อการทดสอบด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ได้ดีกว่าอีกบางทฤษฎี อย่างไรก็ตามก็เป็นที่ยอมรับกันว่าทฤษฎีใดก็ตามที่ได้รับการตรวจสอบบ่อยครั้งย่อมเป็นที่เชื่อมั่นในความจริงที่ระบุตามทฤษฎีมากกว่าทฤษฎีที่ได้รับการตรวจสอบน้อยครั้ง

5. การใช้เทคนิคนี้กับรูปแบบความสัมพันธ์ของตัวแปรที่มีผลในทิศทางเดียวกัน ยังเป็นสิ่งที่ไม่สอดคล้องกับปรากฏการณ์ในธรรมชาติ เพราะตัวแปรต่างๆ ที่มีอยู่ในทางสังคมศาสตร์มักพบว่าส่งผลซึ่งกันและกัน

8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นในตนเอง

8.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยเชิงสาเหตุกับความเชื่อมั่นในตนเอง

ซอร์แบน (กาญจนา สุวรรณธาร. 2537 : 39 ; อ้างอิงจาก Shoban. 1950 : 148) ศึกษาพบว่า บิดามารดาที่เข้มงวดกวดขันกับบุตรจะทำให้บุตรขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ขาดความกล้าแสดงความคิดเห็น ไม่กล้าตัดสินใจ และจากงานวิจัยของ แรดเก้ (Radke. 1946 : 369) พบว่า บุตรจากครอบครัวที่พ่อแม่ยอมรับจะมีลักษณะเชื่อมั่นในตนเอง เป็นที่ยอมรับของสังคม ให้ความร่วมมือกับเพื่อนฝูง ไว้วางใจในตนเอง และมีความรับผิดชอบสูง

โบว์แมน และแมทริว (ประดินันท์ อุปรมย์. 2524 : 39 ; อ้างอิงจาก Bowman and Mathews. 1960) และของแมกซ์เวลล์ (Maxwell. 1960) ได้สรุปผลตรงกันว่า ลักษณะบุคลิกภาพที่สำคัญอย่างหนึ่งสำหรับเด็กที่ประสบความสำเร็จในการเรียน คือ การที่เด็กมีความเชื่อมั่นในตนเอง

สมิท (Smith. 1961 : 187) ได้ศึกษาเปรียบเทียบคะแนนความเชื่อมั่นในตนเอง ของนักเรียนระดับวิทยาลัย จำนวน 128 คน ที่ผู้ปกครองมีสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมต่างกัน ผลปรากฏว่า นักเรียนที่ผู้ปกครองมีสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมสูง มีความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่านักเรียนที่ผู้ปกครองมีสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมต่ำ

มุสเสน (Mussen. 1969 : 261) ศึกษาพบว่า พ่อแม่ที่ให้เด็กมีโอกาสและได้รับการสนับสนุนความต้องการในด้านความอยากรู้อยากเห็น จะทำให้เด็กมีความรู้สึกเป็นตัวของตัวเอง ฟังตนเองได้ มีความคิดสร้างสรรค์ กล้าคิดกล้าตัดสินใจ กล้าพูดกล้าแสดงออก สามารถเผชิญสถานการณ์ใหม่โดยไม่วิตกกังวล และมีความเชื่อมั่นในตนเอง

สัมพันธ์ บุญเกิด (2522 : 26) ศึกษาพบว่า มารดาที่มีการศึกษาและฐานะทางเศรษฐกิจจะมีความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูอย่างไม่มีเหตุผลมากกว่ามารดาที่มีระดับการศึกษาและฐานะทางเศรษฐกิจสูง และมักขาดความรู้ความเข้าใจ และการมีเหตุผลที่ถูกต้องในการเลี้ยงดูเด็กทำให้เด็กมีความเชื่อมั่นในตนเองแตกต่างกัน โดยเด็กที่มารดาเลี้ยงดูอย่างไม่มีเหตุผลจะมีความเชื่อมั่นในตนเองต่ำกว่าเด็กที่มารดาเลี้ยงดูอย่างมีเหตุผล

สุนันทา แผนพรหม (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชูทิศ หอวัง นนทบุรี จำนวน 166 คน พบว่า ตัวแปรด้านเพศ และสัมพันธภาพในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับความเชื่อมั่นในตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ทศพร มณีศรีขำ และนิรันดร์ จุลทรัพย์ (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพการแสดงตัว ความวิตกกังวล ความเชื่อมั่นในตนเองและคุณธรรมแห่งพลเมืองดีของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาคใต้ และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ชั้นปีที่ 1 ถึงปี 4 จำนวน 1,025 คน พบว่า บุคลิกภาพการแสดงตัวมีความสัมพันธ์กับความเชื่อมั่นในตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ริณรพี เจริญทรัพย์านนท์ (2545 : 85) ศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ความรับผิดชอบ บุคลิกภาพการแสดงตัว การประสบความสำเร็จด้านการเรียน มีความสัมพันธ์กับความเชื่อมั่นในตนเองและความเป็นผู้นำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า มีปัจจัยเชิงสาเหตุ มากมายที่ส่งผลต่อความมั่นใจในตนเอง ทั้งนี้เพราะความมั่นใจในตนเองเป็นบุคลิกภาพทางสังคมอย่างหนึ่ง ที่ควรปลูกฝังให้เกิดขึ้นในตัวเด็ก จึงมีงานวิจัยเกี่ยวกับตัวแปรต่างๆ ที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นในตนเอง ซึ่งจากงานวิจัยในส่วนนี้รวมทั้งทฤษฎีต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับความมั่นใจในตนเอง ผู้วิจัยได้นำมาสังเคราะห์ว่าปัจจัยเชิงสาเหตุ อันได้แก่ การอบรมเลี้ยงดู ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว บุคลิกภาพในการแสดงตัว และสัมพันธภาพกับเพื่อน ส่งผลทางตรงต่อความเชื่อมั่นในตนเอง

8.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยเชิงสาเหตุ

ลินน์ และกอร์ดอน (Lynn and Gordon. 1961 : 194 – 195) ได้ใช้แบบสอบถามวัดเซาว์ปัญหาของราเวน วัดนักศึกษาจำนวน 60 คน ที่มีบุคลิกภาพเก็บตัว – แสดงตัว พบว่านักศึกษาที่มีบุคลิกภาพเก็บตัวมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักศึกษาที่มีบุคลิกภาพด้านแสดงตัว

เบียร์น (Byrne. 1966 : 153 – 154) ได้ทำการวิจัยกับนักศึกษาที่มีบุคลิกภาพประเภทแสดงตัวและเก็บตัว โดยให้ทำงานกิจกรรมเสริมหลักสูตรในสภาพที่ทำงานเป็นกลุ่มและสภาพที่ทำงานเป็นรายบุคคล พบว่านักศึกษาที่มีบุคลิกภาพแสดงตัวทำงานได้ผลดีในกิจกรรมประเภทที่มีการ

กระทำร่วมกันในกลุ่ม มีการปะทะสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ส่วนนักศึกษาที่มีบุคลิกภาพเก็บตัวทำงาน ได้ผลดีในกิจกรรมประเภทต้องทำเป็นรายบุคคล

ไคลน์ (Klien. 1966 : 92 – 93) ศึกษาพบว่า ลักษณะการแสดงตัวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์กันทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ไอแซงค์ (Eysenck. 1969 : 117 – 131) ศึกษาอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมทางครอบครัวที่มีต่อบุคลิกภาพ แล้วหาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพกับขนาดครอบครัว อาชีพของพ่อแม่ ลำดับการเกิดและความสนใจของพ่อแม่ที่มีต่อเด็ก พบว่าพ่อแม่ที่มีระดับอาชีพสูงจำนวนมากเป็นพ่อแม่ของเด็กที่แสดงตัว และมีความมั่นคงทางอารมณ์

จูไร ชุมรุม (2526 : 176) ศึกษาสภาพแวดล้อมสังคมกลุ่มเพื่อนของนิสิตนักศึกษา มหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับสภาพแวดล้อมสังคมกลุ่มเพื่อนมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วรรณวิมล ปรีชาสุชาติ (2533 : 79) ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดปัตตานี พบว่านักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวแตกต่างกัน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน โดยนักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ

อรพินทร์ ชูชมและคณะ (2536 : 37) ศึกษาองค์ประกอบที่สัมพันธ์กับการปรับตัวของนักเรียนวัยรุ่น พบว่า นักเรียนวัยรุ่นที่ครอบครัวมีฐานะทางเศรษฐกิจจะระดับสูงจะมีความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนได้ดีกว่านักเรียนที่ครอบครัวมีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ

ชมนุช บุญสิทธิ์ (2541 : 113) ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนกุนนทีรุทธaramวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร พบว่าเพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน บุคลิกภาพ มีความสัมพันธ์กับสัมพันธภาพกับเพื่อนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า นอกจากปัจจัยเชิงสาเหตุ จะส่งผลทางตรงต่อความมั่นใจในตนเองแล้ว ยังส่งผลทางอ้อมต่อความมั่นใจในตนเองอีกด้วย โดยมีรูปแบบตามภาวะสัณนิษฐานที่ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ขึ้น

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากร และการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การกำหนดประชากร และการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546 สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 3 ซึ่งมีจำนวน 42 โรงเรียน จำนวน 365 ห้องเรียน และมีจำนวนนักเรียน 16,462 คน เป็นนักเรียนชาย 7,951 คน นักเรียนหญิง 8,511 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546 สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 3 จำนวน 550 คน เป็นนักเรียนชาย 265 คน นักเรียนหญิง 285 คน โดยได้มาจากการสุ่มแบบสองขั้นตอน (Two Stage Random Sampling) โดยมีขั้นตอนในการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. สํารวจข้อมูลหน่วยสมาชิกของประชากรจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ คือกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ แล้วจัดทำกรอบของการสุ่ม (Sampling Frame) โดยอาศัยการแบ่งเขตการปกครองของกรุงเทพมหานคร จำแนกโรงเรียนที่อยู่ในเขตการปกครองต่างๆ ดังตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนนักเรียนในเขตต่างๆ ในเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 โดยแบ่งตามเขตการปกครอง

เขตพื้นที่การปกครอง	จำนวนโรงเรียน (โรงเรียน)	จำนวนห้องเรียน (ห้อง)	จำนวนนักเรียน (คน)	
			ชาย	หญิง
<u>ชั้นใน</u>				
ธนบุรี บางกอกใหญ่ บางพลัด	9	77	1,748	1,758
<u>ชั้นกลาง</u>				
บางกอกน้อย บางขุนเทียน ภาษีเจริญ ราษฎร์บูรณะ ทวีวัฒนา ทุ่งครุ บางบอน	22	185	3,810	4,639
<u>ชั้นนอก</u>				
ตลิ่งชัน หนองแขม จอมทอง บางแค	11	103	2,393	2,114
รวม	42	365	7,951	8,511

ที่มา : กองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.

2. ทำการจับสลากเลือกเขตโดยแบ่งเขตตามพื้นที่การปกครอง มาจำนวนประมาณร้อยละ 50 ของเขตต่างๆ ทั้งหมด และในแต่ละเขตที่ได้ก็ทำการจับสลากเลือกโรงเรียนมาเขตละ 1 โรงเรียน ได้ดังตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนนักเรียนจำแนกตามโรงเรียน และเขต ในแต่ละกลุ่มเขตพื้นที่การปกครอง กรุงเทพมหานคร

เขตพื้นที่การปกครอง	โรงเรียน	จำนวนห้องเรียน (ห้อง)	จำนวนนักเรียน (คน)	
			ชาย	หญิง
ชั้นใน				
1. เขตบางพลัด	วิมุตยารามพิทยากร	9	195	189
2. เขตบางกอกใหญ่	ฤทธิณรงค์รอน	9	181	159
ชั้นกลาง				
1. เขตราชบุรีบูรณะ	บางปะกอกวิทยาคม	10	274	260
2. เขตบางกอกน้อย	มัธยมวัดดุสิตาราม	11	242	244
3. เขตทวีวัฒนา	นวมินทร์ราชินูทิศ สตรีวิทยาฯ	10	216	332
ชั้นนอก				
1. เขตตลิ่งชัน	โพธิสารพิทยากร	10	281	192
2. เขตหนองแขม	มัธยมวัดหนองแขม	14	320	345
รวม			1,709	1,721

3. ทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยมีเพศเป็นตัวแปรแบ่งชั้น และมีนักเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม ได้จำนวนนักเรียนในแต่ละโรงเรียน ซึ่งใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง ดังตาราง 3

ตาราง 3 จำนวนนักเรียนในแต่ละโรงเรียนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง

เขตพื้นที่การปกครอง	โรงเรียน	จำนวนนักเรียน (คน)	
		ชาย	หญิง
ชั้นใน			
1. เขตบางพลัด	วิมุตยารามพิทยากร	30	31
2. เขตบางกอกใหญ่	ฤทธิณรงค์รอน	28	26
ชั้นกลาง			
1. เขตราชบุรีบูรณะ	บางปะกอกวิทยาคม	42	43
2. เขตบางกอกน้อย	มัธยมวัดดุสิตาราม	38	41
3. เขตทวีวัฒนา	นวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยาฯ	33	55
ชั้นนอก			
1. เขตตลิ่งชัน	โพธิสารพิทยากร	44	32
2. เขตหนองแขม	มัธยมวัดหนองแขม	50	57
รวม		265	285

4. การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

ขนาดของกลุ่มตัวอย่างดังปรากฏในตาราง 3 ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น และดำเนินการสุ่มตามหลักของการสุ่ม โดยผู้วิจัยกำหนดขนาดของความคลาดเคลื่อน (limit of error) และระดับความเชื่อมั่น (level of confidence : $1 - \alpha$) ที่ .95 ในการประมาณค่าเฉลี่ยของประชากร โดยอาศัยข้อมูลในการประมาณค่าขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

4.1 ขนาดของความคลาดเคลื่อนเท่ากับ 1 คะแนน จากคะแนนเต็มของแบบวัดความเชื่อมั่นในตนเอง ซึ่งผู้วิจัยถือว่าเป็นขนาดที่เพียงพอที่จะนำผลการวิจัยไปใช้ในการตัดสินใจในกรณีต่างๆ ที่เกี่ยวข้องได้

4.2 ค่าประมาณความแปรปรวนของประชากร (σ^2) ที่เป็นนักเรียนชาย และนักเรียนหญิง ที่เกิดจากการนำแบบวัดความเชื่อมั่นในตนเองไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่นำมาใช้ในการรวบรวมข้อมูลจริงจำนวน 100 คน เป็นนักเรียนชาย 48 คน และนักเรียนหญิง 52 คน พบว่ามีค่าความแปรปรวนเท่ากับ 119.903 ($S^2 = 119.903$) และ 174.504

($S^2 = 174.504$) ตามลำดับ โดยผู้วิจัยได้นำค่าความแปรปรวนนี้ไปใช้ในการประมาณค่ากลุ่มตัวอย่างต่อไป

จากข้อมูลจำนวนประชากร และข้อมูลในข้อ 4 ผู้วิจัยนำไปคำนวณการประมาณค่าขนาดกลุ่มตัวอย่าง ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 550 คน เป็นนักเรียนชาย 265 คน และนักเรียนหญิง 285 คน

5. การตรวจสอบความเหมาะสมของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลมากกว่าที่ได้กำหนดไว้จำนวนร้อยละ 30 ภายหลังจากการเก็บรวบรวมข้อมูลและคัดข้อมูลที่ได้จากแบบวัดและแบบสอบถามมาที่ไม่สมบูรณ์หรือมีร่องรอยของการตอบแบบไม่ตั้งใจออกแล้ว ได้กลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยทั้งหมด 550 คน เป็นนักเรียนชาย 265 คน และนักเรียนหญิง 285 คน พบว่าความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนชาย และนักเรียนหญิง เท่ากับ 107.952 และ 162.308 ตามลำดับ ซึ่งแตกต่างกับค่าความแปรปรวนที่ใช้ในการประมาณค่าขนาดกลุ่มตัวอย่างในขั้นตอนของการวางแผนเล็กน้อย อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาระดับความคลาดเคลื่อนที่กำหนดเป็นเกณฑ์ในการประมาณค่าที่ยอมรับได้ ด้วยระดับความเชื่อมั่นของการประมาณค่าเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 95 ในการวางแผนกำหนดกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเท่ากับ 1 คะแนน นั้น ปรากฏว่าผลของการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการประมาณค่าเฉลี่ยของประชากรของแบบวัดความเชื่อมั่นในตนเอง มีค่าความคลาดเคลื่อนในการประมาณต่ำกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ คือ ในภาพรวมมีค่า 0.98 และเมื่อพิจารณาค่าความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าของกลุ่มตัวอย่างจำแนกเป็นเพศชาย และเพศหญิง พบว่า มีค่าความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าเท่ากับ 1.25 และ 1.48 ตามลำดับ โดยค่าความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าของกลุ่มตัวอย่างได้จากสูตร

$$e = Z_{\frac{\alpha}{2}} S_{\bar{x}}$$

จึงพอสรุปได้ว่ากลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสม เพราะมีค่าใกล้เคียงกับเกณฑ์คะแนนความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าที่ตั้งไว้ที่ 1 คะแนน กล่าวคือในภาพรวมให้ค่าความคลาดเคลื่อนต่ำกว่าเกณฑ์ และเมื่อพิจารณาจากคะแนนเต็มของแบบวัดความเชื่อมั่นในตนเองซึ่งมีคะแนนเต็ม 130 คะแนน ดังนั้นความคลาดเคลื่อนของการประมาณค่าในภาพรวมจึงมีเพียงประมาณร้อยละ 1

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 4 ฉบับ คือ

1. แบบวัดความเชื่อมั่นในตนเอง
2. แบบสอบถามบุคลิกภาพในการแสดงตัว
3. แบบสอบถามสัมพันธภาพกับเพื่อน
4. แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู

เครื่องมือดังกล่าวนี้ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นโดยอาศัยทฤษฎีและนิยามของนักวิชาการที่ได้กล่าวมาแล้วในบทที่ 2 โดยผู้วิจัยได้เขียนข้อคำถามให้ใกล้เคียงกับสภาพความเป็นจริงของนักเรียน ซึ่งมีวิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

1. แบบวัดความเชื่อมั่นในตนเอง

ผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎีพัฒนาการทางบุคลิกภาพของอีริคสัน ที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นในตนเอง โดยมีขั้นตอนในการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

- 1.1 กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบวัดความเชื่อมั่นในตนเอง
- 1.2 ศึกษาทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นในตนเอง โดย

ผู้วิจัยได้ศึกษาตามทฤษฎีของอีริคสัน

1.3 เขียนนิยามปฏิบัติการของความเชื่อมั่นในตนเอง ดังนี้ ความเชื่อมั่นในตนเอง หมายถึง การแสดงออกของบุคคลที่มีความมั่นใจในการกระทำการใดๆ ให้สำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ พร้อมทั้งจะเผชิญกับปัญหาต่างๆ โดยไม่ท้อถอย สามารถที่จะตัดสินใจแก้ปัญหาต่างๆ และปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างเหมาะสม ซึ่งบุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง จะต้องเป็นคนที่มีจิตใจมั่นคง มีความเป็นตัวของตัวเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ กล้าแสดงความคิดเห็น กล้าตัดสินใจกระทำการต่างๆ ด้วยตนเอง ยอมรับในความสามารถของตนเอง ตลอดจนมีความรู้สึกนึกคิดที่ดีต่อตนเอง จากนั้นกำหนดแผนการเขียนข้อคำถาม

1.4 เขียนข้อคำถามตามนิยามปฏิบัติการ และตามแผนการเขียนข้อคำถามที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งเป็นแบบวัดแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยผู้วิจัยเขียนข้อคำถามเป็นสถานการณ์แบบสั้นๆ

ตัวอย่างแบบวัดความเชื่อมั่นในตนเอง

ข้อ	ข้อความ	จริงมากที่สุด	ค่อนข้างจริง	กลางๆ	ไม่ค่อยจริง	ไม่จริงมากที่สุด
0	ข้าพเจ้าไม่ค่อยกล้าทำอะไร ถ้ามีคนมายืนดูอยู่ใกล้ๆ		✓			
00	เมื่อมีปัญหาใดๆ ข้าพเจ้ามักปรึกษาเพื่อนให้ช่วยตัดสินใจหรือให้ร่วมตัดสินใจ	✓				

การตรวจให้คะแนน จะให้คะแนน 5 ระดับ คือ ในกรณีที่เป็นข้อคำถามทางบวก ถ้าตอบ “จริงมากที่สุด” ให้ 5 คะแนน ถ้าตอบ “ค่อนข้างจริง” ให้ 4 คะแนน ถ้าตอบ “กลางๆ” ให้ 3 คะแนน ถ้าตอบ “ไม่ค่อยจริง” ให้ 2 คะแนน ถ้าตอบ “ไม่จริงมากที่สุด” ให้ 1 คะแนน ส่วนในกรณีที่เป็นข้อคำถามทางลบ ถ้าตอบ “จริงมากที่สุด” ให้ 1 คะแนน ถ้าตอบ “ค่อนข้างจริง” ให้ 2 คะแนน ถ้าตอบ “กลางๆ” ให้ 3 คะแนน ถ้าตอบ “ไม่ค่อยจริง” ให้ 4 คะแนน และถ้าตอบ “ไม่จริงมากที่สุด” ให้ 5 คะแนน

1.5 นำแบบวัดที่สร้างขึ้นมาวิพากษ์กับอาจารย์ที่ควบคุมปริญญาโทพร้อมทั้งปรับแก้ข้อคำถามตามข้อเสนอแนะ ได้ข้อคำถามทั้งหมด 35 ข้อ

1.6 นำแบบวัดที่สร้างขึ้นมาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงพินิจ (Face Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อพิจารณาความสอดคล้องและความครอบคลุมของแบบวัดกับนิยามปฏิบัติการ แล้วคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.6 – 1 ซึ่งมีจำนวนทั้งหมด 35 ข้อ แต่ในที่นี้มีข้อคำถามจำนวน 4 ข้อ ที่ต้องนำมาปรับปรุงภาษาของข้อคำถามให้มีความชัดเจนขึ้นตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

1.7 นำแบบวัดที่ได้จากข้อ 1.6 ไปทดลองใช้ (Try Out) ครั้งที่ 1 กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนชินโรสวิทยาลัย จำนวน 100 คน เพื่อวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และคัดเลือกข้อคำถาม

1.8 นำข้อคำถามทั้งหมดมาทำการวิเคราะห์หาคุณภาพของแบบวัด จากนั้นผู้วิจัยได้ทำการตัดข้อคำถามบางข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกต่ำ และข้อคำถามที่ซับซ้อนเกินไป ทำให้เหลือข้อคำถามที่จะนำมาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมด 26 ข้อ ซึ่งมีความครอบคลุมตามโครงสร้างทฤษฎี แล้วนำข้อคำถามทั้ง 26 ข้อ มาทำการวิเคราะห์อีกครั้ง ได้ค่าอำนาจจำแนกโดยใช้ Item-Total Correlation อยู่ระหว่าง .18 - .55 และมีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบวัดทั้งฉบับโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) เท่ากับ .8145 ผู้วิจัยจึงตัดสินใจนำแบบวัดที่ได้ทำการคัดเลือกไว้แล้วนี้มาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจริง ทั้งนี้เพราะหลังจากที่ผู้วิจัยได้ทำการตัดข้อคำถามบางข้อออกไป ทำให้ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดสูงขึ้น ดังนั้นถ้านำไปเก็บรวบรวมข้อมูลจริงคาดว่าคุณภาพของแบบวัดน่าจะมีแนวโน้มที่สูงขึ้น

1.9 จัดเตรียมแบบวัดฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้รวบรวมข้อมูลในการวิจัยต่อไป

1.10 หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลแล้ว แบบวัดความเชื่อมั่นในตนเองมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .27 - .57 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดทั้งฉบับเท่ากับ .8505 ซึ่งมีค่าสูงกว่าตอนนำแบบวัดไปทดลองใช้ แสดงให้เห็นว่าแบบวัดนี้มีคุณภาพดีเพียงพอที่สามารถใช้ในการวิจัยได้

2. แบบสอบถามบุคลิกภาพในการแสดงตัว

ผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎีพัฒนาการทางบุคลิกภาพของอีริกสัน แนวคิดของจุง (Jung. 1959) ทศวรร มณีศรีขำ และนิรันดร์ จุลทรัพย์ (2542) เพื่อใช้ในการสร้างแบบสอบถามให้มีความเหมาะสมกับสภาพของสังคมไทย โดยมีวิธีการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

2.1 กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบสอบถามบุคลิกภาพในการแสดงตัว

2.2 ศึกษาทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพในการแสดงตัว

2.3 เขียนนิยามปฏิบัติการของบุคลิกภาพในการแสดงตัว ดังนี้ บุคลิกภาพในการแสดงตัว หมายถึง ลักษณะของบุคคลที่ชอบการแสดงออก เป็นคนเปิดเผย ไร้เรื่อง มองโลกในแง่ดี ชอบการออกสังคม ชอบการเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ เป็นบุคคลที่สร้างความเชื่อมั่นอยู่บนรากฐานของความจริง สามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ใหม่ๆ ได้อย่างเหมาะสม จากนั้นกำหนดแผนการเขียนข้อคำถาม

2.4 เขียนข้อคำถามตามนิยามปฏิบัติการ และตามแผนการเขียนข้อคำถามที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยผู้วิจัยเขียนข้อคำถามเป็นสถานการณ์แบบสั้นๆ

ตัวอย่างแบบสอบถามบุคลิกภาพในการแสดงตัว

ข้อ	ข้อความ	จริงมากที่สุด	ค่อนข้างจริง	กลางๆ	ไม่ค่อยจริง	ไม่จริงมากที่สุด
0	ข้าพเจ้าชอบการออกไปรายงานหน้าชั้นเรียน		✓			
00	เวลามีข้อสงสัยในเวลาเรียน ข้าพเจ้าจะยกมือถามครูทันที	✓				

การตรวจให้คะแนน จะให้คะแนน 5 ระดับ คือ ในกรณีที่ เป็นข้อคำถามทางบวก ถ้าตอบ “จริงมากที่สุด” ให้ 5 คะแนน ถ้าตอบ “ค่อนข้างจริง” ให้ 4 คะแนน ถ้าตอบ “กลางๆ” ให้ 3 คะแนน ถ้าตอบ “ไม่ค่อยจริง” ให้ 2 คะแนน ถ้าตอบ “ไม่จริงมากที่สุด” ให้ 1 คะแนน ส่วนในกรณีที่ เป็นข้อคำถามทางลบ ถ้าตอบ “จริงมากที่สุด” ให้ 1 คะแนน ถ้าตอบ “ค่อนข้างจริง” ให้ 2 คะแนน ถ้าตอบ “กลางๆ” ให้ 3 คะแนน ถ้าตอบ “ไม่ค่อยจริง” ให้ 4 คะแนน และถ้าตอบ “ไม่จริงมากที่สุด” ให้ 5 คะแนน

2.5 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมาวิพากษ์กับอาจารย์ที่ควบคุมปริญญาโทพร้อมทั้งปรับแก้ข้อคำถามตามข้อเสนอแนะ ได้ข้อคำถามทั้งหมด 35 ข้อ

2.6 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงพินิจ (Face Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อพิจารณาความสอดคล้องและความครอบคลุมของแบบสอบถามกับนิยามปฏิบัติการ แล้วคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่

0.6 – 1 ซึ่งมีจำนวนทั้งหมด 34 ข้อ แต่มีข้อคำถามบางข้อที่มีข้อคำถามใกล้เคียงกันจึงตัดออก ทำให้เหลือข้อคำถามทั้งหมด 30 ข้อ

2.7 นำแบบสอบถามที่ได้จากข้อ 2.6 ไปทดลองใช้ (Try Out) ครั้งที่ 1 กับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนชินโนรสวิทยาลัย จำนวน 100 คน เพื่อวิเคราะห์หาค่าอำนาจ จำแนกรายข้อ และคัดเลือกข้อคำถาม

2.8 นำข้อคำถามทั้งหมดมาทำการวิเคราะห์หาคุณภาพของแบบสอบถาม จากนั้น ผู้วิจัยได้ทำการตัดข้อคำถามบางข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกต่ำ และข้อคำถามที่ซับซ้อนเกินไป ทำให้ เหลือข้อคำถามที่จะนำมาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมด 22 ข้อ ซึ่งมีความครอบคลุมตาม โครงสร้างทฤษฎี แล้วนำข้อคำถามทั้ง 22 ข้อ มาทำการวิเคราะห์อีกครั้ง ได้ค่าอำนาจจำแนกโดย ใช้ Item-Total Correlation อยู่ระหว่าง .09 - .69 และมีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของ แบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) เท่ากับ .8477 ผู้วิจัยจึงตัดสินใจนำแบบสอบถามที่ได้ทำการคัดเลือกไว้แล้วนี้มาใช้ในการ เก็บรวบรวมข้อมูลจริง ทั้งนี้เพราะหลังจากที่ผู้วิจัยได้ทำการตัดข้อคำถามบางข้อออกไป ทำให้ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสูงขึ้น ดังนั้นถ้านำไปเก็บรวบรวมข้อมูล จริงคาดว่าคุณภาพของแบบสอบถามน่าจะมีแนวโน้มที่สูงขึ้น

2.9 จัดเตรียมแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้รวบรวมข้อมูลในการวิจัย ต่อไป

2.10 หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลแล้ว แบบสอบถามบุคลิกภาพในการแสดงตัวมีค่า อำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .09 - .60 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดทั้งฉบับเท่ากับ .8375 ซึ่งมี ค่าต่ำกว่าตอนนำแบบสอบถามไปทดลองใช้เพียงเล็กน้อย และมีคุณภาพดีเพียงพอที่สามารถใช้ในการ วิจัยได้

3. แบบสอบถามสัมพันธภาพกับเพื่อน

ผู้วิจัยได้ศึกษาจากแนวคิดของโคลแมนและแฮมเมน (1974) และชมนุช บุญสิทธิ์ (2541) โดยมีขั้นตอนในการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

3.1 กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบสอบถามสัมพันธภาพกับเพื่อน

3.2 ศึกษาทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพกับเพื่อน

3.3 เขียนนิยามปฏิบัติการของสัมพันธภาพกับเพื่อน ดังนี้ สัมพันธภาพกับเพื่อน หมายถึง ความสัมพันธ์หรือความเกี่ยวข้องกันระหว่างนักเรียนกับเพื่อน เป็นพฤติกรรม การแสดงออกของนักเรียนหรือเพื่อนในการมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน ด้วยความรักใคร่ ความสนิทสนมกลมเกลียว ความเข้าใจอันดีต่อกัน และให้ความช่วยเหลือสนับสนุนเพื่อนเท่าที่ทำได้ จากนั้นกำหนด แผนการเขียนข้อคำถาม

3.4 เขียนข้อคำถามตามนิยามปฏิบัติการ และตามแผนการเขียนข้อคำถามที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยผู้วิจัยเขียนข้อคำถามเป็นสถานการณ์แบบสั้นๆ

ตัวอย่างแบบสอบถามสัมพันธภาพกับเพื่อน

ข้อ	ข้อความ	จริงมากที่สุด	ค่อนข้างจริง	กลางๆ	ไม่ค่อยจริง	ไม่จริงมากที่สุด
0	ข้าพเจ้ามีความสุขเมื่อได้ให้ความช่วยเหลือเพื่อน		✓			
00	เมื่อเพื่อนมีปัญหา ข้าพเจ้าอยากให้ความช่วยเหลือ	✓				

การตรวจให้คะแนน จะให้คะแนน 5 ระดับ คือ ในกรณีที่เป็นข้อคำถามทางบวก ถ้าตอบ “จริงมากที่สุด” ให้ 5 คะแนน ถ้าตอบ “ค่อนข้างจริง” ให้ 4 คะแนน ถ้าตอบ “กลางๆ” ให้ 3 คะแนน ถ้าตอบ “ไม่ค่อยจริง” ให้ 2 คะแนน ถ้าตอบ “ไม่จริงมากที่สุด” ให้ 1 คะแนน ส่วนในกรณีที่เป็นข้อคำถามทางลบ ถ้าตอบ “จริงมากที่สุด” ให้ 1 คะแนน ถ้าตอบ “ค่อนข้างจริง” ให้ 2 คะแนน ถ้าตอบ “กลางๆ” ให้ 3 คะแนน ถ้าตอบ “ไม่ค่อยจริง” ให้ 4 คะแนน และถ้าตอบ “ไม่จริงมากที่สุด” ให้ 5 คะแนน

3.5 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมาวิพากษ์กับอาจารย์ที่ควบคุมปริญญาโทพร้อมทั้งปรับแก้ข้อคำถามตามข้อเสนอแนะ ได้ข้อคำถามทั้งหมด 30 ข้อ

3.6 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงพินิจ (Face Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อพิจารณาความสอดคล้องและความครอบคลุมของแบบสอบถามกับนิยามปฏิบัติการ แล้วคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.6 – 1 ซึ่งมีจำนวนทั้งหมด 24 ข้อ และมีข้อคำถามอีก 3 ข้อที่นำมาปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ รวมแล้วได้ข้อคำถามสำหรับแบบสอบถามนี้จำนวน 27 ข้อ

3.7 นำแบบสอบถามที่ได้จากข้อ 3.6 ไปทดลองใช้ (Try Out) ครั้งที่ 1 กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนชินโรรสวิทยาลัย จำนวน 100 คน เพื่อวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และคัดเลือกข้อคำถาม

3.8 นำข้อคำถามทั้งหมดมาทำการวิเคราะห์หาคุณภาพของแบบสอบถาม จากนั้นผู้วิจัยได้ทำการตัดข้อคำถามบางข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกต่ำ และข้อคำถามที่ซับซ้อนเกินไปออก ทำให้เหลือข้อคำถามที่จะนำมาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมด 22 ข้อ ซึ่งมีความครอบคลุมตามโครงสร้างทฤษฎี แล้วนำข้อคำถามทั้ง 22 ข้อ มาทำการวิเคราะห์อีกครั้ง ได้ค่าอำนาจจำแนกโดยใช้ Item-Total Correlation อยู่ระหว่าง .17 - .62 และมีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของ

แบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) เท่ากับ .8783 ผู้วิจัยจึงตัดสินใจนำแบบสอบถามที่ได้ทำการคัดเลือกไว้แล้วนี้มาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจริง ทั้งนี้เพราะหลังจากที่ผู้วิจัยได้ทำการตัดข้อคำถามบางข้อออกไป ทำให้ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสูงขึ้น ดังนั้นถ้านำไปเก็บรวบรวมข้อมูลจริงคาดว่าคุณภาพของแบบสอบถามน่าจะมีแนวโน้มที่สูงขึ้น

3.9 จัดเตรียมแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้รวบรวมข้อมูลในการวิจัยต่อไป

3.10 หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลแล้ว แบบสอบถามสัมพันธภาพกับเพื่อนมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .28 - .67 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดทั้งฉบับเท่ากับ .8890 ซึ่งมีค่าสูงกว่าตอนนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ แสดงให้เห็นว่าแบบสอบถามนี้มีคุณภาพดีเพียงพอที่สามารถใช้ในการวิจัยได้

4. แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู

แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามของเกตุวดี กัมพลาศิริ (2546 : 80 – 83) ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า มี 5 ระดับ คือ ทำเป็นประจำ ทำบ่อยๆ ทำบ่อยปานกลาง นานๆ ทำครั้ง ไม่เคยทำเลย จำนวน 48 ข้อ โดยมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (α) ดังนี้

แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู	ค่าความเชื่อมั่น (α)
1. แบบมีเหตุผล	.9771
2. แบบตามใจมากเกินไป	.8473
3. แบบเข้มงวดกวดขัน	.9567
4. แบบตามอารมณ์	.9654

ตัวอย่างแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู

ข้อ	ข้อความ	ทำเป็นประจำ	ทำบ่อยๆ	ทำบ่อยปานกลาง	นานๆ ทำครั้ง	ไม่เคยทำเลย
0	เมื่อครอบครัวเกิดปัญหา พ่อแม่จะให้ฉันมีส่วนร่วมรับรู้ และแก้ปัญหาด้วย	✓				
00	พ่อแม่ไม่เคยต่อว่าฉันเมื่อฉันทำผิด				✓	

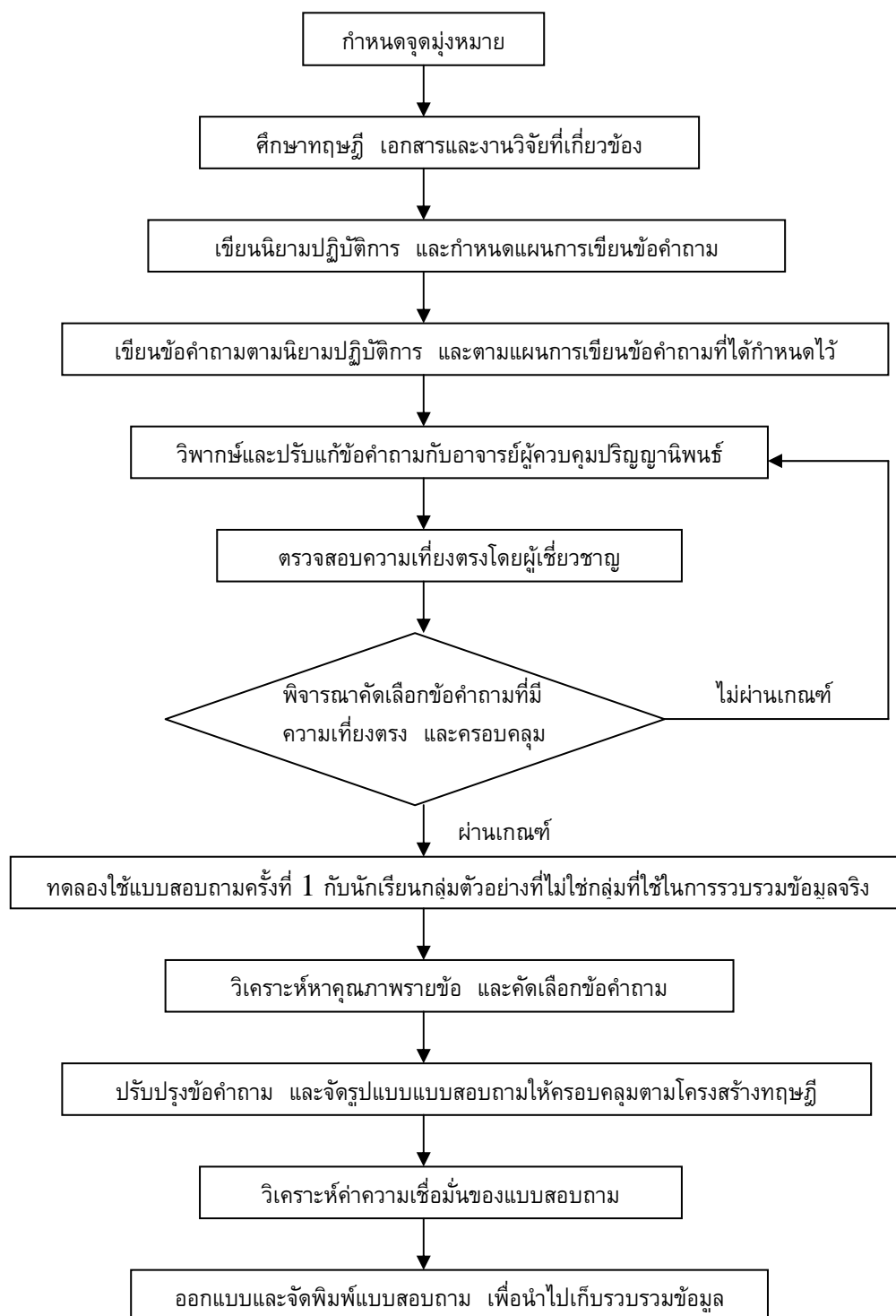
หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลแล้ว แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (α) ดังนี้

แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู	ค่าความเชื่อมั่น (α)
1. แบบมีเหตุผล	.8094
2. แบบตามใจมากเกินไป	.7962
3. แบบเข้มงวดกวดขัน	.8007
4. แบบตามอารมณ์	.8123

แบบสอบถามชุดนี้มีค่าความเชื่อมั่นทุกฉบับต่ำกว่าที่เกตุวดี กัมพลาศิริ (2546 : 80 – 83) ทำให้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะขอบเขตของประชากรที่ศึกษากว้างขวางกว่าที่ผู้วิจัยใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แต่เมื่อพิจารณาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยนี้ เห็นว่ามีคุณภาพเพียงพอที่จะใช้ในการวิจัยนี้ได้

วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยมีวิธีการสร้างดังนี้

ภาพประกอบ 11 ลำดับขั้นการสร้างแบบสอบถาม

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม ให้นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม โดยมีวิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ติดต่อขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนที่ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ติดต่อโรงเรียนที่ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล นัดหมายวัน เวลาที่ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. จัดเตรียมแบบสอบถาม ให้มีจำนวนมากกว่าจำนวนของกลุ่มตัวอย่างประมาณร้อยละ 30 เพื่อใช้ในการคัดเลือกแบบสอบถามที่นักเรียนตอบไม่สมบูรณ์ หรือไม่มีความตั้งใจในการตอบ
4. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยให้นักเรียนตอบแบบสอบถาม ซึ่งก่อนที่นักเรียนจะทำการตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยจะเป็นผู้ชี้แจง เพื่อลดความตึงเครียด ให้นักเรียนวางใจว่าไม่มีผลกระทบต่อนักเรียน เพื่อว่านักเรียนจะให้ข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นจริงมากที่สุด และรับแบบสอบถามคืนภายในวันนั้น
5. ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลวันละ 1 โรงเรียน โดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่วันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2547 ถึงวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2547
6. ตรวจสอบและคัดแยกแบบสอบถามที่ได้รับการตอบไม่สมบูรณ์ หรือมีร่องรอยระบุถึงการไม่ตั้งใจทำแบบสอบถาม โดยพิจารณาตามขอบเขตของกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้ ได้แบบสอบถามจากจำนวนผู้ตอบทั้งสิ้น 700 คน หลังจากคัดเลือกแล้ว ได้กลุ่มตัวอย่างที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวิจัยจริงจำนวน 550 คน เป็นนักเรียนชาย 265 คน และนักเรียนหญิง 285 คน ตามที่ได้วางแผนไว้
7. ทำการลงรหัสและจัดระบบข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูล

4. การจัดการทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. ตรวจสอบให้คะแนนแบบสอบถาม ตามเกณฑ์การตรวจให้คะแนนที่ตั้งไว้
2. วิเคราะห์หาค่าสถิติพื้นฐานและประมาณค่าสถิติ
3. ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของความมั่นใจในตนเองของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง พบว่าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
4. วิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในของปัจจัยเชิงสาเหตุ และค่าสหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเชิงสาเหตุกับความเชื่อมั่นในตนเอง
5. วิเคราะห์หาค่าน้ำหนักความสำคัญ (Beta Weight ; β) ของปัจจัยเชิงสาเหตุ และการทดสอบนัยสำคัญของค่าน้ำหนักความสำคัญโดยใช้ค่าที (t)

6. วิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง (Path Coefficient) ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) และการตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุตามภาวะสันนิษฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์

7. วิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์ของผล (Effect Coefficient) ซึ่งประกอบด้วยอิทธิพลทางตรง (Direct Effect ; DE) อิทธิพลทางอ้อม (Indirect Effect ; IE) และอิทธิพลรวม (Total Effect ; TE) ของปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นในตนเอง จากรูปแบบความสัมพันธ์ที่ปรับปรุงใหม่

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง

สูตรการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่าง เพื่อใช้ในการประมาณค่าเฉลี่ยของประชากร โดยใช้สูตรการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ในระดับความเชื่อมั่นที่ .95 (มยุรี ศรีชัย. 2538 : 105)

$$n = \frac{N \sum_{g=1}^k N_g S_g^2}{\frac{N^2 e^2}{Z_{\alpha/2}^2} + \sum_{g=1}^k N_g S_g^2}$$

โดย	n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
	N	แทน	จำนวนประชากรทั้งหมด
	N_g	แทน	จำนวนประชากรแต่ละชั้น
	e	แทน	ความคลาดเคลื่อน
	S_g^2	แทน	ค่าความแปรปรวนแต่ละชั้น

2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ

2.1 วิเคราะห์หาค่าความเที่ยงตรง (Face Validity) โดยใช้วิธีหาดัชนีความสอดคล้อง (IOC) (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2543 : 248)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

โดย IOC แทน ดัชนีความสอดคล้อง
 $\sum R$ แทน ผลรวมของการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ
 N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2.2 วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกของเครื่องมือเป็นรายข้อ โดยใช้ Item – Total Correlation (Pedhazur. 1997 : 39)

$$r_{XY} = \frac{S_{XY}}{S_X S_Y}$$

โดย r_{XY} แทน ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ
 S_{XY} แทน ค่าความแปรปรวนร่วมระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมของข้ออื่นๆ ที่เหลือ
 S_X แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนรายข้อ
 S_Y แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานคะแนนรวมของข้ออื่นๆ ที่เหลือ

2.3 วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2543 : 312)

$$\alpha = \frac{K}{K-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S^2} \right]$$

โดย α แทน ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น
 K แทน จำนวนข้อ
 S_i^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนข้อที่ i
 S^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนรวมทั้งฉบับ
 \sum แทน ผลรวมทั้งหมด

3. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.1 หาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย

3.2 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความมั่นใจในตนเองของเพศชาย และเพศหญิงโดยใช้สูตร t - test for independent แบบ Pooled Variance (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2544 : 165)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{(n_1 - 1)S_1^2 + (n_2 - 1)S_2^2}{n_1 + n_2 - 2} \left(\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right)}}$$

$$df = n_1 + n_2 - 2$$

โดย	\bar{X}_1	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1
	\bar{X}_2	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2
	S_1^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1
	S_2^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2
	n_1	แทน	จำนวนข้อมูลในกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1
	n_2	แทน	จำนวนข้อมูลในกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2

3.3 หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม โดยใช้สูตรของเพียร์สัน (Pearson-product - moment correlation coefficient) (Pedhazur. 1997 : 39)

$$r_{XY} = \frac{S_{XY}}{S_X S_Y}$$

โดย	r_{XY}	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
	S_{XY}	แทน	ค่าความแปรปรวนร่วมระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม
	S_X	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรอิสระ X
	S_Y	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรตาม Y

3.4 ทดสอบนัยสำคัญของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ โดยใช้ t -test (ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2544 : 317 ; อ้างอิงจาก Welkowitz. 1971 pp. 158)

$$t = \frac{r\sqrt{N-2}}{\sqrt{1-r^2}}, \quad df = N - 2$$

โดย	t	แทน	ค่าการแจกแจงแบบที
	r	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
	N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

3.5 หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) (Pedhazur. 1997 : 104)

$$R_{Y,1,2,\dots,k} = \sqrt{\beta_1 r_{Y1} + \beta_2 r_{Y2} + \dots + \beta_k r_{Yk}}$$

โดย	$R_{Y,1,2,\dots,k}$	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวแปรอิสระตัวที่ 1 ถึง k กับตัวแปรตาม Y
	$\beta_1, \beta_2, \dots, \beta_k$	แทน	ค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรอิสระตัวที่ 1 ถึง k ในรูปคะแนนมาตรฐาน
	$r_{Y1}, r_{Y2}, \dots, r_{Yk}$	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระตัวที่ 1 ถึง k กับตัวแปรตาม Y

3.6 ทดสอบนัยสำคัญของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (Pedhazur. 1997 : 354)

$$F = \frac{R^2 / k}{(1 - R^2) / (N - k - 1)}, \quad df_1 = k \text{ และ } df_2 = N - k - 1$$

โดย	F	แทน	ค่าการแจกแจงแบบเอฟ (F - distribution)
	R^2	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณกำลังสองหรือค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์
	k	แทน	จำนวนของตัวแปรอิสระ
	N	แทน	จำนวนคนที่ศึกษา

3.7 หาค่าน้ำหนักความสำคัญ (Pedhazur. 1997 : 103)

$$b_j = \beta_j \frac{S_y}{S_j}$$

โดย	b_j	แทน	ค่าน้ำหนักความสำคัญในรูปคะแนนดิบของตัวแปรอิสระแต่ละตัว
	β_j	แทน	ค่าน้ำหนักความสำคัญในรูปคะแนนมาตรฐานของตัวแปรอิสระแต่ละตัว
	S_y	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนจากตัวแปรตาม
	S_j	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของจากตัวแปรอิสระแต่ละตัว

3.8 ทดสอบนัยสำคัญของค่าน้ำหนักความสำคัญ (Pedhazur. 1997 : 107)

$$t_j = \frac{b_j}{SE_{b_j}}, \quad df = N - k - 1$$

โดย	t_j	แทน	ค่าการแจกแจงแบบทีของน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรอิสระแต่ละตัว
	b_j	แทน	ค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรอิสระแต่ละตัวในรูปคะแนนดิบ
	SE_{b_j}	แทน	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของค่าน้ำหนักความสำคัญ

3.9 หาค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง (Path Coefficient) และทดสอบความสอดคล้องของรูปแบบความสัมพันธ์ตามภาวะสันนิษฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ด้วยวิธีการของสเปซ (วรณัฏฐ์ แกมเกตุ. 2536 : 58 – 63 ; อ้างอิงจาก Specht. 1975 pp. 113 – 133) โดยมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 หาค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง (P_{ij}) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณกำลังสองหรือค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) ของรูปแบบความสัมพันธ์แบบเต็มรูป โดยการวิเคราะห์ถดถอย (Regression) กล่าวคือ ตัวแปรภายในทุกตัว (Endogenous Variables) ของรูปแบบความสัมพันธ์แบบเต็มรูป จะถดถอยบนตัวแปรภายนอก (Exogenous Variables) และตัวแปรภายในที่ส่งผลทางตรงต่อตัวแปรภายในที่เป็นตัวแปรตาม

ขั้นที่ 2 หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณกำลังสองโดยรวมของทุกตัวแปรของรูปแบบความสัมพันธ์แบบเติมรูป (R_m^2) จากสูตร

$$R_m^2 = 1 - (1 - R_1^2)(1 - R_2^2) \dots (1 - R_p^2)$$

เมื่อ R_i^2 เป็นกำลังสองของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (Square Multiple Correlation Coefficient) ของเส้นทางที่ i (หรือสมการที่ i) ในรูปแบบความสัมพันธ์แบบเติมรูป

ขั้นที่ 3 หาค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง (P_{ij}) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณกำลังสองหรือค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) ของรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุตามภาวะสันนิษฐาน

ขั้นที่ 4 หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณกำลังสองโดยรวมของทุกตัวแปรของรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุตามภาวะสันนิษฐาน (M) จากสูตร

$$M = 1 - (1 - R_1^2)(1 - R_2^2) \dots (1 - R_p^2)$$

เมื่อ R_i^2 เป็นกำลังสองของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (Square Multiple Correlation Coefficient) ของเส้นทางที่ i (หรือสมการที่ i) ในรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุตามภาวะสันนิษฐาน

ขั้นที่ 5 หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Measure of goodness of fit หรือ Q) ของรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุตามภาวะสันนิษฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ จากสูตร

$$Q = \frac{1 - R_m^2}{1 - M}$$

ซึ่ง Q มีค่าไม่เกิน 1 และถ้า Q มีค่าเข้าใกล้ 1 แสดงว่า มีความสอดคล้อง

ขั้นที่ 6 หาค่า W ซึ่งมีการแจกแจงใกล้เคียงการแจกแจง χ^2 และเป็นค่าสถิติที่ใช้ทดสอบนัยสำคัญของค่า Q จากสูตร

$$W = -(N - d) \log_e \left[\frac{1 - R_m^2}{1 - M} \right]$$

เมื่อ W แทน ค่าประมาณของการกระจายแบบ χ^2 ที่มี $df = d$

N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

d แทน จำนวนเส้นทางที่ถูกตัดออกจากรูปแบบเส้นทาง

\log_e แทน ลอการิทึมธรรมชาติ

R_m^2 แทน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณยกกำลังสองโดยรวมของทุกตัวแปรของรูปแบบตามภาวะสันนิษฐาน

M แทน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณยกกำลังสองโดยรวมของทุกตัวแปรของรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุตามภาวะสันนิษฐาน

ขั้นที่ 7 เปรียบเทียบค่า W ที่คำนวณได้กับสถิติไคสแควร์ (χ^2) ที่ $df = d$ ถ้า W มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุตามภาวะสันนิษฐานไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ แต่ถ้า W ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุตามภาวะสันนิษฐานสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ถ้ารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุตามภาวะสันนิษฐานไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ให้พิจารณาค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง ถ้าเส้นใดไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ให้ตัดเส้นนั้นออก และอาจเพิ่มเส้นที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตามผลการวิเคราะห์จากรูปแบบความสัมพันธ์แบบเต็มรูปเข้าไป จากนั้นดำเนินการวิเคราะห์รูปแบบความสัมพันธ์ที่ปรับปรุงใหม่ตามขั้นตอนในขั้นที่ 3 ถึง 6 โดย M แทน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณยกกำลังสองโดยรวมของทุกตัวแปรของรูปแบบความสัมพันธ์ที่ปรับปรุงใหม่ จนได้รูปแบบความสัมพันธ์ใหม่ที่มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

3.10 หาค่าสัมประสิทธิ์ของผล (Effect Coefficient) ตามรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่ปรับใหม่ ซึ่งประกอบด้วยอิทธิพลทางตรง (Direct Effect ; DE) อิทธิพลทางอ้อม (Indirect Effect ; IE) และอิทธิพลรวม (Total Effect ; TE) (Pedhazur. 1997 : 794 - 795)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการนำเสนอและการแปลความหมายผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

X_1	แทน	การอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุผล
X_2	แทน	การอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจมากเกินไป
X_3	แทน	การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน
X_4	แทน	การอบรมเลี้ยงดูแบบตามอารมณ์
X_5	แทน	สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว
X_6	แทน	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
X_7	แทน	บุคลิกภาพในการแสดงตัว
X_8	แทน	สัมพันธภาพกับเพื่อน
Y	แทน	ความเชื่อมั่นในตนเอง
N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
n	แทน	จำนวนข้อของแบบสอบถาม
S	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
$S_{\bar{x}}$	แทน	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการประมาณค่า
R	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
R^2	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์
β	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ของน้ำหนักความสำคัญในรูปคะแนนมาตรฐาน
P_{ij}	แทน	สัมประสิทธิ์เส้นทาง (Path Coefficient) ที่บอกผลทางตรงจากตัวแปร j ไปยังตัวแปร i
R_m^2	แทน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณยกกำลังสองโดยรวมของทุกตัวแปร (Generalized Squared Multiple Correlation Coefficient) ของรูปแบบความสัมพันธ์แบบเต็มรูป (Just Identified Model)
M	แทน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณยกกำลังสองโดยรวมของทุกตัวแปร (Generalized Squared Multiple Correlation Coefficient) ของรูปแบบความสัมพันธ์ที่ปรับปรุงแล้ว (Over Identified Model)
Q	แทน	ค่าดัชนีความสอดคล้องของรูปแบบความสัมพันธ์ที่ปรับปรุงใหม่กับข้อมูลเชิงประจักษ์

W	แทน	ค่าประมาณการกระจายแบบ χ^2 ที่มี $df = d$
DE	แทน	อิทธิพลทางตรง (Direct Effect ; DE)
IE	แทน	อิทธิพลทางอ้อม (Indirect Effect ; IE)
TE	แทน	อิทธิพลรวม (Total Effect ; TE)

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความเชื่อมั่นในตนเอง ในภาพรวมของกลุ่มตัวอย่าง และจำแนกตามเพศ
2. การเปรียบเทียบระดับของความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ด้วยสถิติทดสอบที (t – test for independent)
3. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในของปัจจัยเชิงสาเหตุ และค่าสหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเชิงสาเหตุกับความเชื่อมั่นในตนเอง
4. ค่าน้ำหนักความสำคัญ (Beta Weight ; β) ของปัจจัยเชิงสาเหตุ และการทดสอบนัยสำคัญของค่าน้ำหนักความสำคัญโดยใช้ค่าที (t)
5. ค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง (Path Coefficient) ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) และการตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุตามภาวะสันนิษฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์
6. ค่าสัมประสิทธิ์ของผล (Effect Coefficient) ซึ่งประกอบด้วยอิทธิพลทางตรง (Direct Effect ; DE) อิทธิพลทางอ้อม (Indirect Effect ; IE) และอิทธิพลรวม (Total Effect ; TE)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความเชื่อมั่นในตนเอง ในภาพรวมของกลุ่มตัวอย่าง และจำแนกตามเพศ

ตาราง 4 ค่าสถิติพื้นฐานของความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง และการประมาณค่าเฉลี่ยประชากร ด้วยระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

ความเชื่อมั่น ในตนเอง	n	\bar{X}	S	$S_{\bar{x}}$	ผลการประมาณค่าเฉลี่ย ของประชากร
ชาย	265	78.12	10.39	.64	76.87 – 79.37
หญิง	285	76.18	12.94	.75	74.71 – 77.65
รวม	550	77.11	11.70	.50	76.13 – 78.09

จากตาราง 4 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยของความเชื่อมั่นในตนเอง 77.11 ซึ่งอยู่ระหว่างค่าเฉลี่ยของประชากร 76.13 – 78.09 โดยคะแนนเฉลี่ยของความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชายคือ 78.12 ซึ่งอยู่ระหว่างค่าเฉลี่ยของประชากร 76.87 – 79.37 และคะแนนเฉลี่ยของความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนหญิงคือ 76.18 ซึ่งอยู่ระหว่างค่าเฉลี่ยของประชากร 74.71 – 77.65 จัดว่าความเชื่อมั่นในตนเองอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 5 ค่าสถิติพื้นฐานของปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียน และการประมาณค่าเฉลี่ยประชากร ด้วยระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

ปัจจัยเชิงสาเหตุ	n	\bar{X}	S	$S_{\frac{x}{x}}$	ผลการประมาณค่าเฉลี่ย ของประชากร
การอบรมเลี้ยงดู					
– แบบมีเหตุผล	550	42.92	7.57	.32	42.29 – 43.55
– แบบตามใจมากเกินไป	550	32.50	6.52	.28	31.95 – 33.05
– แบบเข้มงวดกวดขัน	550	34.53	6.26	.27	34.00 – 35.06
– แบบตามอารมณ์	550	35.41	6.30	.27	34.88 – 35.94
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	550	2.89	.58	.02	2.85 – 2.93
บุคลิกภาพในการแสดงตัว	550	64.48	10.48	.45	63.60 – 65.36
สัมพันธภาพกับเพื่อน	550	86.16	10.65	.45	85.28 – 87.04
สถานภาพทางเศรษฐกิจ ของครอบครัว ^o					

จากตาราง 5 พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยของการอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุผล 42.92 ซึ่งอยู่ระหว่างค่าเฉลี่ยของประชากร 42.29 – 43.55 มีคะแนนเฉลี่ยของการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจมากเกินไป 32.50 ซึ่งอยู่ระหว่างค่าเฉลี่ยของประชากร 31.95 – 33.05 มีคะแนนเฉลี่ยของการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน 34.53 ซึ่งอยู่ระหว่างค่าเฉลี่ยของประชากร 34.00 – 35.06 มีคะแนนเฉลี่ยของการอบรมเลี้ยงดูแบบตามอารมณ์ 35.41 ซึ่งอยู่ระหว่างค่าเฉลี่ยของประชากร 34.88 – 35.94 มีคะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 2.89 ซึ่งอยู่ระหว่างค่าเฉลี่ยของประชากร 2.85 – 2.93 มีคะแนนเฉลี่ยของบุคลิกภาพในการแสดงตัว 64.48 ซึ่งอยู่ระหว่างค่าเฉลี่ยของประชากร 63.60 – 65.36 และมีคะแนนเฉลี่ยของสัมพันธภาพกับเพื่อน 86.16 ซึ่งอยู่ระหว่างค่าเฉลี่ยของประชากร 85.28 – 87.04

^o นอกจากนี้สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 8,001 – 11,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 20.90

2. การเปรียบเทียบระดับของความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ด้วยสถิติทดสอบที (t – test for independent)

ตาราง 6 การเปรียบเทียบระดับของความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง

ความเชื่อมั่นในตนเอง	n	\bar{X}	S	t
ชาย	265	78.12	10.394	1.947
หญิง	285	76.18	12.936	

จากตาราง 6 พบว่าระดับของความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่านักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความเชื่อมั่นในตนเองไม่แตกต่างกัน

เนื่องจากวิเคราะห์แล้วความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงไม่แตกต่างกัน จึงทำการวิเคราะห์ในภาพรวมเพียงรูปแบบเดียว

3. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในของปัจจัยเชิงสาเหตุ และค่าสหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเชิงสาเหตุกับความเชื่อมั่นในตนเอง

ตาราง 7 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในของปัจจัยเชิงสาเหตุ และค่าสหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเชิงสาเหตุกับความเชื่อมั่นในตนเอง

ตัวแปร	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆	X ₇	X ₈	Y
X ₁		.278**	.024	-.016	.138**	.143**	.212**	.377**	.086*
X ₂			.308**	.376**	.115**	-.098*	.108*	.073	-.092*
X ₃				.485**	-.029	-.135**	.134**	.035	-.179**
X ₄					-.004	-.101*	.087*	.026	-.230**
X ₅						.173**	.050	.073	.040
X ₆							.111**	.154**	.196**
X ₇								.395**	.340**
X ₈									.070
Y									

* p < .05

** p < .01

จากตาราง 7 พบว่า ปัจจัยเชิงสาเหตุ ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และบุคลิกภาพในการแสดงตัว สัมพันธ์ทางบวกกับความเชื่อมั่นในตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน และการอบรมเลี้ยงดูแบบตามอารมณ์ สัมพันธ์ทางลบกับความเชื่อมั่นในตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 การอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุผล สัมพันธ์ทางบวกกับความเชื่อมั่นในตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจมากเกินไป สัมพันธ์ทางลบกับความเชื่อมั่นในตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นอกจากนี้ พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุผล ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และบุคลิกภาพในการแสดงตัว สัมพันธ์ทางบวกกับสัมพันธภาพกับเพื่อนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 การอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุผล การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สัมพันธ์ทางบวกกับบุคลิกภาพในการแสดงตัวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 การอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจมากเกินไป และการอบรมเลี้ยงดูแบบตามอารมณ์ สัมพันธ์ทางบวกกับบุคลิกภาพในการแสดงตัวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุผล และสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว สัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน สัมพันธ์ทางลบกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 การอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจมากเกินไป และการอบรมเลี้ยงดูแบบตามอารมณ์ สัมพันธ์ทางลบกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุผล และการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจมากเกินไป สัมพันธ์ทางบวกกับสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 การอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจมากเกินไป และการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน สัมพันธ์ทางบวกกับการอบรมเลี้ยงดูแบบตามอารมณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 การอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจมากเกินไป สัมพันธ์ทางบวกกับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และการอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุผล สัมพันธ์ทางบวกกับการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจมากเกินไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. คำนวณน้ำหนักความสำคัญ (Beta Weight ; β) ของปัจจัยเชิงสาเหตุ และการทดสอบนัยสำคัญของค่าน้ำหนักความสำคัญโดยใช้ค่าที (t)

ตาราง 8 คำนวณน้ำหนักความสำคัญของปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นในตนเองตามรูปแบบความสัมพันธ์แบบเติมรูป

สมการที่	ตัวแปร	ตัวแปรอิสระ	β	t
1	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (X_6)	การอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุผล (X_1)	.159	3.651**
		การอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจมากเกินไป (X_2)	-.130	-2.750**
		การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน (X_3)	-.092	-1.934
		การอบรมเลี้ยงดูแบบตามอารมณ์ (X_4)	-.004	-.078
		สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว (X_5)	.163	3.897**
2	บุคลิกภาพในการแสดงตัว (X_7)	การอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุผล (X_1)	.189	4.285**
		การอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจมากเกินไป (X_2)	.014	.295
		การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน (X_3)	.122	2.536*
		การอบรมเลี้ยงดูแบบตามอารมณ์ (X_4)	.036	.723
		สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว (X_5)	.008	.196
		ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (X_6)	.104	2.416*
3	สัมพันธ์ภาพกับเพื่อน (X_8)	การอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุผล (X_1)	.314	7.777**
		การอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจมากเกินไป (X_2)	-.054	-1.259
		การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน (X_3)	-.005	-.123
		การอบรมเลี้ยงดูแบบตามอารมณ์ (X_4)	.033	.733
		สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว (X_5)	.007	.191
		ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (X_6)	.069	1.787
		บุคลิกภาพในการแสดงตัว (X_7)	.324	8.409**
4	ความเชื่อมั่นในตนเอง (Y)	การอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุผล (X_1)	.028	.646
		การอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจมากเกินไป (X_2)	-.016	-.367
		การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน (X_3)	-.117	-2.628**
		การอบรมเลี้ยงดูแบบตามอารมณ์ (X_4)	-.186	-4.087**
		สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว (X_5)	.000	-.009
		ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (X_6)	.129	3.231**
		บุคลิกภาพในการแสดงตัว (X_7)	.395	9.420**
		สัมพันธ์ภาพกับเพื่อน (X_8)	-.106	-2.421*

* $p < .05$

** $p < .01$

จากตาราง 8 สามารถอธิบายได้ดังนี้

สมการที่ 1 พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุผล และสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว ส่งผลทางบวกต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจมากเกินไป ส่งผลทางลบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สมการที่ 2 พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุผล ส่งผลทางบวกต่อบุคลิกภาพในการแสดงตัวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ส่งผลทางบวกต่อบุคลิกภาพในการแสดงตัวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมการที่ 3 พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุผล และบุคลิกภาพในการแสดงตัว ส่งผลทางบวกต่อสัมพันธภาพกับเพื่อนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สมการที่ 4 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และบุคลิกภาพในการแสดงตัว ส่งผลทางบวกต่อความเชื่อมั่นในตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน และการอบรมเลี้ยงดูแบบตามอารมณ์ ส่งผลทางลบต่อความเชื่อมั่นในตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสัมพันธภาพกับเพื่อน ส่งผลทางลบต่อความเชื่อมั่นในตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. ค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง (Path Coefficient) ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) และการตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุตามภาวะสันนิษฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์

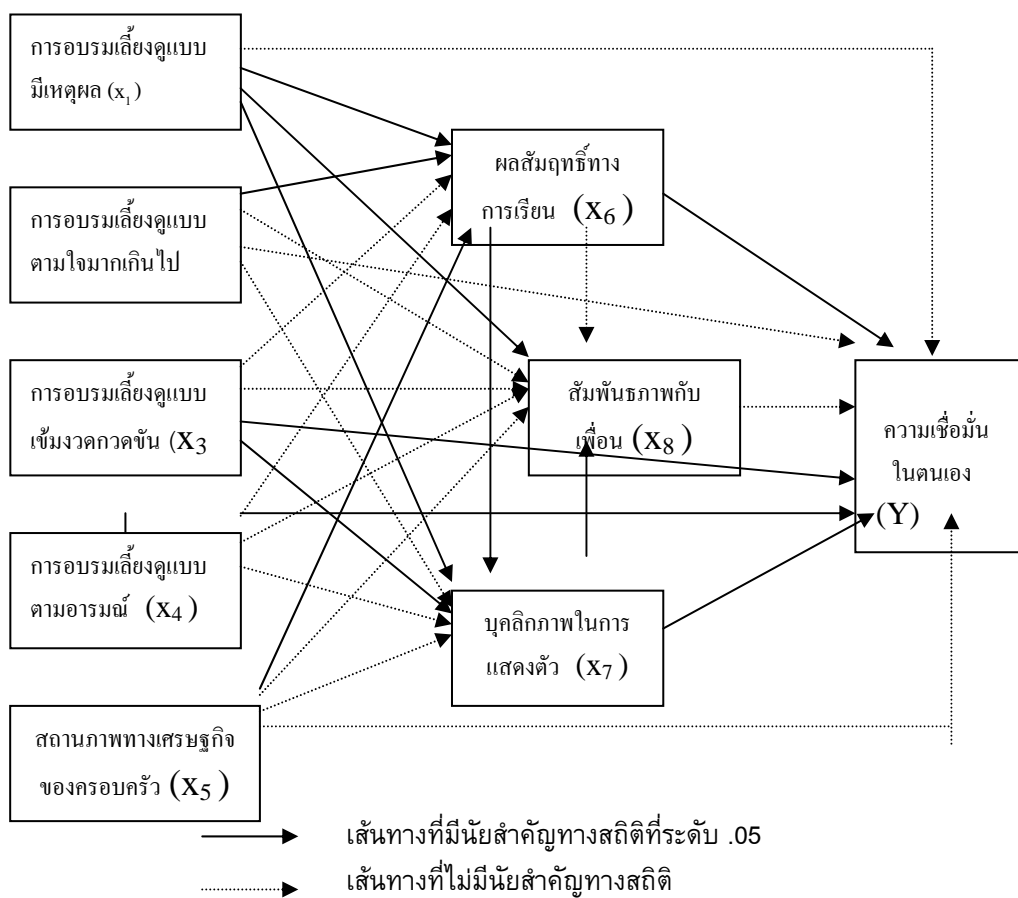
5.1 คำนวณค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง และค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) ของรูปแบบความสัมพันธ์แบบเต็มรูป

ตาราง 9 ค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง และค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) ของรูปแบบความสัมพันธ์แบบเติมรูป

สมการที่	เส้นทาง	ค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง (P_{ij})	R^2
1	P_{61}	.159**	.076
	P_{62}	-.130**	
	P_{63}	-.092	
	P_{64}	-.004	
	P_{65}	.163**	
2	P_{71}	.189**	.073
	P_{72}	.014	
	P_{73}	.122**	
	P_{74}	.036	
	P_{75}	.008	
	P_{76}	.104*	
3	P_{81}	.314**	.254
	P_{82}	-.054	
	P_{83}	-.005	
	P_{84}	.033	
	P_{85}	.007	
	P_{86}	.069	
	P_{87}	.324**	
4	P_{Y1}	.028	.220
	P_{Y2}	-.016	
	P_{Y3}	-.117**	
	P_{Y4}	-.186**	
	P_{Y5}	.000	
	P_{Y6}	.129**	
	P_{Y7}	.395**	
	P_{Y8}	-.106	
	* $p < .05$ ** $p < .01$		$R_m^2 = .502$

จากตาราง 9 พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางที่มีนัยสำคัญทางสถิติทั้งหมด 12 เส้นทาง สำหรับการวิจัยครั้งนี้พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ P_{61} , P_{62} , P_{65} , P_{71} , P_{73} , P_{81} , P_{87} , P_{Y3} , P_{Y4} , P_{Y6} และ P_{Y7} ส่วนค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ P_{76} ดังภาพประกอบ 12

นอกจากนี้ พบว่า ปัจจัยเชิงสาเหตุสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของความเชื่อมั่นในตนเองได้ประมาณร้อยละ 22 ($R^2 = .220$) และรูปแบบความสัมพันธ์แบบเต็มรูปสามารถอธิบายความแปรปรวนทั้งระบบของความสัมพันธ์ได้ประมาณร้อยละ 50.2 ($R_m^2 = .502$)

ภาพประกอบ 12 รูปแบบความสัมพันธ์แบบเต็มรูป

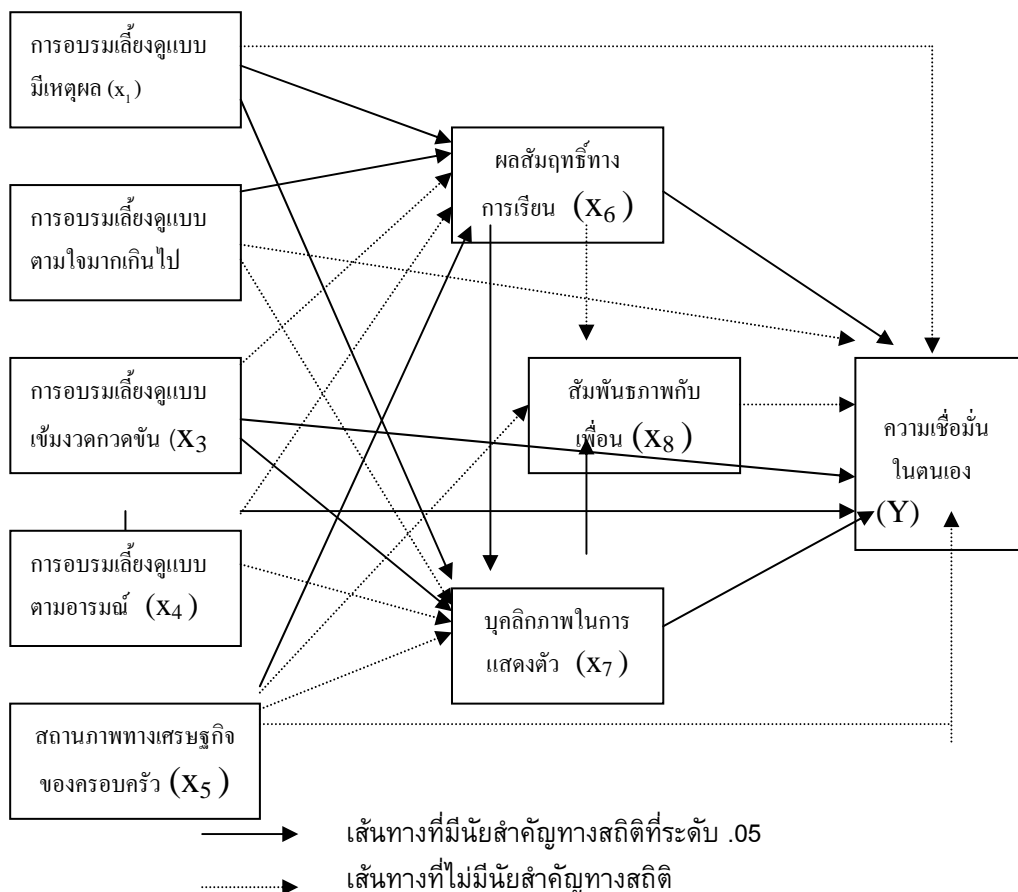
5.2 คำนวณค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง และค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) ของรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุตามภาวะสัณนิษฐาน

ตาราง 10 ค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง และค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) ของรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุตามภาวะสัณนิษฐาน

สมการที่	เส้นทาง	ค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง (P_{ij})	R^2
1	P_{61}	.159**	.076
	P_{62}	-.130**	
	P_{63}	-.092	
	P_{64}	-.004	
	P_{65}	.163**	
2	P_{71}	.189**	.073
	P_{72}	.014	
	P_{73}	.122**	
	P_{74}	.036	
	P_{75}	.008	
	P_{76}	.104*	
3	P_{85}	.035	.169
	P_{86}	.106**	
	P_{87}	.381**	
4	P_{Y1}	.028	.220
	P_{Y2}	-.016	
	P_{Y3}	-.117**	
	P_{Y4}	-.186**	
	P_{Y5}	.000	
	P_{Y6}	.129**	
	P_{Y7}	.395**	
	P_{Y8}	-.106	
	* $p < .05$ ** $p < .01$		M = .445

จากตาราง 10 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ P_{61} , P_{62} , P_{65} , P_{71} , P_{73} , P_{86} , P_{87} , P_{Y3} , P_{Y4} , P_{Y6} และ P_{Y7} ส่วนค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ P_{76} ดังภาพประกอบ 13

นอกจากนี้ พบว่า รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุตามภาวะสัณนิฐานสามารถอธิบายความแปรปรวนทั้งระบบของความสัมพันธ์ได้ประมาณร้อยละ 44.5 ($M = .445$)

ภาพประกอบ 13 รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุตามภาวะสัณนิฐาน

ตาราง 11 ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องของรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุตามภาวะ
 สันนิษฐานกับผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงประจักษ์

ค่า R_m^2 จากรูปแบบ ความสัมพันธ์แบบเต็มรูป	ค่า M จากรูปแบบ ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ ตามภาวะสันนิษฐาน	ดัชนีความสอดคล้อง (Q)	W
.502	.445	.897	59.350**

** $p < .01$

จากตาราง 11 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณยกกำลังสองโดยรวมของทุกตัวแปร
 จากรูปแบบความสัมพันธ์แบบเต็มรูป (R_m^2) มีค่าเท่ากับ .502 และค่าสหสัมพันธ์พหุคูณยกกำลัง
 สองโดยรวมของทุกตัวแปรจากรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุตามภาวะสันนิษฐาน (M) มีค่า
 เท่ากับ .445 ซึ่งนำมาคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง (Q) ได้เท่ากับ .897 และเมื่อนำมาทดสอบ
 สมมติฐานของรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุตามภาวะสันนิษฐานพบว่า มีค่า W เท่ากับ
 59.350 ซึ่งเมื่อเทียบกับค่า $\chi_{4,01}^2 = 13.28$ แล้ว ค่า W ที่คำนวณได้มีค่ามากกว่า แสดงว่า มี
 นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุตามภาวะสันนิษฐานไม่
 สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

จึงต้องมีการปรับปรุงรูปแบบความสัมพันธ์ใหม่เพื่อให้มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิง
 ประจักษ์ โดยทำการพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง ถ้าเส้นใดไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
 ให้ตัดเส้นนั้นออก และเพิ่มเส้นที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตามผลการวิเคราะห์จากรูปแบบ
 ความสัมพันธ์แบบเต็มรูปในตาราง 10

5.3 คำนวณค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง และค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) ของรูปแบบความสัมพันธ์ที่ปรับปรุงใหม่

ตาราง 12 ค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง และค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) ของรูปแบบความสัมพันธ์ที่ปรับปรุงใหม่

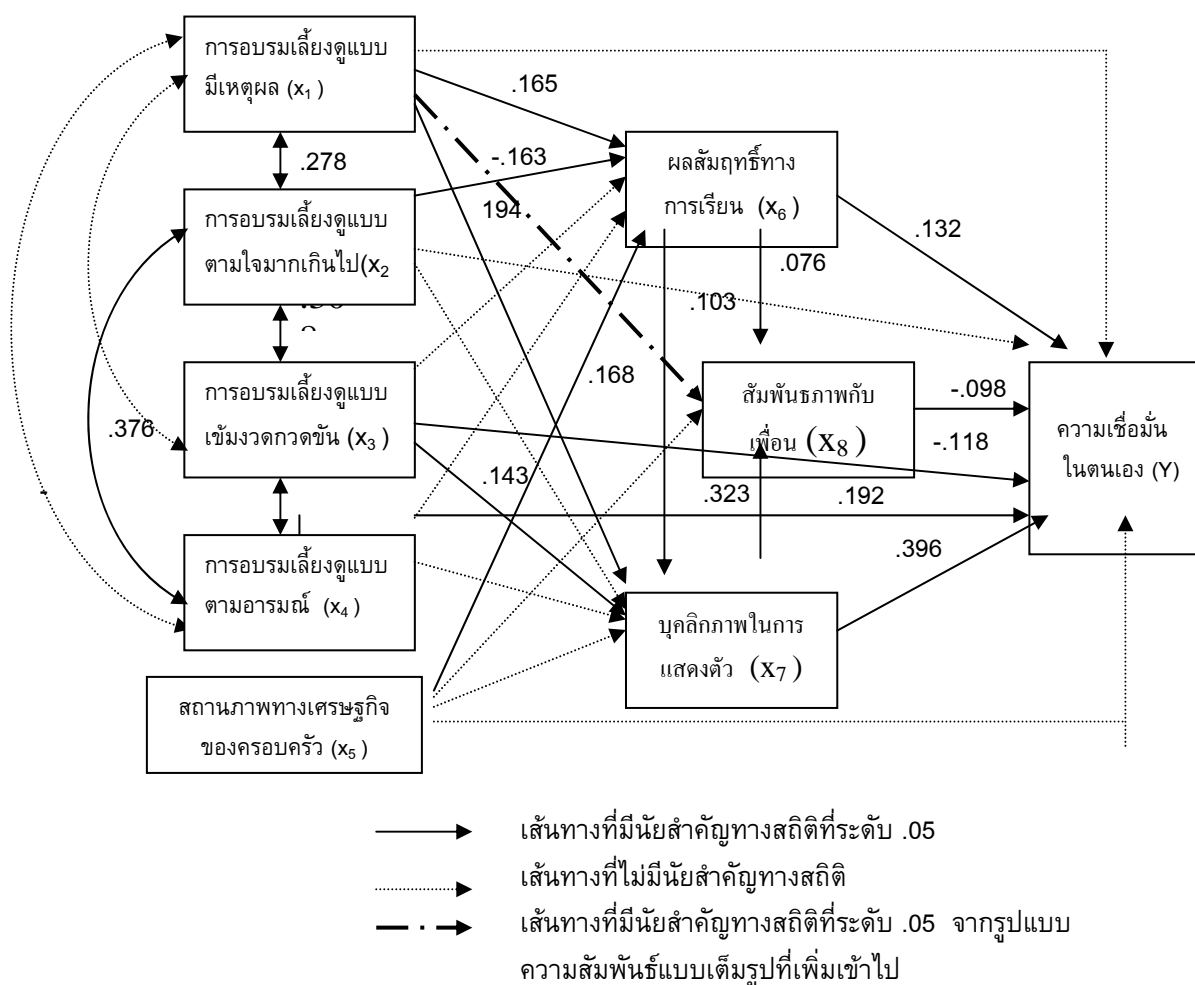
สมการที่	เส้นทาง	ค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง (P_{ij})	R^2
1	P_{61}	.165**	.069
	P_{62}	-.163**	
	P_{65}	.168**	
2	P_{71}	.194**	.071
	P_{73}	.143**	
	P_{76}	.103*	
3	P_{81}	.298**	.252
	P_{86}	.076*	
	P_{87}	.323**	
4	P_{Y3}	-.118**	.219
	P_{Y4}	-.192**	
	P_{Y6}	.132**	
	P_{Y7}	.396**	
	P_{Y8}	-.098*	
	* $p < .05$ ** $p < .01$		M = .495

จากตาราง 12 พบว่า เมื่อมีการปรับปรุงรูปแบบความสัมพันธ์โดยการตัดเส้นทางที่ไม่มีนัยสำคัญออก และเพิ่มเส้นทางที่มีนัยสำคัญทางสถิติเข้าไปแล้ว รูปแบบความสัมพันธ์ที่ปรับปรุงใหม่สามารถอธิบายความแปรปรวนทั้งระบบของความสัมพันธ์ได้ประมาณร้อยละ 49.5 ($M = .495$)

ตาราง 13 ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องของรูปแบบความสัมพันธ์ที่ปรับปรุงใหม่กับผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงประจักษ์

ค่า R_m^2 จากรูปแบบความสัมพันธ์แบบเต็มรูป	ค่า M จากรูปแบบความสัมพันธ์ที่ปรับปรุงใหม่	ดัชนีความสอดคล้อง (Q)	W
.502	.495	.986	7.585

จากตาราง 13 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณยกกำลังสองโดยรวมของทุกตัวแปรจากรูปแบบความสัมพันธ์แบบเต็มรูป (R_m^2) มีค่าเท่ากับ .502 และค่าสหสัมพันธ์พหุคูณยกกำลังสองโดยรวมของทุกตัวแปรจากรูปแบบความสัมพันธ์ที่ปรับปรุงใหม่ (M) มีค่าเท่ากับ .495 ซึ่งนำมาคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง (Q) ได้เท่ากับ .986 และเมื่อนำมาทดสอบสมมติฐานของรูปแบบความสัมพันธ์ที่ปรับปรุงใหม่ พบว่า มีค่า W เท่ากับ 7.585 ซึ่งเมื่อเทียบกับค่า $\chi^2_{12,0.1} = 26.22$ แล้ว ค่า W ที่คำนวณได้มีค่าน้อยกว่า แสดงว่า ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือรูปแบบความสัมพันธ์ที่ปรับปรุงใหม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งสามารถสรุปรูปแบบการวิเคราะห์ได้ดังภาพประกอบ 14

ภาพประกอบ 14 รูปแบบความสัมพันธ์ของปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นในตนเองที่ผ่านการตรวจสอบความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

6. ค่าสัมประสิทธิ์ของผล (Effect Coefficient) ของรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่ปรับปรุงใหม่ ซึ่งประกอบด้วยอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวม

ตาราง 14 อิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมของปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นในตนเอง จากรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่ปรับปรุงใหม่

ตัวแปร	อิทธิพลทางตรง	อิทธิพลทางอ้อม โดยผ่านทาง						อิทธิพลรวม
		X ₆	X ₇	X ₈	X ₆ และ X ₈	X ₇ และ X ₈	X ₆ และ X ₇ และ X ₈	
X ₁	–	.022	.077	-.029	.001	-.006	-.001	.136
X ₂	–	-.022	–	–	.001	–	.001	.024
X ₃	-.118	–	.057	–	–	-.005	–	.180
X ₄	-.192	–	–	–	–	–	–	.192
X ₅	–	.022	–	–	-.001	–	-.001	.024
X ₆	.132	–	.041	-.007	–	-.003	–	.183
X ₇	.396	–	–	-.032	–	–	–	.428
X ₈	-.098	–	–	–	–	–	–	.098

จากตาราง 14 พบว่า บุคลิกภาพในการแสดงตัว เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลรวมต่อความเชื่อมั่นในตนเองสูงสุด รองลงมาคือ การอบรมเลี้ยงดูแบบตามอารมณ์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน ตามลำดับ ถ้าพิจารณาในแต่ละปัจจัยเชิงสาเหตุตามผลของเส้นทางอิทธิพลที่อธิบายถึงความเชื่อมั่นในตนเอง สามารถสรุปได้ดังนี้

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุผล มีอิทธิพลรวมต่อความเชื่อมั่นในตนเองเท่ากับ .136 และมีอิทธิพลทางอ้อมในทางบวกโดยผ่านทางผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเท่ากับ .022 ผ่านทางบุคลิกภาพในการแสดงตัวเท่ากับ .077 และมีอิทธิพลทางอ้อมในทางลบโดยผ่านทางสัมพันธ์ภาพกับเพื่อนเท่ากับ -.029

2. การอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจมากเกินไป มีอิทธิพลรวมต่อความเชื่อมั่นในตนเองเท่ากับ .024 และมีอิทธิพลทางอ้อมในทางลบโดยผ่านทางผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเท่ากับ -.022

3. การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน มีอิทธิพลรวมต่อความเชื่อมั่นในตนเองเท่ากับ .180 มีอิทธิพลทางตรงในทางลบเท่ากับ -.118 และมีอิทธิพลทางอ้อมในทางบวกโดยผ่านทางบุคลิกภาพในการแสดงตัวเท่ากับ .057

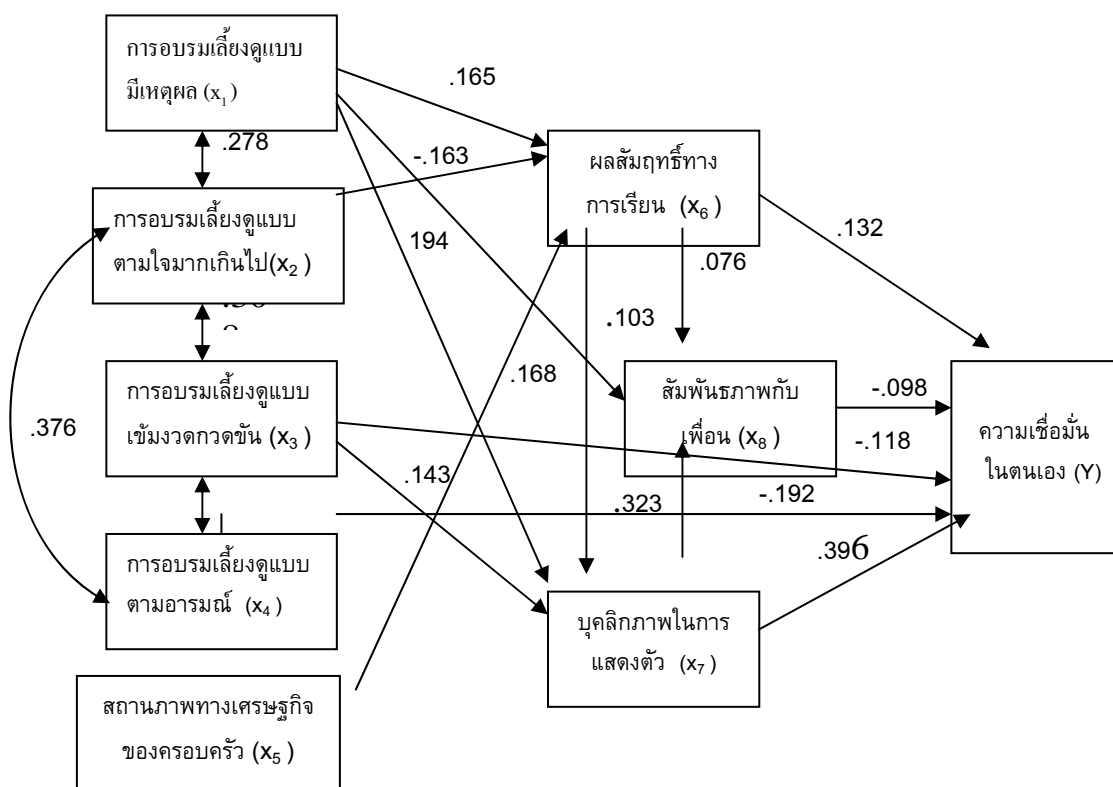
4. การอบรมเลี้ยงดูแบบตามอารมณ์ มีอิทธิพลทางตรงในทางลบต่อความเชื่อมั่นในตนเองเท่ากับ -.192

5. สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว มีอิทธิพลรวมต่อความเชื่อมั่นในตนเองเท่ากับ .024 และมีอิทธิพลทางอ้อมในทางบวกโดยผ่านทางผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเท่ากับ .022

6. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีอิทธิพลรวมต่อความเชื่อมั่นในตนเองเท่ากับ .183 มีอิทธิพลทางตรงในทางบวกเท่ากับ .132 และมีอิทธิพลทางอ้อมในทางบวกโดยผ่านทางบุคลิกภาพในการแสดงตัวเท่ากับ .041 และมีอิทธิพลทางอ้อมในทางลบโดยผ่านทางสัมพันธภาพกับเพื่อนเท่ากับ -.007

7. บุคลิกภาพในการแสดงตัว มีอิทธิพลรวมต่อความเชื่อมั่นในตนเองเท่ากับ .428 มีอิทธิพลทางตรงในทางบวกเท่ากับ .396 และมีอิทธิพลทางอ้อมในทางลบโดยผ่านทางสัมพันธภาพกับเพื่อนเท่ากับ -.032

8. สัมพันธภาพกับเพื่อน มีอิทธิพลทางตรงต่อความเชื่อมั่นในตนเองในทางลบเท่ากับ -.098 ซึ่งจากผลทั้งหมดที่ได้กล่าวมาสามารถนำมาสรุปเป็นรูปแบบการวิเคราะห์ได้ ดังภาพประกอบ 15

ภาพประกอบ 15 รูปแบบสรุปความสัมพันธ์ของปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นในตนเอง ที่ผ่านการตรวจสอบความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

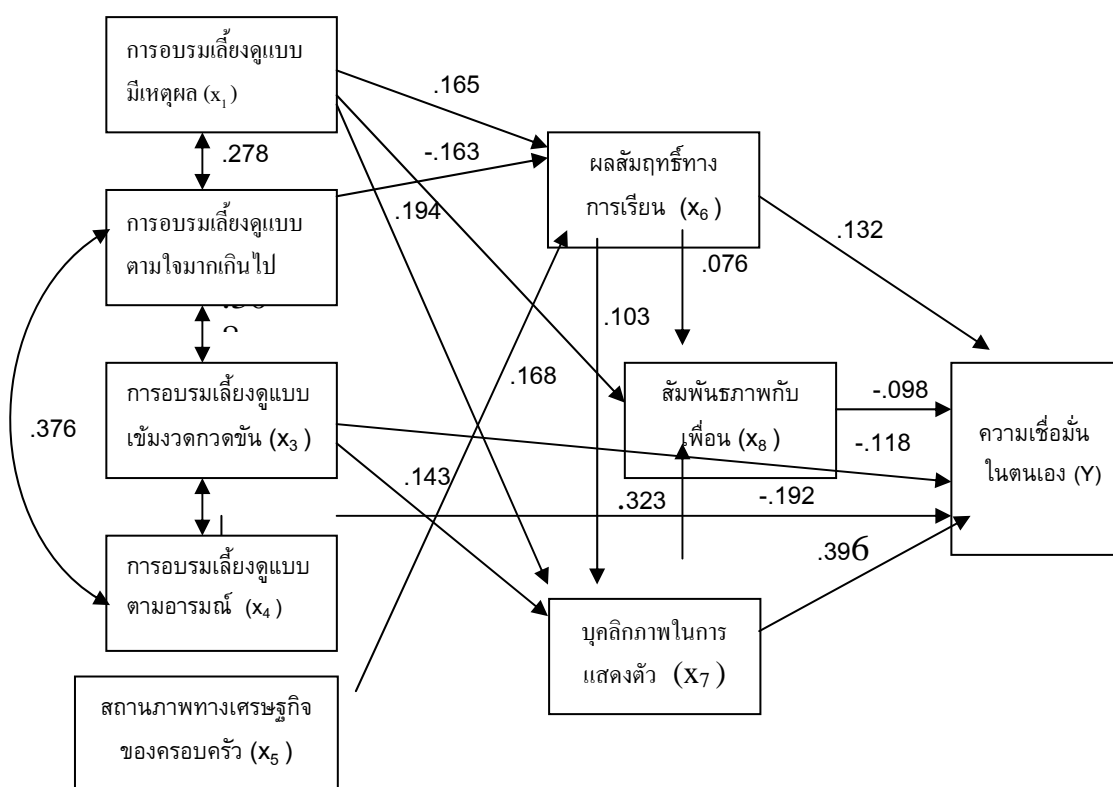
การวิจัยครั้งนี้ มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาระดับและเปรียบเทียบระดับของความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง เพื่อสังเคราะห์รูปแบบ (Model) อธิบายความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรต่างๆ ที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นในตนเองโดยใช้การวิเคราะห์เส้นทาง และทดสอบความสอดคล้องของลักษณะการอธิบายความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของรูปแบบที่สังเคราะห์กับผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงประจักษ์ จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546 สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 จำนวน 550 คน เป็นนักเรียนชาย 265 คน นักเรียนหญิง 285 คน ที่ได้มาจากการสุ่มแบบสองขั้นตอน (Two Stage Random Sampling) และมีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้จำนวน 4 ฉบับ คือ แบบวัดความเชื่อมั่นในตนเอง จำนวน 26 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ .8505 แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู จำนวน 48 ข้อ การอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุผล มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8094 แบบตามใจมากเกินไป มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .7962 แบบเข้มงวดกวดขัน มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8007 และแบบตามอารมณ์ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8123 แบบสอบถามบุคลิกภาพในการแสดงตัว จำนวน 22 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .8375 และแบบสอบถามสัมพันธภาพกับเพื่อน จำนวน 22 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .8890

การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามทั้ง 4 ฉบับ ไปให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบโดยเก็บรวบรวมข้อมูลมากกว่าที่ได้วางแผนไว้จำนวนร้อยละ 30 หลังจากได้รับแบบสอบถามคืนทำการคัดแยกแบบสอบถามที่ได้รับการตอบไม่สมบูรณ์หรือมีร่องรอยระบุถึงการไม่ตั้งใจทำแบบสอบถามออก และนำฉบับที่เหลือมาทำการวิเคราะห์หาค่าสถิติพื้นฐานและประมาณค่าสถิติ ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง หาค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง (Path Coefficient) ตามรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่สร้างขึ้นพร้อมทั้งทำการปรับปรุงรูปแบบ และตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบความสัมพันธ์ที่ปรับปรุงใหม่กับข้อมูลเชิงประจักษ์ จากนั้นวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์ของผล ซึ่งประกอบด้วยอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวม ของปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นในตนเองตามรูปแบบความสัมพันธ์ที่ปรับปรุงใหม่

สรุปผลการวิจัย

1. นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความเชื่อมั่นในตนเองไม่แตกต่างกัน โดยในภาพรวมคะแนนเฉลี่ยของความเชื่อมั่นในตนเองเท่ากับ 77.11 ซึ่งอยู่ระหว่างค่าเฉลี่ยของประชากร 76.13 – 78.09 คะแนนเฉลี่ยของความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชายเท่ากับ 78.12 ซึ่งอยู่ระหว่างค่าเฉลี่ยของประชากร 76.87 – 79.37 และคะแนนเฉลี่ยของความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนหญิงเท่ากับ 76.18 ซึ่งอยู่ระหว่างค่าเฉลี่ยของประชากร 74.71 – 77.65 จัดว่าความเชื่อมั่นในตนเองอยู่ในระดับปานกลาง

2. ได้รูปแบบความสัมพันธ์ของปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นในตนเองที่มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังภาพประกอบ 15 ที่แสดงไว้ในบทที่ 4 ดังนี้

สามารถอธิบายได้ว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงในทางบวกต่อความเชื่อมั่นในตนเอง เรียงตามลำดับน้ำหนักความสำคัญจากมากไปหาน้อย คือ บุคลิกภาพในการแสดงตัว และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ส่วนปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงในทางลบ เรียงตามลำดับน้ำหนักความสำคัญจากมากไปหาน้อย คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบตามอารมณ์ การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน และสัมพันธภาพกับเพื่อน นอกจากนี้ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อความเชื่อมั่นในตนเอง คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุผลมีอิทธิพลทางอ้อม โดยผ่านทางผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผ่านทางบุคลิกภาพในการแสดงตัว และผ่านทางสัมพันธภาพกับเพื่อน การอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจมากเกินไปมีอิทธิพลทางอ้อม โดยผ่านทางผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนส่งต่อไปยังสัมพันธภาพกับ

เพื่อน การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน มีอิทธิพลทางอ้อมโดยผ่านทางบุคลิกภาพในแสดงตัวส่งต่อไปยังสัมพันธภาพกับเพื่อน สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวมีอิทธิพลทางอ้อมโดยผ่านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนส่งต่อไปยังบุคลิกภาพในการแสดงตัว และสัมพันธภาพกับเพื่อน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีอิทธิพลทางอ้อมโดยผ่านทางบุคลิกภาพในการแสดงตัวและสัมพันธภาพกับเพื่อน และบุคลิกภาพในการแสดงตัวมีอิทธิพลทางอ้อมโดยผ่านทางสัมพันธภาพกับเพื่อน

อภิปรายผล

ผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า บุคลิกภาพในการแสดงตัว การอบรมเลี้ยงดูแบบตามอารมณ์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน และสัมพันธภาพกับเพื่อนมีอิทธิพลทางตรงต่อความเชื่อมั่นในตนเอง ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุผล การอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจมากเกินไป และสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวมีอิทธิพลทางอ้อมต่อความเชื่อมั่นในตนเองสามารถอภิปรายได้ดังนี้

1. ด้านบุคลิกภาพในการแสดงตัว ลักษณะของพวกแสดงตัวจะเป็นบุคคลที่สนใจโลกภายนอกและความเป็นจริงทางสังคมเป็นสำคัญ เป็นพวกปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ใหม่ๆ ได้ไม่ค่อยวิจารณ์ตนเอง ทำอะไรขึ้นอยู่กับโลกภายนอก และความเป็นจริงทางสังคมเป็นสำคัญ เป็นพวกปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ใหม่ๆ ได้ ไม่ค่อยวิจารณ์ตนเอง ทำอะไรขึ้นอยู่กับโลกภายนอก คือฝึกหัดปฏิบัติจริงเป็นหลัก บุคลิกภาพในการแสดงตัวจะเริ่มพัฒนามาตั้งแต่วัยเด็ก จนกระทั่งโตด้วยการอบรมดูแลสั่งสอน ปลุกฝังค่านิยมอันดีงามให้เด็กได้รับประสบการณ์ทั้งทางตรงและทางอ้อม นอกจากนี้ธรรมชาติและพฤติกรรมของเด็กในวัยต่างๆ ที่ได้แสดงตัวมานั้น ทำให้บุคลิกภาพในการแสดงตัวของแต่ละคนแตกต่างกัน จากประสบการณ์ต่างๆ ที่เด็กได้รับในชีวิตประจำวันทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน ดังนั้นคนที่มีบุคลิกภาพในการแสดงตัวยอมที่จะมีความเชื่อมั่นในตนเองสูง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของทศพร มณีศรีขำ และนิรันดร์ จุลทรัพย์ (2542 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพการแสดงตัว ความวิตกกังวล ความเชื่อมั่นในตนเองและคุณธรรมแห่งพลเมืองดีของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาควิชา และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ชั้นปีที่ 1 ถึงปี 4 จำนวน 1,025 คน พบว่า บุคลิกภาพการแสดงตัวมีความสัมพันธ์กับความเชื่อมั่นในตนเอง และจากงานวิจัยของริณรพี เจริญทรัพย์านนท์ (2545 : 85) ที่ได้ศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ความรับผิดชอบ บุคลิกภาพการแสดงตัว การประสบความสำเร็จด้านการเรียน มีความสัมพันธ์กับความเชื่อมั่นในตนเอง

2. ด้านการอบรมเลี้ยงดู การอบรมเลี้ยงดูเด็กในสังคมแต่ละสังคมนั้นมีความสำคัญมาก เพราะการอบรมเลี้ยงดูจะก่อให้เกิดเจตคติ เกิดการเรียนรู้ เกิดการพัฒนาบุคลิกภาพ และสถาบันครอบครัวเป็นสถาบันที่มีบทบาทอย่างยิ่งในการอบรมเลี้ยงดู ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่กับลูกนั้นเป็นสิ่งสำคัญที่จะปลุกฝังบุคลิกภาพที่เหมาะสมให้แก่เด็ก ถ้าสัมพันธภาพระหว่างพ่อแม่กับลูกไม่ดี

พอ เนื่องจากการปฏิบัติตนของพ่อแม่ไม่ถูกต้องจะทำให้เด็กไม่อาจปฏิบัติหรือไม่เข้าใจว่าตนเองจะวางตนอย่างไรจึงจะเหมาะสม ทำให้เด็กขาดความเชื่อมั่นในตนเอง แต่ถ้าเด็กมีชีวิตเริ่มต้นที่ดีก็ย่อมเป็นพื้นฐานที่มีคุณค่าอย่างยิ่งสำหรับการที่จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดี สามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของซอร์เบน (กาญจนา สุวรรณธาร. 2537 : 39 ; อ้างอิงจาก Shoban. 1950 : 148) ที่ได้ศึกษาพบว่า บิดามารดาที่เข้มงวดกวดขันกับบุตรจะทำให้บุตรขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ขาดความกล้าแสดงความคิดเห็น ไม่กล้าตัดสินใจ จากงานวิจัยของ แรดเก้ (Radke. 1946 : 369) ที่ได้ศึกษาพบว่า บุตรจากครอบครัวที่พ่อแม่ยอมรับจะมีลักษณะเชื่อมั่นในตนเอง เป็นที่ยอมรับของสังคม ให้ความร่วมมือกับเพื่อนฝูง ไว้วางใจตนเอง และมีความรับผิดชอบสูง และจากงานวิจัยของริณรพี เจริญทรัพย์านนท์ (2545 : 85) ที่ได้ศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ความรับผิดชอบ บุคลิกภาพการแสดงตัว การประสบความสำเร็จด้านการเรียน มีความสัมพันธ์กับความเชื่อมั่นในตนเอง

จากรูปแบบความสัมพันธ์ที่ได้นี้ พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุผลที่ผู้วิจัยสันนิษฐานว่าจะส่งผลทางตรงต่อความเชื่อมั่นในตนเองกลับไม่ส่งผล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งอยู่ในช่วงวัยรุ่นจึงทำให้บทบาทของการอบรมเลี้ยงดูที่เกิดจากทางบ้านลดน้อยลง ถึงอย่างไรก็ตามการอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุผลก็ส่งผลทางอ้อมต่อความเชื่อมั่นในตนเอง โดยผ่านทางผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และบุคลิกภาพในการแสดงตัว ซึ่งจะเห็นว่าในส่วนที่ส่งผ่านบุคลิกภาพในการแสดงตัวนั้นมีน้ำหนักของความสำคัญที่ค่อนข้างสูง

3. ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่ามีอิทธิพลทางตรงต่อความเชื่อมั่นในตนเอง ผู้ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะมีมั่นใจในความสามารถของตนเองมากกว่าผู้ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ดังนั้นย่อมที่จะความเชื่อมั่นในตนเองสูงด้วย นอกจากนี้แล้วผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนยังส่งผลต่อบุคลิกภาพในการแสดงตัว และสัมพันธ์ภาพกับเพื่อน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของลินน์ และกอร์ดอน (Lynn and Gordon. 1961 : 194 – 195) ได้ใช้แบบสอบถามวัดเชาว์ปัญญาของราเวน วัดนักศึกษาจำนวน 60 คน ที่มีบุคลิกภาพเก็บตัว – แสดงตัว พบว่านักศึกษาที่มีบุคลิกภาพเก็บตัวมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักศึกษาที่มีบุคลิกภาพด้านแสดงตัว

เนื่องจากบุคคลที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะเป็นคนที่มีพัฒนาการในด้านต่างๆ และมีทักษะเฉพาะตัวที่ดี ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่ส่งเสริมให้บุคคลนั้นๆ เป็นคนที่มีความเชื่อมั่นในตนเองสูงขึ้นตามไปด้วย

4. ด้านสัมพันธ์ภาพกับเพื่อน พบว่าเด็กที่มีความเชื่อมั่นในตนเองสูงมักจะมีสัมพันธ์ภาพกับเพื่อนค่อนข้างต่ำ ทั้งนี้เป็นเพราะเด็กที่มีความเชื่อมั่นในตนเองสูงนั้นมักจะยึดความคิดของตนเองเป็นใหญ่ มั่นใจในความสามารถของตนเองจนลืมนึกถึงความสามารถของผู้อื่น นอกจากนี้สัมพันธ์ภาพกับเพื่อนยังมีความสัมพันธ์กับปัจจัยอื่นๆ ได้แก่ บุคลิกภาพในการแสดงตัว และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเบิร์น (Byrne. 1966 : 153 –154) ที่ได้ทำการวิจัยกับนักศึกษาที่มีบุคลิกภาพประเภทแสดงตัวและเก็บตัวโดยให้ทำงานกิจกรรมเสริม

หลักสูตรในสภาพที่ทำงานเป็นกลุ่มและสภาพที่ทำงานเป็นรายบุคคล พบว่านักศึกษาที่มีบุคลิกภาพแสดงตัวทำงานได้ผลดีในกิจกรรมประเภทที่มีการกระทำร่วมกันในกลุ่ม มีการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ส่วนนักศึกษาที่มีบุคลิกภาพเก็บตัวทำงานได้ผลดีในกิจกรรมประเภทต้องทำเป็นรายบุคคล และจากงานวิจัยของจุงไร ชุมรุม (2526 : 176) ศึกษาสภาพแวดล้อมสังคมกลุ่มเพื่อนของนิสิตนักศึกษา มหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับสภาพแวดล้อมสังคมกลุ่มเพื่อนมีความสัมพันธ์กัน และจากงานวิจัยของชมนุช บุญสิทธิ์ (2541 : 113) ได้ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนกุหลาบวิทยาลัย รุทธาราม วิทยาคม กรุงเทพมหานคร พบว่า เพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน บุคลิกภาพ มีความสัมพันธ์กับสัมพันธภาพกับเพื่อน

5. ด้านสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว มีอิทธิพลทางอ้อมต่อความเชื่อมั่นในตนเอง โดยผ่านทางผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทั้งนี้เพราะเด็กที่มาจากครอบครัวที่รายได้สูงกว่าย่อมที่จะได้รับการสนับสนุน และส่งเสริมในเรื่องการเรียน ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ที่ดี และส่งผลให้เด็กมีความสามารถในการเรียนดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวรรณวิมล ปรีชาสุชาติ (2533 : 79) ที่ได้ศึกษาพบว่า ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดปัตตานี พบว่า นักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวแตกต่างกัน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน โดยนักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูงจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ ซึ่งจากตรงนี้จะเห็นว่าสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวไม่สามารถที่จะเปลี่ยนแปลงได้ แต่สามารถที่จะเสริมสร้างความเชื่อมั่นในตนเองให้กับเด็กที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำได้โดยการส่งเสริมในเรื่องการเรียนของเด็กแทน

จากที่กล่าวมาข้างต้น ความสอดคล้องระหว่างรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุตามภาวะสันนิษฐานที่ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ขึ้นกับรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่ได้ปรับปรุงใหม่ให้สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน บุคลิกภาพในการแสดงตัว และสัมพันธภาพกับเพื่อน ยังเป็นตัวแปรภายใน (Endogenous Variables) เหมือนเดิม ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุผล การอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจมากเกินไป การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน การอบรมเลี้ยงดูแบบตามอารมณ์ และสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว ยังเป็นตัวแปรภายนอก (Exogenous Variables) เหมือนเดิม แต่มีปัจจัยบางอย่างที่ไม่ส่งผลตามรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ขึ้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากทฤษฎีที่ได้ศึกษาค้นคว้ามานั้น เป็นทฤษฎีที่เป็นตะวันตก ทำให้เมื่อนำมาใช้ในสังคม และวัฒนธรรมของไทยแล้วผลที่ได้ไม่เป็นไปตามรูปแบบที่ได้สังเคราะห์ขึ้น อีกทั้งทฤษฎีและการวัดตัวแปรทางสังคมศาสตร์ ยังมีความชัดเจนและแม่นยำไม่เพียงพอที่จะอธิบายปรากฏการณ์ต่างๆ ได้อย่างถูกต้องสมบูรณ์ เพราะมักจะประสบปัญหาเกี่ยวกับตัวแปรแทรกซ้อนต่างๆ ที่อาจจะเกิดขึ้น ซึ่งผู้วิจัยไม่สามารถขจัดปัญหาดังกล่าวนี้ได้อย่างสิ้นเชิง นอกจากนี้แล้วอาจเกิดจากเวลาที่เปลี่ยนไป ทำให้โครงสร้างทฤษฎีมีการปรับเปลี่ยนไปตามสภาพแวดล้อมทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับเวลา เพราะผลการวิจัยในอดีตที่ผู้วิจัยนำมาเป็นเหตุผล

สนับสนุนในการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเชิงสาเหตุต่างๆ นั้นเป็นผลการวิจัยที่ได้ศึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะอย่างหนึ่ง ณ เวลาหนึ่ง เมื่อนำไปศึกษากับกลุ่มตัวอย่างอีกกลุ่มหนึ่งซึ่งมีลักษณะเปลี่ยนไปหรือลักษณะแตกต่างจากกลุ่มเดิม ณ อีกเวลาหนึ่ง อาจมีส่วนทำให้ผลการวิจัยที่ได้เปลี่ยนไป เนื่องจากสภาพแวดล้อมทางสังคมได้เปลี่ยนไปตามกาลเวลา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้และการทำวิจัยต่อไป

1. การวิจัยนี้ใช้เพื่อตรวจสอบทฤษฎีในบริบทที่แตกต่าง เพื่อสรุปเป็นทฤษฎีทั่วไปที่สามารถนำไปใช้ได้จริงในสภาพสังคมไทย
2. ควรนำตัวแปรที่พบว่ามีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ (Causal Relationship) ที่สามารถนำไปประยุกต์เป็นตัวแปรทดลอง (Treatment Variable) เช่น สัมพันธภาพกับเพื่อน ไปทำการวิจัยเชิงทดลองเพื่อสรุปเป็นเหตุและผล (Cause and Effect) ต่อไป
3. ในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกับนักเรียนที่อยู่ในสังคมเมือง ควรมีการเก็บข้อมูลเพิ่มเติมจากที่ได้วางแผนไว้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 20 ถึง 30 เพราะการเก็บข้อมูลกับนักเรียนในเมืองนั้นนักเรียนจะขาดความตั้งใจในการตอบแบบสอบถาม ทำให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ไม่ครบตามจำนวนที่ได้วางแผนไว้ แม้ว่าผู้วิจัยจะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง และโน้มน้าวจูงใจให้เห็นประโยชน์ของงานวิจัยแล้วก็ตาม
4. การวิจัยในครั้งนี้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม SPSS และประมาณค่าประชากรด้วยวิธีวิเคราะห์กำลังสองน้อยที่สุด (Least – Squares) วิเคราะห์ตรรกะรูปแบบตามภาวะสันนิษฐานโดยจำแนกรูปแบบเป็นตอนๆ เช่นในงานวิจัยนี้วิเคราะห์เป็น 4 ตอนทำให้มีความคลาดเคลื่อนหลายค่าตามจำนวนครั้งของการวิเคราะห์ในแต่ละตอน ปัจจุบันมีรูปแบบการวิเคราะห์โดยโปรแกรม LISREL ประมาณค่าประชากรด้วยวิธีแมกซิมัมไลส์ฮูด (Maximum Likelihood) และวิเคราะห์ตรวจสอบรูปแบบตามภาวะสันนิษฐานพร้อมๆ กันทุกส่วนของรูปแบบ ทำให้ค่าความคลาดเคลื่อนเกิดขึ้นในภาพรวมค่าเดียว ในการวิจัยครั้งต่อไปอาจพิจารณาเปรียบเทียบค่าความคลาดเคลื่อนทั้งสองวิธี เพื่อพิจารณาประสิทธิภาพของผลการวิเคราะห์ที่ส่งผลต่อความแม่นยำของการวิจัย

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กันยา สุวรรณแสง. (2536). *บุคลิกภาพและการปรับตัว*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : รวมสาส์น.
- กาญจนา สุวรรณธาร. (2537). *ความเชื่อมั่นในตนเองและความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นสรรค์สร้างที่ครุมีปฏิสัมพันธ์และไม่มีปฏิสัมพันธ์กับเด็ก*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กรมวิชาการ. (2537). *คู่มือและสื่อการพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองสำหรับเด็กระดับก่อนประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- (2545). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กรมสามัญศึกษา. (2542). "การจัดการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง," *แนวทางปฏิรูปการศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา*. กรุงเทพฯ : กรมฯ.
- กองวิจัยการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2533). *รายงานการวิจัยการศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเรียนต่อและการเลือกวิถีชีวิตของนักเรียน*. กรุงเทพฯ : ชุรสภา.
- เกตุวดี กัมพลศิริ. (2546). *การศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคล และความเกรงใจของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรุงเทพมหานคร ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างแบบกัน*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- งามตา วรินทร์านนท์. (2534). *จิตวิทยาสังคม*. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จรรยา สุวรรณทัต. (2531). *ประมวลบทความวิชาการด้านพฤติกรรมศาสตร์*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จินตนา ธนวิบูลย์ชัย. (2536). *การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิค Path Analysis*. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.
- จุไร ชุมรัมย์. (2526). *สภาพแวดล้อมสังคมกลุ่มเพื่อนของนิสิตนักศึกษา มหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชัยพร วิชชาวุธ. (2530). *เอกสารการสอนชุดวิชามนุษยศาสตร์กับสังคม*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

- ชมนุช บุญสิทธิ์. (2541). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนกุหลาบวิทยาลัยราชวดีวิทยา กรุงเทพมหานคร. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.*
- ชมนุช สิทธิพรหมภัทร. (2539). *ความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อมั่นในตนเอง ความภาคภูมิใจในตนเอง และความวิตกกังวลของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ประกาศนียบัตรสาธารณสุขศาสตร์ วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.*
- ชูชีพ อ่อนโคกสูง. (2516). *ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพแสดงตัว ความวิตกกังวล ความเชื่อมั่นในตนเองกับคุณธรรมแห่งพลเมืองดี. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.*
- ชูศรี วงศ์รัตนะ. (2544). *เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. กรุงเทพฯ : เทพเนรมิตการพิมพ์.*
- ดารุณี บุญวิก. (2543). *การศึกษาปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดนครศรีธรรมราช. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.*
- ดุฎฎิ โยเหลา. (2543). *สถิติเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลทางพฤติกรรมศาสตร์ IV. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ. ดวงเดือน พันธุมนาวิ และคนอื่นๆ. (2528). ปัจจัยทางจิตวิทยาในเขตที่เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กไทยของมารดาไทย รายงานการวิจัยฉบับที่ 32. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.*
- ทศพร มณีศรีขำ และนิรันดร์ จุลทรัพย์. (2542). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพการแสดงตัว ความวิตกกังวล ความเชื่อมั่นในตนเอง และคุณธรรมแห่งพลเมืองดีของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาคใต้ และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. สงขลา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ. ถ่ายเอกสาร.*
- นงราม เศรษฐพานิช. (2526 , สิงหาคม – กันยายน). “ โมเดลเส้นทาง : การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร, ” *ข่าวสารวิจัยทางการศึกษา. 6(6) : 211 – 222.*
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2533 , มกราคม – เมษายน). “ การวิเคราะห์อิทธิพล, ” *การวัดผลการศึกษา. 11(33) : 40 – 42.*
- (2537). *ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้น (LISREL). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- บุญชม ศรีสะอาด. (2538). *วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย. กรุงเทพฯ : ชมรมเด็ก.*
- (2541). *วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.*
- ประดินันท์ อูปรมัย. (2537). “พฤติกรรมที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ของเด็ก,” *เอกสารการสอนชุดวิชาพฤติกรรมเด็ก. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. กรุงเทพฯ : วิศวกรรมการพิมพ์.*

- ประภัสสร สุขชื่น. (2539). การศึกษาคุณภาพของแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพความเชื่อมั่นในตนเองระหว่างรูปแบบมาตราชนิดทางเลือกทางเดียว (Unipolar) และมาตราชนิดเลือกสองทาง (Bipolar). ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ปราชญา กล้าผจญ. (2537). การพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ข้าวฟ่าง.
- ปิยพร ดวงทอง. (2539). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับบุคลิกภาพการแสดงตัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (วัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ปุระชัย เปี่ยมสมบูรณ์. (2527). การวิเคราะห์เส้นทางสังคมและพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2529). การสร้างและพัฒนาแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พิสิทธิ์ คงรักษา. (2536). ผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มที่มีผลต่อความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร. ถ่ายเอกสาร.
- พิสิทธิ์ ปทุมบาล. (2533). ผลของการเข้ากลุ่มแบบ sensitivity training ต่อการพัฒนาสัมพันธภาพระหว่างบุคคล. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ไพศาล หวังพานิช. (2526). การวัดผลการศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- มยุรี ศรีชัย. (2538). เทคนิคการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง. กรุงเทพฯ : วี. เจ. พรินติ้ง.
- มาริสรา รัชปต์. (2532). ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- มะลิ อุดมภาพ. (2538). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ยุวดี เทียรชประสิทธิ์. (2536). เอกสารประกอบการสอนจิตวิทยาวัยรุ่น. กรุงเทพฯ : ภาควิชาแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ริณรพี เจริญทรัพย์านนท์. (2545). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับความเชื่อมั่นในตนเองและความเป็นผู้นำ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยวิธีวิเคราะห์แบบสหสัมพันธ์คาโนนิกอล. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2543). *เทคนิคการวัดผลการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- วราภรณ์ รักริฉัย. (2529). *การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ : ภาคหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วรรณิ แกมเกตุ. (2536). *ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการเลือกสถานศึกษา สำหรับบุตรของผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในภาคกลาง : การวิเคราะห์ เส้นทาง*. ปรินญญาณิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- วรรณวิมล ปรีชาสุชาติ. (2533). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มสร้างเสริม ประสบการณ์ชีวิต ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดปัตตานี*. ปรินญญาณิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วรรณพงษ์ สิทธิโชค. (2530). *สาเหตุความด้อยสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิต วิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- วิจิตร อวาทกุล. (2526). *เทคนิคมนุษยสัมพันธ์*. กรุงเทพฯ : บ็ูคส์เอเชนส์.
- วิเชียร เกตุสิงห์. (2522 , กรกฎาคม – สิงหาคม). “การวิเคราะห์ข้อมูลโดยเทคนิควิธี Path Analysis ถอดความจาก Gerald W. Fry. ,” *ข่าวสารวิจัยทางการศึกษา*. 2(4) : 223–225.
- วินัดดา ปิยะศิลป์. (2540). *การพัฒนาครอบครัว*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริม และประสานงานสตรีแห่งชาติ.
- ศรีทัฬหิม พานิชพันธ์. (2540 , พฤษภาคม - มิถุนายน). “คุณภาพชีวิต : ความหมาย คุณลักษณะ องค์ประกอบและวิภูจักร,” *คุณภาพชีวิต*. 30(207) : 12 – 26.
- สมิต อาชวนิจกุล. (2533). *การพัฒนาตนเอง*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : ดอกหญ้า.
- สมุท ศิริโช. (2522). *วิธีสร้างความเชื่อมั่นให้กับตนเอง*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มวลสาส์น.
- สัมพันธ์ บุญเกิด. (2522). *ความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กที่มีต่อความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กก่อนวัยเรียน ในจังหวัดภาคเหนือ*. ปรินญญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สิริชัย ประทีปฉาย. (2533). *การพัฒนาบุคลิกภาพและการปรับตัว*. จันทบุรี : วิทยาลัย ไร่ไพพรรณี.
- สิปปนนท์ เกตุทัต. (2533). “การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม โอกาสและปัญหาที่เด็ก และเยาวชนจะเผชิญ”; *รายงานการประชุมสมัชชาแห่งชาติ ครั้งที่ 1 ด้านการพัฒนาเด็ก*. กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้งกรุ๊ป.
- สุชา จันทน์เอม. (2539). *จิตวิทยาทั่วไป*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

- สุนันทา แผนพรหม. (2540). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุภาณี สุนธิรัตน์ และคณะ. (2537). *จิตวิทยาทั่วไป*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุรีย์ ประกายจันทร์. (2532). *ความสัมพันธ์ระหว่างนิสัยการเรียน ทักษะคิดทางการเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเทศบาลเมืองอุดรดิตรัต จังหวัดอุดรดิตรัต*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- สำราญ มีแจ้ง. (2544). *สถิติขั้นสูงสำหรับการวิจัย*. กรุงเทพฯ : นิชนแอตเวอร์ไทซิงกรุ๊ป.
- อรพินทร์ ชูชม และอัจฉรา สุขารมณ. (2536). “องค์ประกอบที่สัมพันธ์กับการปรับตัวของนักเรียนวัยรุ่น,” *รายงานการวิจัยฉบับที่ 48 ของสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์*. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อารยา สุวะมาตย์. (2540). *การวิเคราะห์องค์ประกอบบุคลิกภาพด้านความเชื่อมั่นในตนเอง*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อุษา ธนาบุญฤทธิ์. (2544). *การศึกษาปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับความเชื่ออำนาจภายในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดนครปฐม*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- Allport, Gordon W.A. (1961). *Pattern and Growth in Personality*. Holt Rinehart and Winston.
- Ausubel, David P. (1968). *Education Psychology : A Cognitive View*. New York : Holt Rinehart and Winston.
- Blair, Glenn Myers. (1968). *Educational Psychology*. New York : Macmillan Company.
- Byrne, Donn. (1966). *An Introduction to Personality*. 3 rd ed. New York : Prentice–Hall.
- Chickerring, S.W. (1969). *Education and Identity*. San Francisco : Jossey – Bass.
- Eysenck, and Cookson D. (1969). “Personality in Primary School Children,” *British Journal of Educational Psychology*. 39 : 109 – 130 ; June.
- Eysenck H.J. (1971). *The Structure of Human Personality*. 3 rd. Barnes & Noble Inc.
- Good , Carter V. (1973). *Dictionary of education*. New York : McGraw – Hill.
- Jung, C.G. (1959). *Psychological Types* London : Routledge’ s Kegan Paul.

- Klien, Paul. (1966). "Extraversion, Neuroticism and Academics Performance Among Chanaian University Students," *British Journal of Educational Psychology*. 36 : 92 – 93 ; February.
- Lynn, R. and Gordon J.E. (1961). "The Relation of Neuroticism and Extraversion to Intelligence and Educational Attainment," *British Journal of Educational Psychology*. 31 : 194 – 203 ; June.
- Mussen, P.H., John Conger J. and Jer Kagan. (1969). *Child Development and Personality*. 3 rd ed. New York : Harper & Row.
- Pedhazur , E.J. (1982). *Multiple Regression in Behavioral Research*. New York : Holt Rinehart and Winston.
- (1997). *Multiple Regression in Behavioral Research*. New York : Holt Rinehart and Winston.
- Radke, M.J. (1946). *The Relation of Parental Autherity to Children Behavier and Attitudes*. University of Minnesota Press.
- Ringness, Thomas A. (1968). *Mental Health in the School*. New York : Random House.
- Rogers Dorothy. (1972). *Issues in Adolescent Psychology*. New York : Meredith Cooperation.
- Rollin, Boyd C. and Darwin, Thomas L. (1975). *A Theory of Parental power and Child Complain : Power in familes*. New York : Riley.
- Smith, Henry C. (1961). *Personality Adjustment*. New York : McGraw. Hill, Inc.
- Wright S. (1934). "TheMethod of Path Coefficients " *Social Science Research*. 4 : (113 – 133).

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้มีทั้งหมด 4 ฉบับ คือ

ฉบับที่ 1 แบบวัดความเชื่อมั่นในตนเอง มี 2 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบวัดความเชื่อมั่นในตนเอง จำนวน 26 ข้อ

ฉบับที่ 2 แบบสอบถามบุคลิกภาพในการแสดงตัว จำนวน 22 ข้อ

ฉบับที่ 3 แบบสอบถามสัมพันธภาพกับเพื่อน จำนวน 22 ข้อ

ฉบับที่ 4 แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู จำนวน 48 ข้อ

2. แบบสอบถามนี้เป็นการประเมินความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อตนเอง แต่ละข้อไม่มีคำตอบที่ถูกหรือผิด คำตอบที่ดีที่สุดคือคำตอบที่ตรงกับความรู้สึกของนักเรียนที่เกิดขึ้นครั้งแรก เมื่ออ่านข้อความในแต่ละข้อ

ขอให้นักเรียนอ่านข้อความ แล้วพิจารณาว่าข้อความตรงกับความรู้สึกของนักเรียนในระดับใด แล้วทำเครื่องหมาย 3 ลงในช่องที่ตรงกับความรู้สึกของนักเรียนมากที่สุด โดยแบ่งเป็น 5 ระดับ คือ

จริงมากที่สุด	หมายถึง	ข้อความตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความตรงกับความเป็นจริงมาก
กลางๆ	หมายถึง	ข้อความตรงกับความเป็นจริงบ้างในบางครั้ง
ไม่ค่อยจริง	หมายถึง	ข้อความตรงกับความเป็นจริงน้อย
ไม่จริง	หมายถึง	ข้อความตรงกับความเป็นจริงน้อยที่สุด

ขอขอบคุณนักเรียนที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามมา ณ โอกาสนี้

ธัญญา คนอยู่

นิสิตสาขาวิจัยและสถิติทางการศึกษา

ฉบับที่ 1 แบบวัดความเชื่อมั่นในตนเอง

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามให้ตรงกับความเป็นจริง

1. เพศ

☐ ชาย	☐ หญิง
---------------------------	----------------------------

2. เกรดเฉลี่ยสะสม (GPA) 5 ภาคเรียน

3. รายได้รวมต่อเดือนของครอบครัว

☐ ต่ำกว่า 5,000 บาท	☐ 5,001 - 8,000 บาท
☐ 8,001 - 11,000 บาท	☐ 11,001 - 14,000 บาท
☐ 14,001 - 17,000 บาท	☐ 17,001 - 20,000 บาท
☐ 20,001 - 23,000 บาท	☐ 23,001 - 26,000 บาท
☐ 26,001 - 29,000 บาท	☐ 29,001 - 32,000 บาท
☐ 32,001 - 35,000 บาท	☐ 35,001 - 38,000 บาท
☐ 38,001 - 41,000 บาท	☐ 41,001 - 44,000 บาท
☐ 44,001 - 47,000 บาท	☐ 47,001 - 50,000 บาท
☐ มากกว่า 50,000 บาท	

ตอนที่ 2 แบบวัดความเชื่อมั่นในตนเอง

คำชี้แจง ขอให้นักเรียนอ่านข้อความ แล้วพิจารณาว่าข้อความตรงกับความรู้สึกของนักเรียน
ในระดับใด แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความรู้สึกของนักเรียนมากที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริงมากที่สุด	ค่อนข้างจริง	กลางๆ	ไม่ค่อยจริง	ไม่จริง
1.	เวลาคุยกับครูข้าพเจ้าไม่กล้าสบตาครู					
2.	ข้าพเจ้ามักอาสาทำในสิ่งที่ข้าพเจ้าคิดว่าทำได้					
3.	ข้าพเจ้ารู้สึกกังวล เมื่อไปในสถานที่ที่ไม่มีคนรู้จัก					
4.	ข้าพเจ้าชอบทำงานกลุ่มมากกว่างานเดี่ยว					
5.	ถ้าเรื่องไหนที่ข้าพเจ้าคิดว่าถูกแล้ว ไม่ว่าจะมีคนมาพูดอะไรข้าพเจ้าจะไม่เปลี่ยนความคิดเดิม					
6.	ข้าพเจ้าจะให้ผู้ปกครองเป็นผู้ตัดสินใจในการเลือกศึกษาต่อ					
7.	เวลาทำงานกลุ่มข้าพเจ้ามักคิดว่าตัวเองไม่ค่อยมีส่วนร่วมในการทำงานเท่าที่ควร					
8.	เมื่อเดินผ่านคนหลายๆ คน ข้าพเจ้าจะรีบเดินไม่กล้ามองหน้าใคร					
9.	ขณะที่กำลังแต่งตัวถ้ามีคนมาทักว่าเสื้อไม่สวย ข้าพเจ้าจะเปลี่ยนใส่ตัวใหม่ทันที					
10.	ข้าพเจ้าคิดว่าชีวิตของคนเรานั้นขึ้นอยู่กับพรหมลิขิต					
11.	ข้าพเจ้าจะรู้สึกวิตกกังวลถ้ามีหมอดูมาทักว่าปีนี้จะประสบเคราะห์กรรม					
12.	ข้าพเจ้าคิดว่าถ้าได้เป็นหัวหน้าชั้น ข้าพเจ้าจะทำหน้าที่ได้ดี					
13.	ข้าพเจ้าจะรู้สึกลั้งเลถ้ามีใครมาบอกว่าของที่ข้าพเจ้าจะซื้อไม่ดี					

ข้อ	ข้อความ	จริงมากที่สุด	ค่อนข้างจริง	กลางๆ	ไม่ค่อยจริง	ไม่จริง
14.	เวลาอ่านหนังสือพิมพ์ข้าพเจ้าจะอ่านคอลัมน์ที่เกี่ยวกับเรื่องดวงและโชคชะตาก่อนคอลัมน์อื่นๆ					
15.	ข้าพเจ้าไม่ชอบตอบคำถามในชั้นเรียนเพราะกลัวจะตอบผิด					
16.	ถ้าให้แสดงความคิดเห็น ข้าพเจ้าขอเลือกการเขียนมากกว่าการพูด					
17.	เวลาที่ใส่เสื้อใหม่ข้าพเจ้าชอบถามคนในบ้านว่าเสื้อที่ใส่สวยหรือไม่					
18.	เมื่อมีการแสดงความคิดเห็นข้าพเจ้ามักคล้อยตามเสียงส่วนใหญ่					
19.	เวลาทำผิดพลาดข้าพเจ้ามักหาเหตุผลมาอธิบายได้อย่างสมเหตุสมผลเสมอ					
20.	เวลาพูดคุยกับคนที่ไม่คุ้นเคย ข้าพเจ้ามักจะวางตัวไม่ค่อยถูก					
21.	ถ้าการบ้านที่ข้าพเจ้าทำมาไม่ตรงกับของเพื่อนๆ ข้าพเจ้าจะแก้ไขให้ตรงกับของเพื่อน					
22.	เวลาออกไปรายงานหน้าชั้นเรียน ข้าพเจ้าจะรู้สึกตื่นเต้น มือสั่น ขาสั่น คอแห้ง ฯลฯ					
23.	ข้าพเจ้าจะรู้สึกไม่สบายใจถ้าแต่งกายแตกต่างจากเพื่อนๆ					
24.	ข้าพเจ้าไม่ค่อยกล้าทำอะไร ถ้ามีคนมายืนดูอยู่ใกล้ๆ					
25.	เมื่อมีปัญหาใดๆ ข้าพเจ้ามักปรึกษาเพื่อนให้ช่วยตัดสินใจหรือให้ร่วมตัดสินใจ					
26.	งานหลายอย่างที่ข้าพเจ้าคิดว่าทำถูกแล้ว แต่ก็ยังรู้สึกหวั่นกลัวว่าจะผิด					

ฉบับที่ 2 แบบสอบถามบุคลิกภาพในการแสดงตัว

คำชี้แจง ขอให้นักเรียนอ่านข้อความ แล้วพิจารณาว่าข้อความตรงกับความรู้สึกของนักเรียน
ในระดับใด แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความรู้สึกของนักเรียนมากที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริงมากที่สุด	ค่อนข้างจริง	กลางๆ	ไม่ค่อยจริง	ไม่จริง
1.	ข้าพเจ้าชอบการออกไปรายงานหน้าชั้นเรียน					
2.	เวลามีข้อสงสัยในเวลาเรียนข้าพเจ้าจะยกมือถามครูทันที					
3.	หากมีการนัดพบปะเพื่อนเก่า ข้าพเจ้าจะไปทุกครั้ง					
4.	ข้าพเจ้าชอบการติดต่อประสานงานกับผู้อื่น					
5.	ข้าพเจ้าชอบพูดในที่สาธารณะ					
6.	ข้าพเจ้าชอบทำหน้าที่เป็นพิธีกรในงานต่างๆ					
7.	เมื่อพบคนแปลกหน้าเข้ามาในโรงเรียน ข้าพเจ้าจะเข้าไปทักทาย					
8.	ข้าพเจ้าชอบแสวงหาเพื่อนใหม่อยู่เสมอ					
9.	ข้าพเจ้าไม่กลัวที่จะเข้าไปพูดกับคนที่ไม่รู้จัก					
10.	เมื่อมีงานรื่นเริงต่างๆ ข้าพเจ้าจะร่วม สนุกสนานอย่างเต็มที่					
11.	ข้าพเจ้าชอบเป็นตัวแทนของกลุ่มออกไป รายงานหน้าชั้นเรียน					
12.	ข้าพเจ้าชอบเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน					
13.	ข้าพเจ้าชอบอาสาทำสิ่งต่างๆ เพื่อส่วนรวม					
14.	ข้าพเจ้าชอบแสดงความคิดเห็นในที่ประชุม หรือในชั้นเรียน					
15.	ข้าพเจ้าชอบแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ					
16.	ข้าพเจ้าชอบการทำงานคนเดียว					
17.	ข้าพเจ้ากลัวที่จะตัดสินใจทำสิ่งต่างๆ อย่างมี เหตุผล					

ข้อ	ข้อความ	จริงมากที่สุด	ค่อนข้างจริง	กลางๆ	ไม่ค่อยจริง	ไม่จริง
18.	เวลาเกิดปัญหาขึ้นในห้องเรียน เพื่อนๆ จะมาปรึกษาข้าพเจ้า					
19.	การทำงานกลุ่มไม่ว่าจะอยู่กลุ่มไหน ข้าพเจ้าก็ไม่วิตกกังวล					
20.	ข้าพเจ้าจะยินดีมากถ้าถูกเลือกเป็นหัวหน้ากลุ่ม					
21.	ข้าพเจ้าชอบเรียนวิชาที่ครูมีกิจกรรมให้ทำหลายๆ อย่าง					
22.	ข้าพเจ้าจะยกย่อง ชมเชย และยอมรับคนที่มีความสามารถ					

ฉบับที่ 3 แบบสอบถามสัมพันธภาพกับเพื่อน

คำชี้แจง ขอให้ให้นักเรียนอ่านข้อความ แล้วพิจารณาว่าข้อความตรงกับความรู้สึกของนักเรียน
ในระดับใด แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความรู้สึกของนักเรียนมากที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริงมากที่สุด	ค่อนข้างจริง	กลางๆ	ไม่ค่อยจริง	ไม่จริง
1.	ข้าพเจ้ากับเพื่อนต่างรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน					
2.	การคบเพื่อนทำให้ข้าพเจ้ามีความคิดกว้างขวางยิ่งขึ้น					
3.	ข้าพเจ้าพอใจกับมิตรภาพของเพื่อนๆ					
4.	เพื่อนส่วนใหญ่ชอบที่จะทำงานกับข้าพเจ้า					
5.	ข้าพเจ้าและเพื่อนในห้องมีความสนิทสนมกันดี					
6.	ข้าพเจ้ามีความสุขเมื่อได้ให้ความช่วยเหลือเพื่อน					
7.	เมื่อเพื่อนกระทำความดี ข้าพเจ้าชมเชยเพื่อนด้วยความจริงใจ					
8.	เมื่อเพื่อนไม่สบายใจ ข้าพเจ้าจะเข้าไปพูดคุยปลอบเพื่อน					
9.	ข้าพเจ้าสามารถปรึกษาปัญหาเรื่องการเรียนกับเพื่อนๆ ได้					
10.	ข้าพเจ้าสามารถปรึกษาปัญหาส่วนตัวกับเพื่อนๆ ได้					
11.	ข้าพเจ้ายอมรับเพื่อนตามสภาพที่เขาเป็น					
12.	แม้ว่าเพื่อนสนิทจะทำในสิ่งที่ข้าพเจ้าไม่ชอบ ข้าพเจ้าก็จะคบกับเขาเหมือนเดิม					
13.	ข้าพเจ้าไม่ชอบนำเรื่องส่วนตัวของเพื่อนมาพูดคุย					

ข้อ	ข้อความ	จริงมากที่สุด	ค่อนข้างจริง	กลางๆ	ไม่ค่อยจริง	ไม่จริง
14.	ข้าพเจ้ามักแบ่งปันขนมให้เพื่อน					
15.	เมื่อเพื่อนมีปัญหา ข้าพเจ้าเต็มใจให้ความช่วยเหลือ					
16.	ก่อนสอบข้าพเจ้ากับเพื่อนจะช่วยกันทบทวนเนื้อหาที่เรียน					
17.	ข้าพเจ้าและเพื่อนพยายามหากิจกรรมมาทำร่วมกันเสมอ					
18.	ข้าพเจ้ารู้สึกอบอุ่นและทำตามสบายเมื่ออยู่กับเพื่อน					
19.	เวลาทำงานกลุ่ม กลุ่มของข้าพเจ้ามักไม่มีปัญหาหรือทะเลาะกัน					
20.	เวลาข้าพเจ้าไม่สบายจะมีเพื่อนหายาให้ทานและถามถึงอาการป่วยอยู่เสมอ					
21.	ข้าพเจ้าชอบทำให้คนรอบๆ ข้างสบายใจ					
22.	ข้าพเจ้าปรารถนาให้เพื่อนได้รับความสำเร็จในการเรียนด้วยความจริงใจ					

ฉบับที่ 4 แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้เป็นสถานการณ์ระหว่างพ่อแม่กับนักเรียน ซึ่งแสดงถึงวิธีการปฏิบัติต่อนักเรียน คำว่า “พ่อแม่” ในแบบสอบถามนี้หมายความรวมถึงบุคคลอื่นๆ ที่เลี้ยงดูนักเรียนมาเป็นเวลานานที่สุดด้วย

2. วิธีตอบแบบสอบถาม ให้นักเรียนระลึกถึงเหตุการณ์ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันว่า พ่อแม่ได้ปฏิบัติต่อนักเรียนในลักษณะใด แล้วกาเครื่องหมาย ✓ ลงในคำตอบท้ายข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงที่สุด

ข้อ	ข้อความ	ทำเป็นประจำ	ทำบ่อยๆ	ทำบ่อยปานกลาง	นานๆ ทำครั้ง	ไม่เคยทำเลย
1.	เมื่อครอบครัวเกิดปัญหา พ่อแม่จะให้ฉันมีส่วนร่วมรับรู้ และแก้ปัญหาด้วย					
2.	พ่อแม่จะพูดคุยกับฉันและพี่น้องน้อยๆ ทำให้ฉันและพี่น้องสนิทสนมกับท่าน					
3.	ถ้าฉันมีปัญหาพ่อแม่จะช่วยแนะนำ แต่ให้ฉันเป็นคนตัดสินใจเอง					
4.	พ่อแม่จะไม่ชอบให้ใครตักเตือนฉัน หากฉันทำผิด					
5.	ฉันมักได้สิ่งของจากพ่อแม่เสมอ โดยบางครั้งฉันไม่ต้องการสิ่งนั้น					
6.	เมื่อมีแขกมาบ้านพ่อแม่จะคอยเตือนให้ฉันระวังกริยามารยาท					
7.	ฉันสามารถโต้เถียงพ่อแม่โดยท่านไม่ทำโทษ					
8.	ถ้าฉันไม่ทำตามคำสั่งของพ่อแม่จะถูกลงโทษเมื่อสอบได้คะแนนดี บางทีพ่อแม่ก็ชม บางทีก็ไม่สนใจ					
9.	ไม่ว่าฉันต้องการอะไรพ่อแม่จะหามาให้					
10.	พ่อแม่จะแบ่งงานบ้านให้ลูกทุกคนรับผิดชอบ					
11.	อย่างเหมาะสม ถ้าฉันทำของเสียหายในวันที่พ่อแม่อารมณ์ดี					
12.	ฉันมักไม่ถูกดู					

ข้อ	ข้อความ	ทำเป็นประจำ	ทำบ่อยๆ	ทำบ่อยปานกลาง	นานๆทำครั้ง	ไม่เคยทำเลย
13.	ถ้าพ่อแม่อารมณ์ดี ฉันสามารถพูดเล่นหรือเล่าเรื่องขบขันกับท่านได้					
14.	พ่อแม่ไม่เคยต่อว่าฉัน เมื่อฉันทำผิด					
15.	ถ้าฉันถูกรังแก พ่อแม่จะปลอบใจ ถามสาเหตุและแนะนำให้แก้ปัญหาโดยสันติวิธี					
16.	เวลาฉันกลับบ้านผิดเวลา บางครั้งพ่อแม่ไม่สนใจ บางครั้งพ่อแม่ดุ					
17.	ถ้าเพื่อนที่ฉันคบเป็นคนที่พ่อแม่ไม่ชอบ พ่อแม่จะสั่งให้ฉันเลิกคบเขาทันที					
18.	ฉันไม่กล้าปรึกษาเรื่องส่วนตัวกับพ่อแม่ เพราะไม่รู้ว่าพ่อแม่จะมีเวลาให้หรือไม่					
19.	ฉันไม่สามารถคาดหมายได้ว่าพ่อแม่จะสนใจกิจกรรมที่ฉันทำหรือไม่					
20.	เวลาฉันไปไหน พ่อแม่จะไปด้วยหรือให้คนอื่นไปเป็นเพื่อน					
21.	ขณะที่ผู้ใหญ่คุยหรือปรึกษาหารือกัน พ่อแม่จะไม่ให้ฉันอยู่บริเวณนั้น					
22.	พ่อแม่จะคอยดูแลและตรวจตราเวลาฉันทำการบ้าน					
23.	พ่อแม่มักไม่รู้ถึงความรู้สึกและความต้องการของฉัน					
24.	พ่อแม่จะให้ฉันเลือกสิ่งของเครื่องใช้ส่วนตัว เช่น เสื้อผ้า ตามที่ฉันต้องการ					
25.	ถ้าฉันทำของเสียหายพ่อแม่จะตักเตือนให้ระมัดระวัง					
26.	ฉันรู้สึกว่าพ่อแม่ห่วงใยฉันจนเกินไป					
27.	พ่อแม่จะจัดเตรียมอาหารและข้าวของเครื่องใช้ตามที่ฉันต้องการเสมอ					
28.	ฉันมักถูกพ่อแม่ตี โดยไม่รู้ว่ามีความผิดอะไร					
29.	ฉันต้องเชื่อฟังพ่อแม่โดยปราศจากข้อโต้แย้งใดๆ					

ข้อ	ข้อความ	ทำเป็นประจำ	ทำบ่อยๆ	ทำบ่อยปานกลาง	นานๆทำครั้ง	ไม่เคยทำเลย
30.	ถ้าฉันทำผิด ฉันสามารถชี้แจงเหตุผล และเหตุผลนั้นอาจทำให้ฉันไม่ต้องรับโทษ					
31.	เมื่อลูกๆเรียกร้องสิทธิในกรณีที่คุณรู้สึกว่าไม่ได้รับความยุติธรรม พ่อแม่จะรับฟังและแก้ปัญหาให้					
32.	ถ้าพ่อแม่อารมณ์ดีท่านมักจะใจดีให้รางวัลหรือพาฉันไปเที่ยว					
33.	พ่อแม่ไม่ชอบให้ฉันโต้เถียงผู้ใหญ่					
34.	เมื่อฉันกลับบ้านผิดเวลาพ่อแม่ไม่เคยตำหนิฉันให้เสียใจ แม้ท่านจะเป็นห่วงฉันก็ตาม					
35.	พ่อแม่มักไม่ยอมให้ลูกๆ ออกความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องของคนอื่น					
36.	ฉันไม่แน่ใจว่าพ่อแม่รักหรือพอใจในตัวฉันหรือการกระทำของฉันเพียงใด					
37.	ฉันไม่สามารถแน่ใจได้ว่าพ่อแม่จะช่วยเหลือหรือไม่ ถ้าให้ช่วยทำในสิ่งใดๆ					
38.	พ่อแม่จะไม่ยอมให้ฉันข้ามถนนคนเดียวเพราะกลัวเป็นอันตราย					
39.	ถ้าฉันไปเที่ยวกับเพื่อนจะต้องขออนุญาตก่อนทุกครั้ง					
40.	พ่อแม่จะให้ฉันเลือกเรียนในสาขาวิชาชีพที่ท่านต้องการ					
41.	ฉันมักทำสิ่งต่างๆ ตามความพอใจ ไม่ว่าสิ่งที่คุณทำจะเป็นที่พอใจของคนอื่นหรือไม่					
42.	ถ้าพ่อแม่จะให้รางวัลหรือของขวัญแก่ฉัน พ่อแม่จะสอบถามหรือสังเกตว่าฉันต้องการอะไร					
43.	พ่อแม่มักกำหนดตารางเวลาปฏิบัติภารกิจประจำวันให้ฉันปฏิบัติตาม					
44.	เมื่อลูกๆ ทำผิดพ่อแม่จะตำหนิหรือลงโทษโดยไม่ลำเอียง					

ข้อ	ข้อความ	ทำเป็นประจำ	ทำบ่อยๆ	ทำบ่อยปานกลาง	นานๆทำครั้ง	ไม่เคยทำเลย
45.	ฉันไม่กล้าปรึกษาเรื่องส่วนตัวกับพ่อแม่ เพราะฉันไม่รู้ว่าท่านอารมณ์ดีหรือไม่					
46.	พ่อแม่จะตำหนิฉัน หากฉันประพฤติตัวไม่เหมาะสมกับเพื่อนต่างเพศ					
47.	หากฉันเสนอความเห็น ในเรื่องความเป็นอยู่ภายในบ้าน หรือการพักผ่อน ฯลฯ พ่อแม่จะรับฟังด้วยความสนใจ					
48.	ฉันมักได้รับการยกเว้นไม่ต้องทำตามกฎระเบียบในบ้าน					

ภาคผนวก ข
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุภรณ์ ลิ้มบริบูรณ์	ภาควิชาทดสอบและวิจัยการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
2. อาจารย์ทวีศักดิ์ จงประดับเกียรติ	ภาควิชาทดสอบและวิจัยการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เรไร ไพรวรรณ	ภาควิชาวัดผลการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
4. ดร. เปรมสุรีย์ เชื้อมทอง	ภาควิชาจิตวิทยาการแนะแนว
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
5. อาจารย์สมหมาย มหาบรรพต	ภาควิชาจิตวิทยาการแนะแนว
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
6. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ปราณี รามสูตร	ภาควิชาจิตวิทยาการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวธัญญา คนอยู่
วันเดือนปีเกิด	24 กรกฎาคม 2521
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 182/55 ถนนจรูญสนิทวงศ์ แขวงบ้านช่างหล่อ เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร 10700
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	อาจารย์สัญญาจ้าง
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนมัธยมสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2539	มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสวนอนันต์ กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2543	ศษ.บ. (คณิตศาสตร์) เกียรตินิยมอันดับ 2 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2547	กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร